

Evaluatie drie subsidieregelingen Zorg en Welzijn Noord-Holland

Evaluatie drie subsidieregelingen Zorg en Welzijn Noord-Holland

Mia Dieters
Marga van Aalst
Annelies Maarschalkerweerd

Amsterdam, 7 maart 2013

Mia Dieters
Senior adviseur
mdieters@dsp-groep.nl

Marga van Aalst
Senior onderzoeker
mvanaalst@dsp-groep.nl

Annelies Maarschalkerweerd
Onderzoeker
amaarschalkerweerd@dsp-groep.nl

Coverfoto: bewoners, medewerkers en bestuur van De Roode Eenhoorn in Hollands Kroon (2013, Marc Moussault ©)

Inhoud

Samenvatting	5
1 Inleiding	11
1.1 Aanleiding	11
1.2 Doelstelling en vraagstelling	11
1.3 Leeswijzer	12
2 Onderzoeksopzet	13
2.1 Onderzoeksvragen	14
2.2 Onderzoeksverantwoording	15
3 Beleidskader provincie Noord-Holland	17
3.1 Programma Zorg en Welzijn 2009-2012	17
3.2 Inzet van subsidie als instrument	19
3.3 Beleid voor de komende jaren	20
4 Kleinschalige woonvormen 2005-2012	22
4.1 Inleiding	22
4.2 Beleidstheorie	23
4.3 Uitvoering van de regeling	28
4.4 Resultaten	34
4.5 Effect subsidie	38
4.6 Lessen voor de toekomst	42
4.7 Conclusie	44
5 Multifunctionele accommodaties 2009-2012	47
5.1 Inleiding	47
5.2 Beleidstheorie	48
5.3 Uitvoering van de regeling	51
5.4 Resultaten	53
5.5 Effect subsidie	56
5.6 Lessen voor de toekomst	58
5.7 Conclusie	60
6 Wonen, Welzijn en Zorg 2009-2012	62
6.1 Inleiding	62
6.2 Beleidstheorie	64
6.3 Uitvoering van de regeling	67
6.4 Resultaten	71
6.5 Effect subsidie	74
6.6 Lessen voor de toekomst	77
6.7 Conclusie	80

7	Conclusies en aanbevelingen	82
7.1	Conclusies	82
7.2	Aanbevelingen	88

Bijlagen

Bijlage 1	Literatuurlijst documentanalyse	91
Bijlage 2	Geïnterviewde personen provincie Noord-Holland	92
Bijlage 3	Projecten dossieronderzoek	93
Bijlage 4	Geïnterviewde personen voorbeeldprojecten	95
Bijlage 5	Deelnemers focusgroepbijeenkomsten	97
Bijlage 6	Uitvoeringsregelingen	98

Samenvatting

In de periode 2005 tot 2012 hebben in de provincie Noord-Holland naast elkaar drie subsidieregelingen gefunctioneerd, waarmee projecten zijn gesubsidieerd met betrekking tot kleinschalige woonvormen (KSW), multifunctionele accommodaties (MFA) en wonen, welzijn en zorg (WWZ). De provincie Noord-Holland wil aan het eind van de looptijd deze subsidieregelingen in samenhang evalueren. Het betreft de subsidieregelingen:

- 1 Kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen (KSW) 2005-2012
- 2 Multifunctionele Accommodaties (MFA) 2009-2012
- 3 Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ) 2009-2012.

De provincie heeft behoefte aan zicht op de werking en de resultaten van de subsidieregelingen en het effect dat de provinciale subsidies teweeg hebben gebracht:

- A. Hebben de subsidieregelingen de provinciale doelen dichterbij gebracht?
- B. Welke kennis valt er over te dragen vanuit de eerder gesubsidieerde projecten naar de huidige doelgroepen van het provinciale sociale beleid? Dit betreft de lessen voor dit soort projecten.

Beleidskader

Het provinciale beleidsdoel voor deze subsidieregelingen is in het Beleidskader Meedoen in Noord-Holland (programmalijn Vitaal Wonen) van 2009 breed geformuleerd: *Een passend huis voor iedereen in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt en met de mogelijkheid voor iedereen om sociale netwerken te onderhouden.*

Onder die programmalijn zijn (onder andere) deze themadoelen opgesteld:

- Voor passende huisvesting: passende huisvesting voor mensen met een beperking, in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt. Dit is vertaald naar kleinschalige woonvormen (KSW).
- Voor multifunctionele accommodaties en dorpshuizen (MFA): realisatie van multifunctionele accommodaties ten behoeve van de leefbaarheid van dorpen en kernen.
- Voor wonen, welzijn en zorg (WWZ): integrale aanpak van woon-, welzijns- en zorgbeleid.

Deze themadoelen vatten de gelaagdheid van het provinciale beleidsdoel samen: kleinschalige huisvesting voor kwetsbare groepen, een goed voorzieningenniveau en goede afstemming tussen huisvesting, zorg en dienstverlening. Maar de onderbouwing of met deze themadoelen het provinciale beleidsdoel kan worden bereikt, ontbreekt. Bovendien verwijzen de themadoelen van MFA en WWZ eerder naar prestaties dan naar een gewenst eindbeeld. De vraag is tenslotte of het provinciale beleidsdoel überhaupt haalbaar is.

Subsidieregeling als instrument

De keuze voor het instrument subsidieregeling was vooral een pragmatische: de middelen waren beschikbaar voor fysieke projecten wat een voorwaarde van Provinciale Staten was. Ook was er al ruime, positieve ervaring met de eerdere uitvoeringsregelingen voor MFA's (groot onderhoud en verbouwen dorpshuizen, dorpswinkels en wijksteunpunten) en voor WWZ (pilots WWZ). Maar een kritische analyse ten aanzien van de instrumentkeuze bij aanvang van de regelingen mist. Evenals een expliciete, vastgelegde onderbouwing waarom met het subsidie-instrument de provinciale doelen bereikt zouden worden.

Veronderstellingen

De belangrijkste veronderstellingen bij de drie regelingen zijn:

- De subsidie heeft een multipliereffect. Dat wil zeggen dat de totale kosten de subsidie (maximaal 50%) ruimschoots overstijgen.
- De subsidie versnelt de realisatie van projecten (met name KSW) en dat samenwerkingsverbanden van belang zijn voor de haalbaarheid van het project (MFA en WWZ).

Wat het multipliereffect betreft, blijkt dat dit met name voor de (ver)bouwprojecten KSW en MFA te gelden. De subsidie gaf vertrouwen bij andere investerende partijen en bij de gemeenteraad wat de onderhandelingspositie versterkte. Dat heeft de realisatie van projecten inderdaad versneld. De samenwerkingsverbanden blijken weliswaar essentieel te zijn om tot uitvoering te komen maar vormen geen garantie voor de haalbaarheid op de lange termijn.

Subsidieverlening

- De doelgroepen waren divers: particulieren (KSW), gemeenten (MFA's) en gemeenten en andere partijen (WWZ). De criteria en procedures van de regelingen zijn expliciet vermeld van aanvraag tot beschikking en de eisen om in aanmerking te komen voor de subsidie worden helder beschreven. Voor particulieren is de aanvraag lastiger dan voor meer ervaren partijen zoals gemeenten. De flexibiliteit van de provincie in de procesgang van de regeling waarden de geïnterviewde initiatiefnemers.
- Voor KSW en WWZ zijn puntentellingen gehanteerd aan de hand van de criteria waarbij de projecten met de meeste punten zijn gekozen. MFA-aanvragen zijn daarentegen op volgorde van binnenkomst behandeld zodat factor tijd een grote rol speelde.
- Opvallend is de breedte van de WWZ-criteria, bedoeld om ruimte te geven aan initiatieven. Met als nadeel dat projecten die niet direct als WWZ worden aangemerkt, zoals realisering van speelplekken, ook gehonoreerd worden.

De subsidie van de provincie bleek een belangrijke stimulans voor de projecten. Dit geldt vooral voor de kleine projecten en voor de aanvragen van particulieren. In de grote projecten is de subsidie niet essentieel voor de haalbaarheid van de projecten maar wel bepalend voor de kwaliteit van de invulling.

Resultaten in projecten en geld

In onderstaand overzicht is weergegeven: het aantal ingediende aanvragen, het aantal gehonoreerde aanvragen (projecten), het verleende budget voor de gehonoreerde aanvragen en het totale, beschikbare budget.

	KSW	KSW	MFA	WWZ
	2005-2009	2009-2012	2009-2011	2009-2012
<i>Aantal aanvragen</i>	55	86	50	33
<i>Gehonoreerd</i>	31 (56%)	38 (59%)	42 (84%)	13 (39%)
<i>Verleend</i>	€ 4.631.200	€ 3.017.358	€ 7.910.818	€ 1.982.826
<i>Beschikbaar budget</i>	€ 5.000.000	€ 3.041.380	€ 8.050.000 ¹	€ 2.000.000

Noot 1 Het totaal beschikbare bedrag voor de MFA-regeling was € 8.000.000. Wanneer echter de bedragen van 2009, 2010 en 2011 worden opgeteld komt het totaal op € 8.050.000. Dit komt door een 'dubbeltelling'; van de vastgestelde subsidies uit 2009 en 2010, is €50.000 terug gekomen en kon opnieuw worden ingezet in 2011.

Afgewezen projecten

- Voor KSW zijn 24 projecten in 2005-2009 afgewezen en (uiteindelijk) 48 in 2009-2012, op basis van de criteria en vooral door het beschikbare budget.
- Voor MFA's gaat het om 6 projecten. Uitputting van het beschikbare budget was de voornaamste reden. Drie gemeenten hebben een jaar later een nieuwe aanvraag ingediend die wel gehonoreerd is.
- Voor WWZ zijn in totaal 21 aanvragen afgewezen. Voor de helft was de reden dat het geen fysiek project betrof. Voor de andere helft gold dat er onvoldoende punten bij de beoordeling waren behaald.

Bij navraag van zeven projecten blijkt dat bijna alle projecten op andere manieren financiering hebben georganiseerd (meer eigen middelen). Bij enkele projecten is het niet duidelijk of deze zijn gestart.

Resultaten en effecten

Doelbereik: zijn de beoogde resultaten en beleidsdoelen behaald?

De beoogde resultaten wat gehonoreerde aanvragen en gerealiseerde projecten betreft, zijn bijna allemaal gehaald:

- Voor KSW zijn meer aanvragen (69) gehonoreerd dan het beoogde resultaat bij de start van de regelingen (44 projecten). De subsidie is bij 28 projecten (41%) vastgesteld. Er kan (nog) niet gesteld worden dat het aantal beoogde projecten van de beide regelingen (24 en 20 projecten) en daarmee het beoogde resultaat uiteindelijk behaald is. Projecten kleinschalig wonen kennen een lange looptijd. De verwachting is dat deze projecten worden afgerond en het resultaat wordt behaald.
- Voor MFA is het resultaat tot nu toe dat meer dan twee keer (42) zoveel aanvragen gehonoreerd zijn dan het beoogde resultaat bij de start van de regeling (20 projecten). Er zijn, zoals beoogd, 10 (ver)bouwprojecten gerealiseerd.
- Voor WWZ kunnen we stellen dat eind 2010 meer dan drie pilots zijn gestart maar dat eind 2012 drie, in plaats van de beoogde zes pilots, gerealiseerd zijn. Of de gemeenten voldoende zijn gestimuleerd om nieuwe invalshoeken te kiezen inzake WWZ-beleid is onduidelijk omdat de meerderheid van de aanvragen van andere partijen afkomstig is. Het delen van kennis uit de projecten moet grotendeels (nog) van de grond komen.

De doelen van de subsidieregelingen zijn bijna letterlijk de provinciale themadoelen en gericht op realisering van fysieke projecten. Het is daarom niet verwonderlijk dat de subsidieprojecten een bijdrage hebben geleverd aan de subsidie- én themadoelen. Of deze doelen daadwerkelijk dan wel volledig behaald zijn, is niet goed te bepalen. Daarvoor zijn de doelen onvoldoende SMART. We specificeren dit nader per regeling:

- KSW is de langst lopende regeling waarbij veel particuliere initiatieven zijn ondersteund. De totstandkoming van kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie is dan ook gestimuleerd. De versnelling van de projecten zit in de financiële bijdrage, blijkt uit de voorbeeldprojecten en de evaluatiebijeenkomst. In die zin zijn de doelen van de subsidieregelingen bereikt. Het behaalde resultaat, namelijk het aantal benodigde plaatsen in kleinschalige woonvormen, draagt bij aan passende huisvesting. Maar het themadoel voor passende huisvesting is zodanig algemeen dat niet geconcludeerd kan worden of dit voldoende dan wel volledig behaald is.

- Voor MFA geldt ook dat de subsidie een bijdrage heeft geleverd aan de realisering van projecten. Exploitatie en beheer blijven na realisering een belangrijk aandachtspunt voor een duurzame MFA, blijkt uit de evaluatiebijeenkomst. De leefbaarheidsontwikkelingen op sociaaleconomisch vlak, zijn niet vooraf, tussentijds of achteraf gemeten. Onduidelijk is of er sprake is van verbetering (of verslechtering) van de leefbaarheid dan wel het voorzieningenpeil.
- In de WWZ-projecten is weliswaar integraal samengewerkt maar vaak betrof het een combinatie van twee van de drie WWZ-aspecten. Het aantal projecten is bij deze regeling beperkt en het meeste is bovendien in uitvoering. In hoeverre de projecten echt hebben geleid tot meer passende huisvesting in combinatie met zorg en welzijn, is vooralsnog moeilijk te duiden.

Het provinciale beleidsdoel voor deze subsidieregelingen, *een passend huis voor iedereen in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt en met de mogelijkheid voor iedereen om sociale netwerken te onderhouden*, is zodanig algemeen dat er geen goede onderbouwing kan worden gegeven of (mede) door deze subsidieprojecten het doel is bereikt of in welke mate het is bereikt. Wel is eerder geconstateerd dat met KSW meer passende huisvesting voor mensen met een beperking is gerealiseerd en dat MFA's gerealiseerd zijn die het aanbod van zorg en dienstverlening in dorpen en wijken kunnen behouden dan wel verbeteren.

Doeltreffendheid: is het aannemelijk dat de doelen bereikt zijn door de uitvoering van de subsidieregelingen?

Bij doelbereik bleek al dat de doelen (en beoogde maatschappelijke effecten) bij de regelingen vooraf niet concreet omschreven zijn waardoor het behalen van de doelen achteraf moeilijk vast te stellen is. Robuuste uitspraken over de doeltreffendheid kunnen daarom nauwelijks worden gedaan. De uitspraken blijven beperkt tot inschattingen:

- De langlopende regelingen van KSW hebben geleid tot de realisering van kleinschalige woonvormen waarmee meer passende huisvesting voor mensen met een beperking is ontstaan.
- Mede door de MFA-regeling zijn MFA's gerealiseerd maar ongewis blijft of dit de leefbaarheid op sociaaleconomisch vlak heeft versterkt. Bovendien lijkt de haalbaarheid van de omvangrijke (bouw)projecten niet af te hangen van wel/geen provinciale subsidie. De doeltreffendheid is mogelijk groter bij de kleine MFA-projecten.
- Voor WWZ is het doelbereik het meest onduidelijk. Hierdoor kan niet vastgesteld worden in hoeverre de regeling doeltreffend is geweest. Het betreft slechts 13 projecten en er was, in vergelijking met de andere twee regelingen, een beperkter beschikbaar budget. De stimulering van de integrale aanpak is dan ook op erg kleine schaal gebeurd.

Kennisdeling

- De kennisdeling is het sterkst ontwikkeld bij KSW met een eigen website en informatieve bijeenkomsten voor de doelgroep van particuliere initiatiefnemers.
- De kennisdeling over de projecten is bij MFA's en WWZ beperkt gebleven, zeker in vergelijking met de voorlopers. Een belangrijke oorzaak is dat de steunfunctie Primo Noord-Holland vanaf 2011 is gestopt. Het kenniscentrum Wmo en Wonen Noord-Holland heeft de kennisfunctie overgenomen, zij het beperkter en niet meer specifiek gericht op de projecten van de subsidieregelingen.

Geleerde lessen voor projecten

We vatten hier de lessen samen van en voor de KSW-, MFA- en WWZ-projecten, zoals benoemd in de interviews over de voorbeeldprojecten en de evaluatiebijeenkomsten met subsidieontvangers.

KSW-projecten

Bepalende factoren voor het succes of falen van het opzetten van een kleinschalig woonproject:

- subsidie van de provincie en overige subsidieverstrekkers
- kennis delen en samenwerken, binnen de organisatie en met andere projecten
- netwerk opbouwen en onderhouden
- beschikking over een geschikte locatie
- bezwaren/ bezwaarprocedures vanuit de buurt
- contact en bereidheid van de gemeente en ondersteunende organisaties.

De lessen die naar voren komen uit het opzetten en exploiteren van een voorziening voor kleinschalig wonen zijn gericht op een goede voorbereiding, de interne organisatie en een goede samenwerking met externe partijen. Deze aspecten zijn bepalend in het proces van het realiseren van een kleinschalige woonvoorziening.

MFA-projecten

Uit de voorbeeldprojecten en de evaluatiebijeenkomsten komen de twee belangrijke succesfactoren (tevens faalfactoren) naar voren:

- Investeren in draagvlak van de betrokken partijen en vertrouwen in elkaar komt het proces ten goede maar kost altijd veel tijd. Afspraken over commitment aan het begin van het traject kan duidelijkheid voor alle partijen creëren.
- Afspraken over exploitatie en beheer, bij voorkeur vóór de bouw. Reële exploitatie en organisatie van beheer zijn essentieel voor een lange levensduur.

WWZ-projecten

- Het is belangrijk een groot draagvlak te creëren bij de samenleving, zeker in een kleine gemeenschap. Commitment van betrokken partijen, inclusief bestuurders, verschuift als een project erg lang duurt. Ook de gemeenteraad moet goed geïnformeerd blijven en zich mede committeren.
- In de samenwerking met zorgpartijen komt naar voren dat in een vroeg stadium het programma van eisen duidelijk moet worden en concrete, realistische afspraken gemaakt moeten worden met de partners.

Aanbevelingen voor uitvoeringsregelingen

Uit de conclusies kan worden afgeleid dat doelbereik en doeltreffendheid lastig te reconstrueren zijn als de regelingen niet als zodanig zijn voorbereid en vormgegeven. De bijbehorende aanbevelingen zijn als volgt:

- 1 Maak een duidelijke afweging waarom subsidie het meest effectieve instrument is om een provinciaal doel of doelen te bereiken.
- 2 Onderbouw de regeling op basis van een probleemanalyse, specifiek voor de situatie in Noord-Holland, en beleidsnota's.

- 3 Stel een onderliggende beleidstheorie op: leg causale relaties (of maak deze aannemelijk) tussen beleidsdoel, activiteiten, resultaat en maatschappelijk effect (gewenst eindbeeld). En formuleer deze allemaal zo concreet mogelijk en leg deze vast.
- 4 Leg een vanzelfsprekende relatie tussen projecten en beleid. Van belang hierbij is dat het beleid consistent is. En stel middelen beschikbaar voor monitoring en beleidscapaciteit.
- 5 Breng focus aan in kennisuitwisseling door vraaggericht te werken. Leg de verantwoordelijkheid ook bij de subsidieontvanger.
- 6 Stel vast of na de uitvoering van de regeling nog een opgave is en zo ja in hoeverre deze ook onder de provinciale taak valt. Zorg zo nodig voor een duidelijke overdracht.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de periode 2005 tot 2012 hebben in de provincie Noord-Holland naast elkaar drie subsidieregelingen gefunctioneerd, waarmee projecten zijn gesubsidieerd met betrekking tot kleinschalige woonvormen (KSW), multifunctionele accommodaties (MFA) en wonen, welzijn en zorg (WWZ). De provincie Noord-Holland wil aan het eind van de looptijd deze subsidieregelingen in samenhang evalueren. Het betreft de subsidieregelingen:

- 1 Kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen (KSW) 2005-2012
- 2 Multifunctionele Accommodaties (MFA) 2009-2012
- 3 Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ) 2009-2012.

De provincie heeft behoefte aan zicht op de werking en de resultaten van de subsidieregelingen en het effect dat de provinciale subsidies teweeg hebben gebracht.

1.2 Doelstelling en vraagstelling

Het onderzoek heeft een tweeledige doelstelling. In de eerste plaats is dit een feitelijke verantwoording van de bestede middelen van de subsidieregelingen. De tweede doelstelling van het onderzoek is, mede met het oog op de periode 2012 -2015, te komen tot concrete leerpunten en aanbevelingen voor de doelgroepen, gemeenten, corporaties en andere organisaties betrokken bij WWZ-, MFA-, en KSW-projecten.

In het kader van de Provinciale Sociale Agenda (PSA) 2012-2015 kunnen gemeenten een beroep doen op provinciale subsidie, gericht op regionale en bovenregionale samenwerking tussen gemeenten. Gemeenten in alle Noord-Hollandse regio's hebben een Regionale Sociale Agenda (RSA) opgesteld met daarin de thema's waarvoor zij de subsidie willen inzetten. In de PSA 2012-2015 ligt de nadruk op de rol van de provincie als de kennismakelaar in het actief ophalen, genereren en verspreiden van kennis. Deze evaluatie kan bijdragen aan dit doel door kennis en ervaringen uit eerdere projecten te verzamelen, te verrijken en actief over te dragen.

Voortvloeiend uit de doelstelling zijn twee hoofdvragen geformuleerd:

- A. Hebben de subsidieregelingen de provinciale doelen dichterbij gebracht?
- B. Welke kennis valt er over te dragen vanuit de eerder gesubsidieerde projecten naar de huidige doelgroepen van het provinciale sociale beleid?

In hoofdstuk 2 zijn de hoofdvragen vertaald naar subvragen.

Bij de vraagstelling van deze evaluatie heeft het onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer² uit 2012 naar het inzicht van in de doeltreffendheid van subsidies, een belangrijke rol gespeeld. Ten tijde van de totstandkoming van de drie subsidieregelingen was nog geen evaluatiekader van de provincie aanwezig.

Noot 2 Inzicht in doeltreffendheid van subsidies Provincie Noord-Holland, Randstedelijke Rekenkamer, Amsterdam, maart 2012.

1.3 Leeswijzer

Na de inleiding (hoofdstuk 1) volgt in hoofdstuk 2 een toelichting op de onderzoeksopzet: zowel de onderzoeksvragen als de verantwoording van de werkwijze. In hoofdstuk 3 wordt het beleidskader van de provincie van de afgelopen jaren en de komende periode beschreven. De hoofdstukken 4 tot en met 6 gaan over de drie regelingen:

- hoofdstuk 4 over Kleinschalige woonvormen 2005-2012
- hoofdstuk 5 over Multifunctionele accommodaties 2009-2012
- hoofdstuk 6 over Wonen, welzijn en zorg 2009-2012.

Deze hoofdstukken volgen dezelfde opbouw, namelijk: inleiding, de beleidstheorie, uitvoering van de regeling, resultaten en het effect van de subsidie, de lessen voor toekomst en de conclusie aan de hand van de onderzoeksvragen. Hoofdstuk 7 bevat de conclusies en aanbevelingen voor alle regelingen.

2 Onderzoeksopzet

In dit hoofdstuk gaan wij in op de opzet van het evaluatieonderzoek en de methoden die wij gebruiken. Het onderzoek is opgedeeld in twee fasen:

- De feitelijke evaluatie
- De geleerde lessen.

De onderzoeksvragen zijn gerangschikt volgens deze twee fasen.

De Randstedelijke Rekenkamer heeft in 2012 onderzocht in hoeverre provincies inzicht hebben in de doeltreffendheid van subsidies³. Het is voor de provincie van belang om te weten of het verstrekken van subsidies daadwerkelijk heeft geleid tot het behalen van de beoogde doelen en prestaties. Om dit inzicht te verkrijgen, zal de provincie de provinciale subsidies moeten (laten) evalueren. Dit evalueren is niet vrijblijvend. In de Algemene wet bestuursrecht is namelijk een eis opgenomen om ten minste één keer per vijf jaar bepaalde subsidies te evalueren. In een recent vastgestelde evaluatiekader Subsidies (2013) van de provincie Noord-Holland is opgenomen dat de provincie alle uitvoeringsregelingen één keer per vier jaar zal evalueren (naar aanleiding van een motie van 7 mei 2012).

Het Rekenkamer rapport is een leidraad geweest bij deze evaluatie. De Rekenkamer geeft de volgende gradaties van doeltreffendheid van subsidies aan:

- 1 Geen inzicht in doeltreffendheid
- 2 Inzicht in prestatielevering
- 3 Inzicht in doelbereiking
- 4 Aannemelijk inzicht in doeltreffendheid
- 5 Volledig inzicht in doeltreffendheid.

Het streven voor deze evaluatie was om bij de evaluatie van de drie regelingen Zorg en Welzijn te voldoen aan de criteria van de Rekenkamer: gradatie 3 en mogelijk 4. In de onderzoeksverantwoording (2.2) geven we aan op welke wijze we dit hebben ingevuld.

Figuur 1 Schematische weergave subsidieverlening provincie

Bron: Inzicht in doeltreffendheid van subsidies, Randstedelijke Rekenkamer, Amsterdam, maart 2012.

Noot 3 Inzicht in doeltreffendheid van subsidies Provincie Noord-Holland, Randstedelijke Rekenkamer, Amsterdam, maart 2012.

2.1 Onderzoeksvragen

De evaluatievragen worden geconcretiseerd in de volgende deelvragen:

Fase 1: Feitelijke evaluatie – verantwoording van de bestede middelen

Beleidskader

- Wat waren de doelstellingen van het provinciaal beleid in de periode 2005 -2012?
- Waarom is er voor het subsidie-instrument gekozen en wat waren de vooronderstellingen?
- In hoeverre zijn deze vooronderstellingen volgens de provincie daadwerkelijk uitgekomen?
- Wat was de context van de maatschappelijke problematiek(en)? (nut en noodzaak van de regelingen)

Subsidieverlening

- Een procesbeschrijving van de aanvragen; hoe verliep de procedure van aanvraag tot beschikking?
- Met welke financiële bijdragen zijn de projecten gerealiseerd (van provincie en derden)?
- Welke resultaten zijn er in geld, projecten en bewoners behaald door de regelingen?
- Welke aanvragen zijn afgewezen en zijn deze projecten wel of niet tot stand gekomen?

Resultaten

- Zijn de prestaties van de subsidie(s) behaald?
- In welke mate hebben de subsidieregelingen bijgedragen aan het realiseren van de provinciale doelstellingen?
- Hadden de bereikte doelen ook op een andere wijze bereikt kunnen worden?
- Zijn de door de provincie beoogde maatschappelijke effecten opgetreden door de subsidieregeling(en)?
- Was er aandacht voor kennisdeling bij de provincie, gemeenten en andere betrokkenen van de projecten KSW, MFA en WWZ?

Fase 2: Geleerde lessen – een inhoudelijke verdieping op het gerealiseerde beleid

Algemeen (terugblik)

- Wat zijn de succesfactoren van de gerealiseerde voorzieningen (KSW, MFA en WWZ)?
- Wat zijn de faalfactoren van de gerealiseerde voorzieningen (KSW, MFA en WWZ)?
- Wat was de meerwaarde van de uitgevoerde projecten?
- Hoe beoordelen de betrokkenen (gemeenten en doelgroepen) de invloed van de provinciale inspanningen op hun projecten?
- Is de informatievoorziening door de provincie voldoende en adequaat geweest?
- Is het beleidsdoel bereikt?

Geleerde lessen per regeling (vooruitblik)

- Welke lessen zijn er te trekken uit het opzetten en beheren van een voorziening voor kleinschalig wonen?

- Welke lessen zijn er te trekken uit het opzetten en beheren van een MFA?
- Wat maakt een WWZ-project bijzonder en aantrekkelijk?

2.2 Onderzoeksverantwoording

In deze paragraaf geven wij aan welke methoden van onderzoek wij gebruikt hebben in de twee fasen van het onderzoek, zie onderstaand schema.

Interviews met provincie	Interviews drie voorbeeldprojecten per regeling
Documentanalyse provinciaal beleid	drie focusgroepbijeenkomsten (één per regeling)
Dossieronderzoek (10 projecten per regeling)	

De doorlooptijd van ons onderzoek was vanaf de tweede week van oktober 2012 tot en met december 2012. In de bijlage vermelden wij een overzicht van de geïnterviewde personen, (voorbeeld- en dossier)projecten en de personen die aan de bijeenkomsten hebben deelgenomen.

Fase 1

Interviews beleidsmedewerkers provincie

Om een goed beeld te krijgen van de drie subsidieregelingen en de achterliggende beleidstheorie hebben we gesproken met de beleidsmedewerkers die zicht hebben op de aanleiding, de overwegingen omtrent de keuze voor subsidie, en de uitvoering van de drie subsidieregelingen. Geïnterviewde personen zijn vermeld in bijlage 2.

Documentanalyse

Voor de documentanalyse hebben we beleidsstukken, projectinformatie en evaluatiedocumenten bestudeerd om inzicht te verkrijgen in de beleidscontext en doelstellingen van de regelingen, uitgangspunten voor de regelingen. De literatuurlijst staat in bijlage 1.

Dossieronderzoek

Om aan de vastgestelde gradatie 3 (inzicht in doelbereiking) en/of gradatie 4 (aannemelijk inzicht in doeltreffendheid) van de Rekenkamer te kunnen voldoen, is het nodig om naast inzicht in de prestaties ook inhoudelijk zicht te hebben op de bereikte doelen en doeltreffendheid van de subsidieregelingen. Hiervoor hebben we per regeling 10 projectdossiers bestudeerd: 8 gehonoreerde en 2 afgewezen projecten. De projecten zijn verschillend wat aanvraagjaar, projectomvang en gemeente betreft. Voor de gehonoreerde projecten zijn de projectaanvragen, subsidiebeschikkingen, eventuele tussenrapportages en verantwoordingsverslagen nagelopen. Bij de afgewezen projecten is bij de aanvrager nagegaan hoe het project verlopen is, zonder subsidiebijdragen van de provincie.

Fase 2

Interviews over voorbeeldprojecten

Voor de lessen uit de projecten en voor inzicht in de betekenis van de subsidiebijdrage voor de projecten hebben we in overleg met de provincie drie interessante projecten van de drie uitvoeringsregelingen uitgekozen. De criteria voor de selectie van de projecten zijn:

- Aanvangsjaar
- Hoogte van subsidiebedrag
- Doelgroepen en functies.

Per uitvoeringsregeling hebben we de projectleiders van drie voorbeeldprojecten (telefonisch) geïnterviewd om de belangrijkste informatie en kennis boven water te krijgen over het betreffende project. In totaal gaat het dus om negen personen die informatie leveren over negen projecten. In de bijlage staat een overzicht van de projecten.

Bijeenkomsten met focusgroepen

Uitgangspunt was een evaluatiebijeenkomst per subsidieregeling, met 6 tot 10 betrokkenen (gemeenten, doelgroepen, corporaties en anderen) van interessante, (bijna) gerealiseerde projecten. De subsidieontvangers van de drie regelingen hebben per mail meerdere malen een uitnodiging ontvangen. Uiteindelijk zijn er twee bijeenkomsten geweest:

- Voor MFA heeft deze op 28 november plaatsgevonden met 6 deelnemers (5 gemeenten). Er waren vier lastminute afmeldingen waarbij drie deelnemers achteraf reactie hebben gegeven op de lessen uit het concept verslag.
- Voor KSW heeft deze op 14 december plaatsgevonden met 11 deelnemers (7 projecten). De bijeenkomst is noodgedwongen verplaatst van 7 naar 14 december waardoor minder deelnemers aanwezig konden zijn.
- Voor de WWZ-bijeenkomst waren onvoldoende aanmeldingen, namelijk minder dan 6. Dit is te wijten aan het beperkt aantal projecten (slechts 13 in totaal) waarvan de meeste projecten nog niet ver in de uitvoering zijn. In overleg met de provincie is gekozen voor een werkbezoek aan een van de voorbeeldprojecten, project De Boogaert van Kennemer Wonen in Castricum, samen met de contactpersoon van de provincie.

3 Beleidskader provincie Noord-Holland

In dit hoofdstuk gaan wij in op het Programma Zorg & Welzijn 2009-2012 van de provincie Noord-Holland. We bespreken de verschillende programmalijnen, de doelen van dit beleid, de inzet van subsidies en het beleid voor de komende jaren

3.1 Programma Zorg en Welzijn 2009-2012

Beleidskader Meedoen in Noord-Holland

Centraal in de visie van de provincie Noord-Holland 2009-2012 staat het uitgangspunt dat er een zodanige kwaliteit van wonen en woonomgeving is dat er voor iedereen, ongeacht beperkingen, ruimte is⁴. Het provinciale beleid is vooral gericht op ondersteuning, ontwikkeling en kennisverspreiding.

De ambities uit het Collegeprogramma: “De provincie geeft, met andere overheden, als initiator en aanjager vorm aan het welzijnsbeleid, het cultuurbeleid in brede zin en het zorgbeleid. De provincie wil een belangrijke stimulerende rol spelen bij het scheppen van voorwaarden waardoor burgers kunnen blijven participeren in de maatschappij.”

Het beleidskader van Meedoen in Noord Holland 2009-2012 is gebaseerd op de ervaringen en resultaten uit de beleidsperiode 2005-2008. Hierbij is niet alleen gekeken naar de beleidseffecten maar ook naar de vraag of het beleid en de uitvoeringsinstrumenten aansloten bij de vraag van de partners.

De thema's op het brede terrein van zorg en welzijn zijn door de provincie geclusterd in drie programmalijnen:

- Gezond Opgroeien
- Actief Meedoen
- Vitaal Wonen

Deze programmalijnen mogen niet gezien worden als gescheiden kokers: het betreft primair een ordening die geen afbreuk mag doen aan een integrale benadering. Binnen de kaders van de programmalijnen zijn de speerpunten van Meedoen in Noord Holland uitgewerkt. De programmalijn 'Vitaal Wonen' is gebaseerd op de Provinciale Woonvisie 2010-2020⁵. In deze woonvisie staan als speerpunten van beleid:

- 1 Verbeteren van de afstemming tussen vraag en aanbod voor alle consumenten, en specifiek voor doelgroepen die minder kansen hebben op het vinden van een geschikte woning.

Noot 4 Meedoen in Noord-Holland, Programma Zorg en Welzijn 2009-2012, Provincie Noord-Holland, januari 2009.

Noot 5 Goed Wonen in Noord-Holland: Provinciale Woonvisie 2010-2020. Vastgesteld door de provinciale Staten 27 september 2010.

- 2 Verbeteren van de mate waarin voorzieningen in de woonomgeving aansluiten bij de vraag van bewoners.
- 3 Verbeteren van de duurzaamheid van het woningaanbod en de woonomgeving.

Programmalijn Vitaal Wonen

De provinciale programmalijn 'Vitaal Wonen' stimuleert een adequate samenhang van sociaal en fysiek beleid en de provincie ondersteunt gemeentelijke ambities om woonbeleid te verbinden met welzijn en zorg. De beleidsvisie in Vitaal Wonen is een zodanige kwaliteit van wonen en woonomgeving dat er voor iedereen, ongeacht beperkingen, ruimte is. Vitaal Wonen richt zich daarom op de randvoorwaarden die nodig zijn om de inwoners van Noord-Holland een vitale woonomgeving te bieden⁶. De doelstelling is: *Een passend huis voor iedereen in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt en met de mogelijkheid voor iedereen om sociale netwerken te onderhouden.*

De doelstelling geeft aan dat, naast de huisvesting, voorzieningen in de buurt en sociale structuur van belang zijn. Maar deze doelstelling is verder erg algemeen en verre van concreet. De vraag is of het mogelijk is om deze doelstelling überhaupt te realiseren.

De programmalijn 'Vitaal Wonen' ligt op het snijvlak van het sociale en ruimtelijke domein. Hierbij gaat het om de afstemming van zorg en welzijn met de woonopgave, voorzieningen en gebiedsontwikkeling. De doelstelling uit de programmalijn wil een antwoord geven op actuele trends en ontwikkelingen zoals vergrijzing, daling van bevolkingsaantal, extramuralisering, verandering van traditionele opbouw en samenhang in dorpen etc. De thema's en bijbehorende themadoelen die vallen onder Vitaal wonen zijn:

- Integratie van wonen, welzijn en zorg. Doel: integrale aanpak van woon-, welzijns- en zorgbeleid.
- Kindvriendelijk wonen. Doel: de wijken en dorpen beter in te richten ten behoeve van kinderen als bijdrage aan de leefbaarheid van dorpen en wijken.
- Kwaliteit leefomgeving. Doel: kwaliteitsverbetering van de inrichting van de leefomgeving ten behoeve van het welbevinden van de inwoners.
- Multifunctionele accommodaties en dorpshuizen. Doel: realisatie van multifunctionele accommodaties ten behoeve van de leefbaarheid van dorpen en kernen.
- Passende huisvesting. Doel: passende huisvesting voor mensen met een beperking, in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt.

De thema's sluiten aan op de brede doelstelling van Vitaal Wonen. Maar de bijbehorende doelen zijn niet SMART geformuleerd. Bovendien zijn een integrale aanpak (WWZ) en realisatie van MFA's eerder prestaties om tot verbetering te komen dan een doel op zich. Verbetering van de leefbaarheid en passende huisvesting zijn wel doelen maar deze zijn hier niet nader geconcretiseerd: wanneer is het doel bereikt? De doelformulering van de thema's is onvoldoende scherp.

Noot 6 Meedoen in Noord-Holland, Programma Zorg en Welzijn 2009-2012, Provincie Noord-Holland, januari 2009.

De regelingen van deze evaluatie vallen onder bovenstaande thema's: WWZ valt onder de eerste bullet, MFA onder de een na laatste en KSW onder de laatste. In de hoofdstukken 4 tot en met 6 wordt elke subsidieregeling apart behandeld.

Voortijdig stopzetten/ afbouwen Beleidskader Meedoen in Noord-Holland

Als uitkomst van de kerntakendiscussie is de provincie Noord-Holland zich vanaf 2011 gaan toeleggen op de kerntaken ruimtelijke ordening en economie, verkeer en vervoer en cultuurhistorie. Hiermee volgt de provincie het advies van de commissie Lodders die in 2008 het ministerie van Binnenlandse Zaken adviseerde over de taken die het beste door een provincie kunnen worden uitgevoerd. Deze wens om een sterker profiel c.q. duidelijke positionering voor de provincie te hebben, bestond al langer bij het bestuur. Maar het destijds toekomstige tekort aan financiën⁷, hebben de keuzes die hiervoor moesten worden gemaakt, versneld.

Provinciale Staten van Noord-Holland hebben destijds aangegeven het hiermee eens te zijn, maar ook eigen accenten te willen blijven aanbrengen in het provinciaal beleid (de 'plus'). Provinciale Staten hebben gekozen voor het Lodders Plus profiel. Dit betekent dat de provincie zich primair richt op het ruimtelijk-economische domein, maar daarnaast ook een bijdrage blijft leveren aan de sociale kwaliteit van de Noord-Hollandse samenleving. In de kaderbrief 2011 en begroting 2011 hebben de Staten de inhoudelijke en financiële kaders voor de uitvoering van dit sociale beleid vastgelegd.

De focus op de kerntaken en de bezuinigingen betekenden het voortijdig afslanken en stopzetten van het Beleidskader Meedoen in Noord-Holland 2009-2012. Het jaar 2011 werd aangemerkt als een overgangsjaar. Er werd een eenjarig uitvoeringsprogramma opgesteld voor dat jaar waarin op basis van het nieuwe provinciale profiel en de afgeslankte begroting keuzes zijn gemaakt. Keuzes die leidden tot bijstelling van activiteiten en die ook ingrijpende consequenties hadden voor een aantal instellingen waarvan de subsidies voor activiteiten werden beëindigd. Door het nieuwe provinciale profiel en de bezuinigingen zijn veel subsidies op niet-kerntaken verdwenen of zijn subsidies gekort.

Voor Primo Noord-Holland, een van de steunfunctie-instellingen op het gebied van Zorg en Welzijn, had het afbouwen/stopzetten van de subsidie sluiting tot gevolg. Primo Noord-Holland heeft haar ondersteunende kennisactiviteiten per 1 januari 2011 definitief gestopt. In 2010 hebben zij hierop al geanticipeerd door de voorgenomen kennisactiviteiten, in overleg met de provincie, af te bouwen of stop te zetten. Dit heeft consequenties gehad voor de continuïteit van de ondersteuning.

3.2 Inzet van subsidie als instrument

Een subsidie is uiteraard geen doel op zich, maar een middel om een beoogd maatschappelijk doel te realiseren. Met de verstrekking van subsidies wordt beoogd dat activiteiten van de subsidieontvanger bijdragen aan de realisatie van prestaties en doelen van het provinciale beleid.

Noot 7 De provincie moest vanaf 2011 circa € 65 miljoen per jaar bezuinigen. Dit kwam vooral door de fors lagere bijdrage aan het provinciefonds door het Rijk (- € 45 miljoen). Ook tegenvallende renteopbrengsten en een teruglopend inkomen uit opcenten (provinciale toeslag op de motorrijtuigenbelasting) spelen een rol.

Informatie over de bijdrage van een subsidie aan het bereiken van een provinciaal beleidsdoel helpt de provincie een weloverwogen afweging te maken of en hoe een subsidie wordt voortgezet.

De regelingen voor WWZ en MFA kenden allemaal één respectievelijk drie voorlopers, ook subsidieregeling(en) met een vergelijkbare inhoudelijke focus en doelgroep. Twee van de drie MFA-voorlopers zijn geëvalueerd⁸ toen de nieuwe regeling al van start ging. De uitkomsten van deze evaluaties zijn dan ook niet verwerkt in de nieuwe regeling, wel zijn de ervaringen van de voorgaande regelingen meegenomen.

De regelingen KSW, MFA's en WWZ zijn gefinancierd met de TWINH-gelden. Dit maakte financiële ondersteuning van de projecten mogelijk waarbij, voor een zo groot mogelijk bereik, gekozen is voor spreiding over meerdere jaren. Een voorwaarde van de Provinciale Staten was dat het om fysieke investeringen zou gaan. Doorgaan met een subsidieregeling lag, ook vanwege de voorlopers WWZ en MFA's, voor de provincie in de rede. Maar een kritische analyse op subsidie als instrument keuze is niet aan de orde geweest. Voor MFA's en KSW sluit de voorwaarde van fysiek project aan op het fysieke onderwerp. Voor WWZ is die voorwaarde minder voor de hand liggend. Hier gaan we in hoofdstuk 6 over WWZ nader op in.

3.3 Beleid voor de komende jaren

In het nieuwe beleidskader Provinciale Sociale Agenda (PSA) 2012-2015 is aangegeven dat er minder geld beschikbaar is voor projecten in vergelijking met de periode daarvoor. De provincie Noord-Holland heeft ervoor gekozen om de aanpak van bovenlokale vraagstukken als insteek te nemen bij de uitvoering van het nieuwe beleid. Gemeenten hebben inmiddels Regionale Sociale Agenda's opgesteld op basis van de inhoudelijke beleidskeuzes die met de Provinciale Sociale Agenda gemaakt zijn. De drie provinciale thema's binnen de PSA zijn:

- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Wonen, Zorg en Voorzieningen
- Vitaal Platteland.

Met de PSA kunnen (alleen) gemeenten in regionaal verband subsidie aanvragen voor projecten die onder PSA-thema's vallen. Voorheen, bij de geëvalueerde regelingen, konden ook particulieren en maatschappelijke instellingen subsidie aanvragen, met een gemeentelijke instemmingsverklaring. Maatschappelijke instellingen kunnen uiteraard wel bij de uitvoering van het project betrokken zijn of zelfs uitvoerder zijn.

Met het nieuwe beleid wil de provincie ook uitgebreider haar rol als kennismakelaar vormgeven; kennis overdragen en leren van elkaar staan hierbij centraal. Om die reden zijn lessen uit de drie regelingen van belang voor de provincie. Het nieuwe beleidskader 2012-2015 maakt zelf geen deel uit van het onderzoek naar de subsidieregelingen. Er kan wel lering getrokken worden uit (de

Noot 8 Evaluatie uitvoeringsregeling dorpswinkels Noord-Holland, provincie Noord-Holland (2010), Evaluatie uitvoeringsregeling groot onderhoud en verbouwen dorpshuizen, provincie Noord-Holland (2010), Steun in stenen, een evaluatie van het wijksteunpuntenbeleid van de provincie Noord-Holland, BMC (2007).

projecten van) deze evaluatie die relevant is voor de projecten in het nieuwe beleidskader 2012-2015. Zo gaan de eerder opgedane ervaringen en resultaten niet verloren.

4 Kleinschalige woonvormen 2005-2012

In dit hoofdstuk gaan we eerst in op de onderliggende beleidstheorie van de provincie Noord-Holland ten aanzien van de regeling kleinschalig wonen (paragraaf 2). Vervolgens beschrijven we in paragraaf 3 de wijze waarop de regeling is uitgevoerd, gevolgd door de resultaten in paragraaf 4. Het effect van de subsidie komt aan de orde in paragraaf 5, waar we ingaan op de mate van doelbereik en mate van doeltreffendheid van de regeling. We sluiten af met lessen voor de toekomst waarin de succes- en faalfactoren voor KSW-projecten aan de orde komen en de rol van de provincie.

4.1 Inleiding

Deze uitvoeringsregeling diende de totstandkoming van kleinschalige woonvormen voor kwetsbare doelgroepen te stimuleren. In 2005 is de regeling 'Kleinschalig wonen voor mensen met dementie 2005-2009' opgezet. De provincie heeft in 2005 een nulmeting, in 2007 een tussenmeting en in 2010 een eindmeting laten uitvoeren. Daarnaast is in opdracht van de provincie het onderzoek "Kleinschalig wonen vergroten" uitgevoerd⁹. Hieruit komt naar voren dat een groot aantal diverse doelgroepen behoefte heeft aan een kleinschaliger, meer individuele manier van wonen. Na een evaluatie in 2009 is in 2010 de regeling verbreed naar kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen. Deze regeling liep van 2010 tot 2012.

Voor het schrijven van dit hoofdstuk maken wij gebruik van de informatie die verkregen is uit een interview met de provincie, document- en dossieronderzoek, de evaluatiebijeenkomst met subsidieontvangers en interviews met gemeenten van drie voorbeeldprojecten. Voor de regeling kleinschalig wonen waren het de volgende drie voorbeeldprojecten:

Hart van Zwaag

Hart van Zwaag is een kleine particuliere woonzorgvilla voor zeven kwetsbare ouderen en mensen met geheugenproblemen, gevestigd in de gemeente Hoorn. Er wordt een thuis geboden aan ouderen, waar liefdevolle zorg gecombineerd wordt met wonen.

Doel van dit project is tweeledig; enerzijds het bieden van een veilige en beschermde woning voor

ouderen met de benodigde structuur, aandacht en dienstverlening op maat. Anderzijds wil het gezin (de subsidieaanvrager) een bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven van anderen en persoonlijk voldoening en een financieel bestaan halen uit de onderneming. Het woonproject levert een maatschappelijke bijdrage aan de toekomst en de houdbaarheid van het leven van ouderen in de samenleving.

Noot 9 Kleinschalig wonen vergroten, DSP-groep, 2008.

Binnendoor (Stichting Exploitatie Hilversum)

(21 tot en met 28 jaar). Hier wonen jongeren zelfstandig in een appartement en ontmoeten elkaar in een gemeenschappelijke ruimte.

Aanleiding voor het project is de wens van ouders om een goede en zo zelfstandig mogelijke toekomst voor en ontwikkeling van de kinderen te realiseren. Dit door te faciliteren dat de jongeren zo zelfstandig mogelijk wonen en daar ervaring mee op te doen. De ouders willen zeggenschap en betrokkenheid behouden en de zorg voor hun kind niet geheel uit handen geven aan instellingen.

Zelfstandig wonen Heiloo

Dit project is een initiatief opgezet door ouders van jong volwassen kinderen in de leeftijd van 18 tot 30 jaar met een licht verstandelijke beperking, zonder gedragsproblematiek, in Heiloo. De jongeren kunnen en willen zelfstandig wonen met ondersteuning van een aantal uren per dag. Er is 24-uurs bereikbaarheid van zorg gerealiseerd. De jongeren hebben overdag hun werk of dagbesteding.

Het project is opgezet omdat er in Heiloo en omgeving geen kleinschalige woonvorm met vraaggerichte ondersteuning in het huidige aanbod te vinden was die aansloot bij de individuele wensen van de jong volwassenen kinderen. Een belangrijke reden om te kiezen voor een wooninitiatief is dat de regie over het leven en de zorg bij de ouders en hun kinderen blijft. Wonen en zorg worden gescheiden.

4.2 Beleidstheorie

In deze paragraaf gaan we in op de context van deze regeling. Daarna worden de doelstellingen, het gewenste eindresultaat en de beoogde prestaties door de provincie, beschreven.

Context

Kleinschalige voorzieningen vormt al langere tijd een speerpunt van het stimuleringsbeleid voor Wonen, Welzijn, Zorg. Aansluitend op een landelijke campagne rondom kleinschalig wonen is de provincie begonnen met een kennisoffensief voor deze zorgvorm: 'Van denken naar doen'¹⁰. Sinds

Noot 10 Zorg verbetert het leefklimaat in Noord-Holland, *Ondersteunend beleid voor de Stimuleringsregeling*

2005 is het beleid vanuit de provincie Noord-Holland gericht op het realiseren van kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie en is de subsidieregeling 'Kleinschalig wonen voor mensen met dementie 2005-2009' opgezet.

Volgens het provinciaal bestuur is uitbreiding van het aantal kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie in de provincie Noord-Holland hard nodig. Volgens de brochure 'Kleinschalig wonen voor mensen met dementie' van de provincie Noord-Holland is de uitbreidingsbehoefte eveneens groot: 2.262 plaatsen in 94 nieuwe projecten¹¹. De provincie baseert zich hierbij op een aantal onderzoeksresultaten en meetgegevens:

- Landelijk onderzoek van Het Trimbos-instituut en het VUmc naar de effecten van kleinschalig wonen voor dementerende ouderen met een verpleeghuisindicatie, hun familieleden en verzorgenden. Het toont aan dat demente ouderen in kleinschalige woonvormen actiever zijn en minder zorg nodig hebben.
- Uit onderzoek van Laagland Advies (2002) blijkt dat de tot dan toe gerealiseerde kleinschalige voorzieningen bij lange na niet voldoende zijn om in de toekomstige vraag te voorzien en doorrekeningen uit het rapport van de Gezondheidsraad en bureau Ruimte voor Zorg tonen aan dat er in de provincie *minimaal 2.260 nieuwe plaatsen* voor kleinschalig wonen met dementie moeten worden verwezenlijkt om aan de behoefte tegemoet te komen. Er zijn 100 nieuwe kleinschalige woon- vormen in 2009 nodig (stand-alone, aanleunend of als onderdeel van een grotere organisatie)¹².

Kortom, de probleemanalyse voor de regeling kleinschalig wonen voor mensen met dementie is onderbouwd met onderzoeksresultaten voor de Noord-Hollandse situatie.

Bij de start van het beleid zegt de provincie toe dat zal worden nagegaan of ze een rol kan vervullen bij het realiseren van kleinschalige voorzieningen in andere (zorg)sectoren. Zij veronderstelt bij aanvang van het beleid namelijk dat een kleinschalige woonvorm ook voor andere doelgroepen dan mensen met dementie een beter passend alternatief is voor een grootschaliger intramurale setting. De provincie heeft het onderzoek 'Kleinschalig wonen vergroten' (2010)¹³ uit laten voeren, waaruit naar voren is gekomen dat 'vrijwel alle initiatieven tot kleinschalige woonvormen door particulieren (zorgvragers zelf, hun familieleden, of individuele zorgverleners die niet vanuit een bestaande instelling werken) tegen dezelfde problemen aanlopen. Een groot aantal diverse doelgroepen heeft behoefte aan een kleinschaliger, meer individuele manier van wonen.' Ook vanuit het veld ontvangt de provincie verzoeken om de subsidie open te stellen voor andere doelgroepen dan mensen met dementie. Naar aanleiding van dit onderzoek en de ontvangen signalen is in 2009 de regeling verbreed naar 'kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen 2009-2012', om kleinschalig wonen voor alle doelgroepen te faciliteren.

Noot 11 Brochure kleinschalig wonen voor mensen met dementie. Provincie Noord-Holland Afdeling Zorg, Welzijn en Cultuur, Haarlem, april 2005.

Noot 12 Zorg verbetert het leefklimaat in Noord-Holland, Ondersteunend beleid voor de Stimuleringsregeling Wonen, Welzijn, Zorg, Provincie Noord-Holland. Haarlem, augustus 2004.

Noot 13 Kleinschalig wonen vergroten, Onderzoek voor de provincie Noord-Holland, DSP-groep, 2008.

Doelstellingen

In de beleidsnota 'Zorg verbetert het leefklimaat in Noord-Holland, Ondersteunend beleid voor de Stimuleringsregeling Wonen, Welzijn, Zorg' uit 2004 beschrijft de provincie haar doelstellingen voor het beleid op kleinschalig wonen. De provincie stelt zich ten doel om in de periode 2005-2015¹⁴:

- 1 Nieuwe kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie te realiseren door een stimulerende en informerende rol te vervullen.
- 2 Samen met andere partijen te investeren in kleinschalige woonvoorzieningen voor mensen met dementie.
- 3 Na te gaan of de provincie ook een rol moet vervullen bij het verwezenlijken van kleinschalige woonvoorzieningen in andere zorgsectoren.

In de brochure 'Voorbeelden. Kleinschalig wonen voor mensen met dementie in Noord-Holland' worden overigens dezelfde doelen benoemd maar dan voor de periode 2005-2009.

In de programmalijn Vitaal Wonen (2009¹⁵) wordt een provinciaal beleidsdoel genoemd op het thema 'passende huisvesting': *passende huisvesting voor mensen met een beperking, in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt*. Dit beleidsdoel is niet nader geconcretiseerd. Zo wordt niet duidelijk wat met passend, aangename omgeving en voldoende zorg en dienstverlening wordt bedoeld. Het is daarmee ook niet duidelijk wanneer het doel behaald is. Het beleidsdoel wordt verder ingevuld door de verbrede subsidieregeling vanaf 2009.

Voor elke subsidieregeling benoemt de provincie een specifieke doelstelling:

- De regeling '*Kleinschalig wonen voor mensen met dementie 2005-2009*' dient volgens de provincie de totstandkoming van kleinschalige woonvormen voor ouderen met dementie te stimuleren.
- Met de verbrede regeling '*Kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen 2009-2012*' wil de provincie 'de realisatie van kleinschalige woonvormen voor diverse doelgroepen versnellen, door initiatiefnemers te ondersteunen met een subsidie, deskundige ondersteuning en versterking van de rol van gemeenten en woningcorporaties, gericht op nieuwe initiatieven'¹⁶.

De provincie benoemt de volgende veronderstellingen:

- Kleinschalige voorzieningen voor mensen met dementie bieden de mogelijkheid om – ondanks hun beperkingen – in het eigen dorp of de eigen wijk, met het daarbij behorende sociale netwerk, te blijven wonen¹⁷.
- Kleinschalige woonvormen vormen steeds vaker een alternatief voor intramurale zorg in grote instellingen. Deze woonvormen maken het ook – door de kleinere opzet – mogelijk 'dat

Noot 14 Zorg verbetert het leefklimaat in Noord-Holland, *Ondersteunend beleid voor de Stimuleringsregeling Wonen, Welzijn, Zorg*, Haarlem, augustus, 2004.

Noot 15 Meedoen in Noord-Holland, Programma Zorg en Welzijn 2009-2012, Provincie Noord-Holland, januari 2009.

Noot 16 Tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H). Projectomschrijving.

Noot 17 Tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H). Projectomschrijving.

mensen met dementie in hun eigen dorp, omgeving kunnen blijven wonen, en niet gedwongen zijn te verhuizen naar het verpleeghuis in de naburige stad¹⁸.

- Kleinschalige woonvormen passen binnen het beleid voor Wonen, Welzijn, Zorg en sluiten aan bij de activiteiten voor een beter leefklimaat in Noord-Holland door te investeren in de sociale infrastructuur¹⁹.
- Een relatief kleine bijdrage vormt een onmisbare stimulans in de totstandkoming van woonvormen voor kwetsbare doelgroepen door - soms - onervaren initiatiefnemers²⁰.
- Via subsidie wordt de realisatie van projecten versneld, bijvoorbeeld door het inhuren van een deskundige of het financieren van een onrendabele top²¹.

De doelen vanuit het programmaliijn zijn onvoldoende SMART geformuleerd. De doelen van de provincie voor de subsidieregelingen zijn daarentegen grotendeels SMART geformuleerd:

- Er zijn meetbare indicatoren benoemd in de vorm van het aantal projecten kleinschalig wonen dat de provincie wil subsidiëren vanuit de regelingen. De provincie heeft niet aangegeven aan hoeveel inwoners de woonprojecten een woonplek moeten bieden; een prestatie op dit niveau is niet te beoordelen.
- De doelen zijn ingebed in bestaand beleid en voorafgegaan door onderzoek en een probleemanalyse.
- Het is niet te bepalen of de prestatie haalbaar is voor de provincie.
- De tijdsperiodes van de doelen en regelingen zijn helder weergegeven.

Daarnaast geeft de provincie in de uitvoeringsregelingen een begripsomschrijving van 'kleinschalige woonvoorziening' en 'doelgroep' om de doelstelling aan te scherpen (zie bijlage 6).

Gewenst eindresultaat

Met het provinciaal beleid wil de provincie in de eerste jaren 2005-2009 in het bijzonder bereiken dat de zorg aan mensen met dementie zich meer gaat richten op wat zij wél nog kunnen. De zorgconcepten van kleinschalige woonvoorzieningen sluiten daar bij aan. De provincie geeft aan dat het 'wenselijk is om activiteiten die leiden tot de totstandbrenging van kleinschalige woonvoorzieningen voor mensen met dementie te stimuleren, ter uitvoering van de beleidsvoornemens zoals neergelegd in de nota 'Zorg verbetert het leefklimaat in Noord-Holland'²². De provincie benoemt het gewenst eindresultaat als volgt: in 2009 zijn er ten minste 24 nieuwe kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie (stand-alone, aanleunend of als onderdeel van een grotere organisatie) óf daadwerkelijk gereed óf het uitvoeringsplan is gereed. Hiervoor is

Noot 18 Voorbeelden Kleinschalig wonen voor mensen met dementie in Noord-Holland, Stimuleringsprogramma Wonen Welzijn Zorg, Haarlem, april 2005.

Noot 19 Voorbeelden Kleinschalig wonen voor mensen met dementie in Noord-Holland, Stimuleringsprogramma Wonen Welzijn Zorg, Haarlem, april 2005.

Noot 20 Tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H). Projectomschrijving.

Noot 21 Tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H). Projectomschrijving.

Noot 22 Deelverordening kleinschalig wonen voor mensen met dementie Noord-Holland 2007 en Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 4 december 2006, nr. 2006-68202 tot bekendmaking van de Deelverordening kleinschalig wonen voor mensen met dementie Noord-Holland 2007.

de deelverordening kleinschalig wonen voor mensen met dementie Noord- Holland 2005 tot en met 2009 vastgesteld²³.

In 2009 is het beleid 'Kleinschalig wonen voor doelgroepen' volgens de provincie gericht op het behalen van de volgende resultaten²⁴:

- Er is kennis beschikbaar voor gemeenten en woningcorporaties: onder andere door het bieden van een handreiking waarmee vraag en aanbod regionaal in kaart kunnen worden gebracht, worden partijen ondersteund met kennisuitwisseling en expertiseontwikkeling van kleinschalig wonen.
- Er vindt kennisuitwisseling plaats tussen ervaren initiatiefnemers en potentiële initiatiefnemers: zowel via de website als via door de provincie georganiseerde voorlichtingsbijeenkomsten en individuele contacten worden goede voorbeelden verspreid en toegelicht.
- Via subsidie aan minimaal 20 individuele initiatiefnemers, wordt de realisatie van projecten versneld, bijvoorbeeld door het inhuren van een deskundige of het financieren van een onrendabele top.

Beoogde prestaties

Hoewel de provincie in haar beleidsdocumenten wel aangeeft hoe groot de uitbreidingsbehoefte in de provincie is (2.262 plaatsen in 94 nieuwe projecten²⁵), geeft zij in haar beleidsvisie niet aan wat de beoogde prestaties zijn op het aantal plaatsen, maar wel wat het aantal beoogde projecten is;

- 2005-2009: 24 nieuwe kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie
- 2009-2012: 20 nieuwe kleinschalige woonvormen voor kwetsbare doelgroepen.

Aan de doelen en prestaties zijn dus indicatoren gekoppeld op projectniveau.

Gesubsidieerde activiteiten

De kosten van een kleinschalige woonvorm zijn vele malen hoger dan de beschikbare provinciale bijdrage. Daarom is het van belang dat de provincie aangeeft waar de subsidie voor ingezet kan worden. De deelverordening 'Kleinschalig wonen voor mensen met dementie' verstrekt uitsluitend subsidie voor 'activiteiten die leiden tot de totstandkoming van een kleinschalige woonvoorziening voor mensen met dementie'²⁶. Kosten die onder andere voor subsidie in aanmerking komen zijn: ontwikkelkosten, grondkosten, ICT, kosten voor extra woonoppervlakte, kosten voor domotica, bouwkosten, kosten voor de zorginfrastructuur en opleidingskosten van het personeel. De subsidie van de regeling 2009-2012 wordt verstrekt voor 'de voorbereiding, ontwikkeling en realisatie van een kleinschalige woonvoorziening voor kwetsbare doelgroepen'²⁷. Kosten die voor subsidie in aanmerking komen zijn: kosten voor externe adviseurs, voor een architect, onderzoeks- en ontwikkelkosten, grondkosten, bouwkosten, kosten voor domotica, kosten voor de zorginfrastructuur en opleidingskosten van het personeel (artikel 6: Subsidiabele kosten).

Noot 23 Nota Zorg verbetert het leefklimaat in Noord-Holland Ondersteunend beleid voor de Stimuleringsregeling Wonen, Welzijn, Zorg, Haarlem, augustus, 2004.

Noot 24 Tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H). Projectomschrijving.

Noot 25 Brochure kleinschalig wonen voor mensen met dementie. Provincie Noord-Holland Afdeling Zorg, Welzijn en Cultuur, Haarlem, april 2005.

Noot 26 Deelverordening kleinschalig wonen voor mensen met dementie Noord-Holland 2007.

Noot 27 Uitvoeringsregeling kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen Noord-Holland 2009.

4.3 Uitvoering van de regeling

In deze paragraaf wordt de wijze waarop de regeling in de praktijk is uitgevoerd, beschreven: de beschikbare middelen, de procedure en de kennisdeling. We gaan in op gehonoreerde, afgewezen en afgewezen aanvragen.

Beschikbare middelen

Voor de realisering van het provinciaal beleid 'Kleinschalig wonen voor mensen met dementie' 2005-2009 stelt de provincie uit de FINH-middelen (UNA-gelden) het gereserveerde bedrag van € 680.000 beschikbaar bij de start in 2005. De provincie stelt in het kader van de Extra Investeringsimpuls € 4.320.000 beschikbaar voor verdere uitbouw van kleinschalige woonvoorzieningen voor mensen met dementie. Dat wil ze als volgt inzetten:

- € 200.000 voor voorlichting en kennisoverdracht
- € 4.800.000 voor co-investering in projecten kleinschalig wonen.

De subsidie bedraagt maximaal € 10.000 per gerealiseerde bewonersplaats met een maximum van € 200.000 per aanvraag. Het maximum bedrag per aanvraag is gesteld zodat voor tenminste 24 projecten subsidie beschikbaar is²⁸.

Het jaar 2009 kan gezien worden als een overgangsjaar waarin beide regelingen actief zijn. Dit jaar vormt een aanloopperiode, waarin de verbrede uitvoeringsregeling wordt ontwikkeld en gecommuniceerd. De totale investering in kleinschalige projecten voor de verbrede doelgroep in 2009-2012 bestaat uit de provinciale bijdrage uit TWIN-H. Voor 20 projecten is vanuit de provincie € 2.000.000 beschikbaar. De subsidie bedraagt maximaal 80 procent van de door de provincie noodzakelijk geachte kosten, tot een maximum van € 100.000.

Procedure subsidieregeling

In de deelverordening²⁹ en uitvoeringsregeling³⁰ van de provincie staan de criteria en procedures van beide regelingen expliciet vermeld van aanvraag tot beschikking. De eisen om in aanmerking te komen voor de subsidie worden beschreven.

Subsidieaanvragen

Gedurende de regeling 'Kleinschalig wonen voor mensen met dementie 2005–2009' zijn in totaal 55 subsidieaanvragen gedaan en in de periode 2009-2012 zijn er 86 aanvragen gedaan voor de regeling 'Kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen'.

Het aanvraagformulier voor de subsidies kon door de aanvragers digitaal gedownload worden van de website van de provincie en bevatte onder andere de uitvoeringsregeling, een voortgangsrapportage en het aanvraagformulier. De informatie die de provincie heeft verstrekt voor de aanvraag werd door de geïnterviewde aanvragers en de aanvragers op de evaluatiebijeenkomst helder bevonden.

Noot 28 Nota Zorg verbetert het leefklimaat in Noord-Holland Ondersteunend beleid voor de Stimuleringsregeling Wonen, Welzijn, Zorg, Haarlem, augustus 2004.

Noot 29 Deelverordening kleinschalig wonen voor mensen met dementie Noord-Holland 2007.

Noot 30 Uitvoeringsregeling kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen Noord-Holland 2009.

Beoordeling en prioritering

De subsidieaanvragen werden door de provincie gecontroleerd op volledigheid en zij bood ruimte aan de aanvragers om vragen te stellen over de aanvraag of in gesprek te gaan met de betreffende beleidsmedewerkers. Deze mogelijkheden werden door de aanvragers als prettig ervaren.

Uit dossieronderzoek blijkt dat een aantal subsidieaanvragers in eerste instantie niet aan alle verplichtingen heeft voldaan (onvolledig en ontoereikend om te beoordelen), maar wel in de gelegenheid is gesteld om de aanvraag aan te vullen.

Bij beide regelingen heeft de provincie weigeringsgronden opgesteld. Aanvragen die niet aan deze eisen voldeden, werden door de provincie uitgesloten van de regeling. Indien het beschikbare budget is uitgeput, rangschikt de provincie de aanvragen die voor subsidie in aanmerking komen op een prioriteitenlijst aan de hand van prioriteitscriteria (zie bijlage 6). Het type aanvrager (niet-professionele organisatie van bewoners of vertegenwoordigers) was voor de provincie het meest onderscheidende punt, en de visie van de aanvrager was erg belangrijk voor de beoordeling. Er werd gekeken naar de omgang met de mensen en toekomstige bewoners van de projecten, de betrokkenheid van ouders bij de activiteiten en de voorbereidingen en activiteiten die worden georganiseerd vóór de daadwerkelijke start van een project.

Uit de evaluatie 'Meer dan geld alleen' (2010) bleek al dat de kwaliteitsscorelijst in positieve zin werd gewaardeerd door de aanvragers omdat de provincie op deze manier aangeeft gericht te zijn op kwaliteit van de projecten kleinschalig wonen³¹. Ook uit interviews met de voorbeeldprojecten blijkt dat de prioritering door de provincie gewaardeerd wordt.

Zelfstandig wonen Heiloo:

"Het benoemen van de prioriteit en criteria was heel prettig in de aanvraag. Het zet de aanvrager aan tot denken over de visie en het doel van het project. De vragen die de provincie stelde, werden erg gewaardeerd en getuigen van betrokkenheid. De aanvrager kon haar ideeën goed weergeven".

Gehonoreerde aanvragen

Van de in totaal 55 subsidieaanvragen zijn in de beleidsperiode 2005–2009, 31 projecten gehonoreerd (56%) voor een totaalbedrag van € 4.631.200. In de periode van de verbrede regeling 2009–2012 zijn er 86 aanvragen binnengekomen, waarvan 38 projecten (59%) gehonoreerd zijn voor een totaalbedrag van € 3.017.358.

Noot 31 Meer dan geld alleen, Evaluatie van de subsidieregeling kleinschalig wonen voor mensen met dementie 2005–2009 van de provincie Noord-Holland, DSP-groep, 2010.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal aanvragen, het beschikbare budget, de gehonoreerde projecten, de verleende subsidies en het aantal afgewezen aanvragen per jaar weer.

Tabel 4.1 Overzicht van aanvragen, beschikbaar budget, honorering, verlening, afwijzing 2005-2012

Jaar	Aantal aanvragen	Beschikbaar budget (in €)	Gehonoreerde projecten	Verleende subsidies (in €)	Afgewezen aanvragen
2005	15	680.000	5	680.000	10
2006	15	1.080.000	9	1.080.200	6
2007	5	1.080.000	5	851.000	0
2008	7	1.080.000	6	940.000	1
2009	13	1.080.000	6	1.080.000	7
Totaal	55	5.000.000	31	4.631.200	24
2009	23	200.000	2	200.000	21
2010	18	572.360	7	572.360	11
2011-1	26	900.000	10	875.980	5*
2011-2	11*	669.020	11	669.018	0
2012	19	700.000	8	700.000	11
Totaal	86	3.041.380	38	3.017.358	48

* Aanvullende financiën (2011-2) waardoor 11 van de 16 afgewezen aanvragen alsnog zijn gehonoreerd. Het betreft in 2011-2 dus geen nieuwe aanvragen en in 2011-1 slechts 5 afgewezen aanvragen.

De provincie houdt het aantal aanvragen, honoreringen en subsidies op jaarbasis bij, maar heeft geen totaaloverzicht over alle jaren beschikbaar. Er wordt jaarlijks in verschillende formats gewerkt wat maakt dat het totaalbeeld niet in één oogopslag helder is.

Afgewezen aanvragen

In totaal zijn er 24 projecten afgewezen door de provincie in de periode 2005-2009. Uit de evaluatie 'Meer dan geld alleen'³² kwam al naar voren dat meer dan de helft van deze projecten afgewezen werd op basis van de gestelde criteria van de deelverordening. De projecten die wel voldeden aan de criteria van de subsidieregeling, zijn niet gehonoreerd omdat het beschikbare budget bereikt was. Jaarlijks zijn de kwalitatief beste projecten gehonoreerd.

In de periode 2009-2012 zijn in totaal 48 projecten afgewezen. Er vielen 15 projecten af, omdat zij niet aan de criteria van de subsidie voldeden. De overige projecten die wel voldeden aan de criteria vielen onder de zaaglijn op basis van prioritering en werden niet gehonoreerd door het bereiken van het jaarlijkse beschikbare budget. In 2011 heeft er een overheveling plaatsgevonden van diverse budgetten Zorg & Welzijn € 645.000, waarmee het beschikbare budget van 2011 is opgehoogd. Dit gaf de provincie mogelijkheid om in 2011 de reeds afgewezen projecten alsnog te honoreren.

Realisatie zonder subsidie

In de evaluatie 'Meer dan geld alleen' (2010) werd al aan subsidieontvangers gevraagd of de projecten zonder de subsidie tot stand gekomen zouden zijn. Het merendeel van de 12 projecten

Noot 32 Meer dan geld alleen, Evaluatie van de subsidieregeling kleinschalig wonen voor mensen met dementie 2005-2009 van de provincie Noord-Holland, DSP-groep, 2010.

gaf toen aan wel gerealiseerd te kunnen worden, al had het dan langer geduurd of was het op een kleinere schaal ingezet. Een kwart van hen gaf aan zonder subsidie niet tot stand te zijn gekomen. Ook in deze evaluatie is aan zeven gesubsidieerde projecten gevraagd of zij zonder de subsidie het project gerealiseerd zouden hebben:

- Vier projecten geven aan dat de subsidie onmisbaar is geweest en dat het project zonder de subsidie niet gerealiseerd was.
- Bij drie projecten wordt aangegeven dat het project ook zonder de subsidie gerealiseerd zou zijn. De betrokkenheid van de aanvragers is zo groot dat zij aangeven dat ze het project koste wat kost voor elkaar hadden gekregen. Dit zou wel betekend hebben dat het project moeilijker te realiseren was; een langere looptijd tot realisatie en veel vertraging. Mogelijk dat op een andere manier financiering was gevonden en andere fondsen waren gezocht. De inschatting is wel dat dit makkelijker is voor een professionele organisatie (zorginstellingen) dan voor particulieren.

Hart van Zwaag

“De provincie heeft voor ons de verbouwing van het pand mogelijk gemaakt. De subsidie heeft gezorgd voor een ‘buffer’ voor het eerste jaar en wij zien het als een cadeautje, het geeft veel ‘financiële lucht’ en meer zekerheid. Zonder de subsidie hadden we:

- spaarzamer moeten inzetten op de kwaliteit van zorg voor de bewoners; minder snel tot een zorgteam van 4 parttime medewerkers (naast de eigen inzet) gekomen en nog meer uren moeten maken tegen nauwelijks inkomsten;
- kritischer om moeten gaan met boodschappen en activiteiten voor de bewoners;
- minder investeringen kunnen doen voor de bewoners.

Zonder de subsidie was het project mogelijk ook gerealiseerd, maar dan had het project een veel langere opstartfase gekend. De bewoners hadden veel langer moeten wachten op een geschikte woonplek”.

Project Binnendoor

De subsidie was van groot belang voor het project Binnendoor. Zonder de subsidie van de provincie is het vrijwel onmogelijk om het project voor kleinschalig wonen van de grond te krijgen. Het bedrag dat voor het project benodigd was, hebben de ouders van de jongeren niet zelf beschikbaar. Zonder de subsidie was het project ook niet op de huidige wijze tot stand gekomen. Een mogelijkheid was het project opzetten zonder een gemeenschappelijke ruimte voor de jongeren die echter cruciaal is voor de doelgroep en dus niet gemist kan worden.

Van de meeste aanvragen die afgewezen zijn, is niet bekend of ze op een andere manier tot stand gekomen zijn. In deze evaluatie is met drie afgewezen projecten contact opgenomen, welke allen uiteindelijk gerealiseerd blijken, zoals hierna staat beschreven.

Woonzorgboerderij Aat Grootes

In 2009 is een subsidieaanvraag ingediend voor de Woonzorgboerderij Aat Grootes door de Prinsienstichting³³. Het project had als doel een woonzorgboerderij op te zetten voor uitbehandelde, licht verstandelijk gehandicapte, jongeren die niet zelfstandig kunnen functioneren in de gemeente Aartsoud. Het project is gerealiseerd en de woonboerderij is gecombineerd met museum en educatief centrum. Sinds 2012 wonen en werken er vijf jongeren op de boerderij. Het project is uiteindelijk door de initiatiefnemers gefinancierd. Wat betekent dat Intermaris een onrendabele top accepteert en dat de Prinsienstichting naast een eenmalige bijdrage in de renovatiekosten jaarlijks een exploitatietekort op de woonlasten heeft gedurende de huurovereenkomst. De consequentie van het niet verkrijgen van de subsidie is dat de organisaties extra eigen middelen in het project moesten inbrengen. Het project is uiteindelijk niet multifunctioneel bruikbaar, omdat de mogelijkheden om multifunctioneel te bouwen, zijn wegbezuinigd.

Thuis in de Bogaert

Het tweede project waarmee contact is opgenomen is het project Thuis in de Bogaert in Castricum. Dit project had als doel: het bieden van een beschermde woonomgeving, waarin 16 jongeren met een lichamelijke of verstandelijke beperking zelfstandig kunnen leven met de begeleiding en zorg die men wenst. Dit project is uiteindelijk gerealiseerd en opmerkelijk genoeg blijkt dit project uiteindelijk gesubsidieerd vanuit de subsidieregeling WWZ. Het is mogelijk om na afwijzing bij de regeling KSW subsidie aan te vragen vanuit de (brede) WWZ-regeling. In hoofdstuk 6 gaan we uitgebreider in op dit project.

Zorgkwekerij Croon en Bergh

Een derde project was de zorgkwekerij Croon en Bergh te Burgerburg. De Raphaelstichting heeft een subsidieaanvraag gedaan voor dit project, met als doel het realiseren van een kleinschalige woon-werk gemeenschap voor acht volwassenen met een verstandelijke beperking en een medewerkersgezin. Het project is in juni 2011 gerealiseerd en er wordt zorg geboden aan acht bewoners die werkzaam zijn in de omliggende natuur en de zorgkwekerij. De beoogde werkplaats is niet gerealiseerd.

Verantwoording en vaststelling subsidies

In de deelverordening³⁴ en uitvoeringsregeling³⁵ van de provincie staan de verplichtingen van de subsidieontvanger expliciet vermeld. Bij de verbrede regeling heeft de provincie de termijnen en eisen concreter aangescherpt ten opzichte van de eerste regeling. De verplichtingen van de subsidieontvanger zijn helder geformuleerd en er zijn, door de provincie, formats opgesteld voor een voortgangsrapportage en de eindrapportage. Hier wordt in de praktijk gebruik van gemaakt.

Op de evaluatiebijeenkomst en uit de interviews met de voorbeeldprojecten blijkt dat de flexibiliteit van de provincie in de procesgang van de regeling enorm gewaardeerd wordt door de

Noot 33 Instelling voor zorg- en dienstverlening aan (verstandelijk) gehandicapten.

Noot 34 Deelverordening kleinschalig wonen voor mensen met dementie Noord-Holland 2007.

Noot 35 Uitvoeringsregeling kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen Noord-Holland 2009.

subsidieontvangers. Aan de andere zijde vinden de subsidieontvangers het van groot belang dat zij op hun beurt de provincie goed op de hoogte houden van het verloop van het project.

De provincie houdt bij aan welke projecten subsidie wordt toegekend, hoe het staat met de voortgang van het project en wanneer de aanvraag tot vaststelling gedaan moet worden. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de huidige status van de gesubsidieerde projecten.

Tabel 4.2 Status van de gesubsidieerde projecten

Jaar	Gehonoreerd	Lopend	Vastgesteld	Ingetrokken
2005	5	1	4	0
2006	9	2	4	3
2007	5	0	5	0
2008	6	2	4	0
2009	6	3	3	0
Totaal	31	8	20	3
2009	2	1	1	0
2010	7	4	3	0
2011-1	10	6	3	1
2011-2	11	11	0	0
2012	8	7	1	0
Totaal	38	29	8	1

De subsidie is bij 28 projecten (41%) vastgesteld. Het gaat om 20 van de 31 gehonoreerde projecten bij de regeling voor ouderen met dementie en 8 van de 38 projecten bij de regeling voor kwetsbare groepen. Naar verhouding zijn er meer projecten uit de regeling voor ouderen met dementie vastgesteld dan uit de verbrede regeling die daarop volgde. Dat is te wijten aan de langere looptijd van de eerste regeling (van 2005 tot 2009). Toch kunnen we concluderen dat de projecten kleinschalig wonen over het algemeen een lange looptijd hebben.

Ook uit het dossieronderzoek blijkt dat bij veel van de projecten de vooraf gestelde termijnen niet haalbaar blijken. Bij een groot aantal projecten is door de provincie uitstel verleend tot vaststelling van de subsidie. Een verzoek om uitstel van de vaststelling van de tekortsubsidie heeft diverse redenen, onder andere: veel vertragingen in de bouw van de voorziening, (accountant) verzoek om uitstel van de financiële verantwoording, de aankoop van grond kost meer tijd dan verwacht.

Uit de periode 2005-2009 zijn subsidies voor drie projecten inmiddels ingetrokken, uit de periode 2009-2012 betreft dit één project. De beleidsmedewerker van de provincie geeft aan dat het projecten betreft met meerdere uitstelmomenten van termijnen, uiteindelijk zonder perspectief op een vaststelling van de subsidie.

Kennisdeling

Zoals aangegeven is het beleid 'Kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen' gericht op het behalen van een resultaat op het gebied van kennisdeling. De provincie wil graag dat er 'kennisuitwisseling plaats vindt tussen ervaren initiatiefnemers en potentiële initiatiefnemers: zowel

via de website als via door de provincie georganiseerde voorlichtingsbijeenkomsten en individuele contacten worden goede voorbeelden verspreid en toegelicht’.

In de uitwerking van de subsidieregeling voor de kleinschalig woonprojecten wordt geen expliciete aandacht besteed aan kennisdeling. In de aanvraagformulieren en voortgangsrapportage komt kennisdeling niet aan de orde, in het format van de eindrapportage wordt wel gevraagd naar het verloop van de overdracht van de projectresultaten aan andere organisaties.

Op de evaluatiebijeenkomst met subsidieontvangers zijn verschillende mogelijkheden tot kennisdeling aan de orde gekomen. De aanwezigen hebben hun kennis op verschillende wijzen gedeeld:

- Gerealiseerde projecten bezoeken en onderling contact onderhouden.
- Bijeenkomsten van Kleinschalig wonen NH (in samenwerking met het Landelijk Steunpunt Wonen en Vilans): handig voor het halen en brengen van informatie en voor het vergroten van netwerken.
- Landelijke en regionale organisaties gericht op informatie en kennis over de doelgroep (onder andere Trimbos, ketenzorg dementie, Alzheimer Stichting).
- www.NETKW.nl in samenwerking met kleinschalig woonprojecten en de provincies Noord-Holland en Utrecht. Voor het bespreken en delen van knelpunten en het zoeken naar oplossingen.
- Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg.

De provincie Noord-Holland heeft een aantal bijeenkomsten georganiseerd voor de projecten kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen in 2009, 2010, 2011 en 2012.

De provincie heeft een website www.kleinschaligwonen-nh.nl³⁶ opgezet voor de kleinschalige woonprojecten. De website biedt informatie voor particuliere initiatiefnemers in Noord-Holland die op zoek zijn naar kennis, informatie over financiering en ondersteuning bij het opzetten van een kleinschalige woonvorm voor kwetsbare doelgroepen. Op de evaluatiebijeenkomst met subsidieontvangers blijkt dat er behoefte is aan praktische informatie en een overzicht van gerealiseerde projecten. Op de website staat volgens de aanwezigen veel verouderde informatie en de status van de projecten is niet altijd actueel. Dit roept bij de deelnemers vragen op over de prioriteit die de provincie stelt ten aanzien van de website. De aanwezigen geven verder aan dat een goede afstemming tussen de site en wat andere (landelijke) sites bieden nodig is.

4.4 Resultaten

Deze paragraaf beschrijft de resultaten van de regelingen aan de hand van de gebruikte onderzoeksmethoden.

Uitputting beschikbaar budget

Het beschikbare budget is bij de regeling voor ouderen met dementie en de regeling kwetsbare doelgroepen elk jaar bereikt of het bedrag is doorgeschoven naar het jaar erop. Er is een tekort aan

Noot 36 De website is tussen 2011 en 2013 beheerd door DSP-groep en MEE Noordwest-Holland, in opdracht van de provincie Noord-Holland.

subsidiebudget, waardoor veel aanvragen afwezen moeten worden door de provincie. In 2011 is het beschikbare budget zelfs met € 645.000 opgehoogd door een overheveling van diverse budgetten Zorg & Welzijn. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de mate van uitputting van de subsidieregeling.

Tabel 4.3 **Uitputting van de subsidies (in €)**

Jaar	Beschikbare budget	Verleende subsidies	Vastgestelde subsidies
2005	680.000	680.000	480.000
2006	1.080.000	1.080.200	620.000
2007	1.080.000	851.000	851.000
2008	1.080.000	940.000*	540.000
2009	1.080.000	1.080.000	520.000
Totaal	5.000.000	4.631.200	3.011.000
2009	200.000	200.000	100.000
2010	572.360	572.360	278.252
2011-1	900.000	875.980	275.980
2011-2	669.020	669.018	0
2012	700.000	700.000	0
Totaal	3.041.380	3.017.358	654.232

*Aanvullend op subsidies € 140.000 voor hospice.

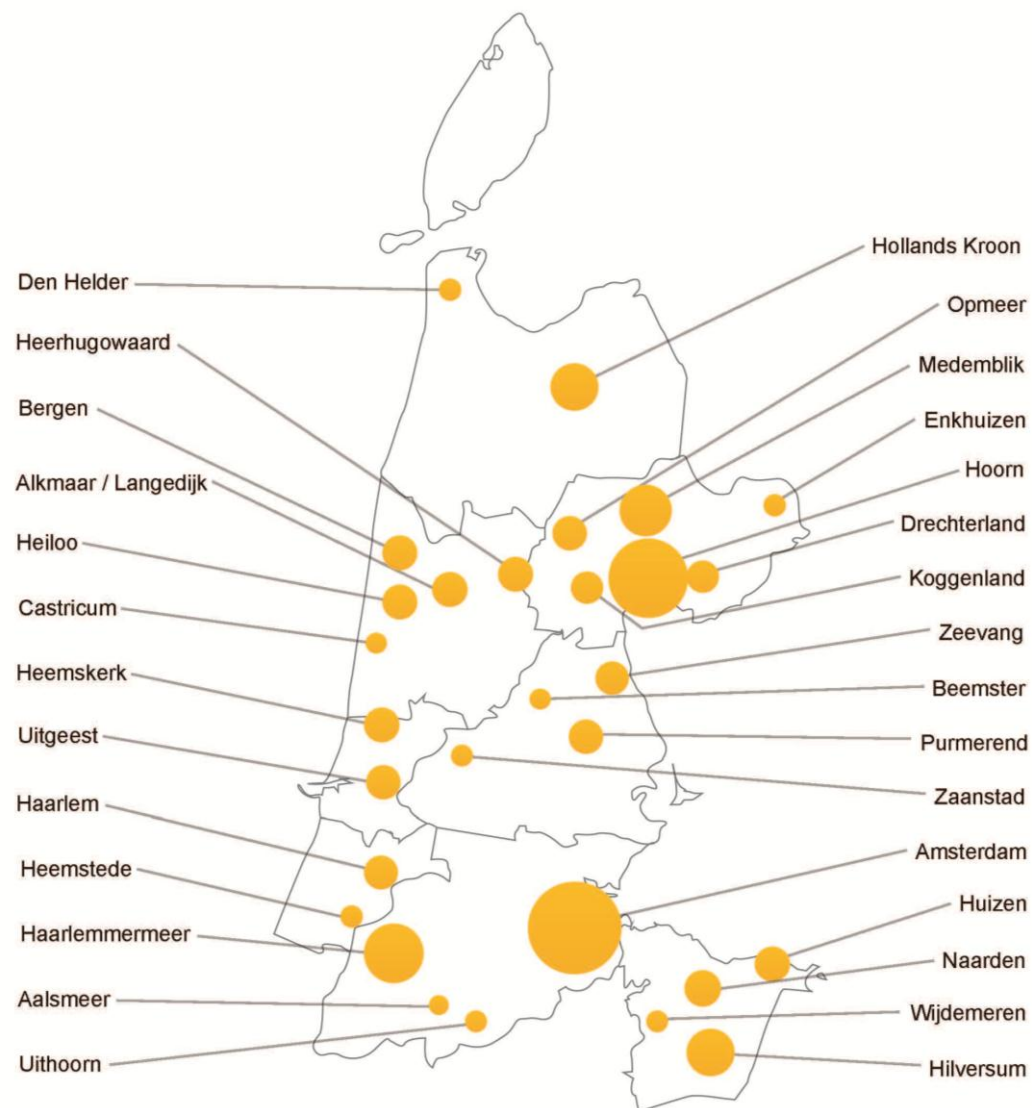
Resultaten kleinschalig woonprojecten

Gedurende de beleidsperiode 2005–2009 zijn in totaal 31 projecten gehonoreerd voor een totaalbedrag van € 4.631.200. In de periode van de verbrede regeling 2009-2012 zijn er 38 projecten gehonoreerd zijn voor een totaalbedrag van € 3.015.860.

Het resultaat tot nu toe is dat er meer aanvragen (69) gehonoreerd zijn dan het beoogde resultaat bij de start van de regelingen (24 projecten en 20 projecten). De subsidie is bij 28 projecten (41%) vastgesteld. Het gaat om 20 van de 31 gehonoreerde projecten bij de regeling voor ouderen met dementie en 8 van de 38 projecten bij de regeling voor kwetsbare groepen. Een groot aantal van de projecten loopt dus nog en is nog niet vastgesteld. Er kan (nog) niet gesteld worden dat het aantal beoogde projecten van de regelingen uiteindelijk gerealiseerd is, maar verwacht wordt dat de projecten uiteindelijk gerealiseerd worden.

Projecten Kleinschalig Wonen

2005-2012

Uitgevoerde activiteiten

In de beleidsdocumenten van de provincie wordt expliciet aangegeven waar de subsidie voor ingezet kan worden en welke kosten voor de subsidie in aanmerking komen.

Het expliciet benoemen van activiteiten en termijnen in de beschikkingen kan de provincie helpen bij het borgen dat er geen andere invulling wordt gegeven aan activiteiten dan door hen beoogd.

In de beschikkingen van de provincie aan de subsidieontvangers staat niet altijd duidelijk aangegeven welke activiteiten in welk termijn gesubsidieerd worden. Uit het dossieronderzoek komt naar voren dat in een aantal beschikkingen het algemeen doel van het project benoemd wordt, andere beschikkingen geven aan welke activiteit(en) gesubsidieerd worden en voor welk bedrag. Wat betreft de termijnen gaat de provincie in de beschikkingen uit 'van het termijn zoals beschreven in de aanvraag'.

Uit het dossieronderzoek, de interviews en de evaluatiebijeenkomst blijkt dat de subsidie bij deze projecten ingezet wordt voor de beoogde invulling en activiteiten. Op de evaluatiebijeenkomst bleek dat de projecten de subsidie besteed hadden aan: verbouwingen van het pand en specifieke aanpassingen die wenselijk zijn vanuit het oogpunt van de doelgroepen, adviseurs, projectmanagement, wervingsactiviteiten om bewoners te trekken en workshops en activiteiten voor toekomstige bewoners om met elkaar kennis te maken. Het dossieronderzoek en de interviews laten zien dat er met name is ingezet op bouw en renovatie, domotica, externe advisering (kosten voor architect, subsidieadviseur of notaris) en scholing van personeel. Uit eerder onderzoek kwam al naar voren dat projecten in de jaren 2005-2009 de subsidie voornamelijk inzetten voor domotica, de inrichting en de scholing van hun medewerkers³⁷.

Project Binnendoor

Stichting exploitatie Hilversum heeft de subsidie ingezet voor het creëren en bouwen van een gemeenschappelijke ruimte, die voor de groep jongeren van vitaal belang is. Het gaat om een huiskamer met een keuken waar men gezamenlijk kookt, eet en gezellige avonden heeft met elkaar. Daarnaast hebben ze een archiefkast en ruimte voor begeleiding gerealiseerd en onmisbare bouwtechnische aanpassingen in het pand gedaan. De geluiddempende aanpassingen in het pand zijn cruciaal voor een aantal van de jongeren met autisme spectrum stoornis.

De provincie Noord-Holland heeft per project inzicht in de mate waarin alle gesubsidieerde activiteiten uitgevoerd zijn. Op basis van deze evaluatie is slechts beperkt inzicht verkregen op het totaal aan activiteiten, omdat 10 projecten in het dossieronderzoek zijn uitgelicht. Daarbij is een deel van de projecten nog lopend ten tijde van deze evaluatie. Het is daarom niet mogelijk om een totaaloverzicht te geven van alle activiteiten die uiteindelijk zijn uitgevoerd en waarvoor de subsidie is vastgesteld. Kortom, uitspraken over de volledige resultaten kunnen pas na afronding van de projecten gedaan worden.

Noot 37 Meer dan geld alleen, Evaluatie van de subsidieregeling kleinschalig wonen voor mensen met dementie 2005-2009 van de provincie Noord-Holland, DSP-groep, 2010.

Financiële bijdrage

Uit de dossierstudie blijkt dat bij de projecten die voor de uitvoering subsidie hebben aangevraagd, deze bijdrage een belangrijke stimulans is voor het gehele project. Dit geldt vooral voor de aanvragen van particulieren en in iets mindere mate voor de aanvragen van professionele organisaties. Naast de subsidie van de provincie worden de projecten gefinancierd uit de eigen middelen van de aanvragers, maar ook door woningcorporaties, AWBZ, subsidies of donaties en giften van particulieren, fondsen, bedrijven en goede doelen.

Uit de evaluatiebijeenkomst en de voorbeeldprojecten blijkt dat de subsidie cruciaal is geweest voor de positie van de aanvragers in de samenwerking met andere partijen en bij het verkrijgen van medewerking. De subsidie van de provincie gaf de projecten een positie richting andere partijen en de aanvragers werden 'een serieuzere partner voor andere partijen'. Met name bij de regeling voor kwetsbare doelgroepen is dit aan de orde, omdat het vooral particulieren zijn die de aanvraag hebben gedaan. De subsidie gaf ook status aan het project, door de goedkeuring van de provincie.

In de eerdere evaluatie (2010) bleek ook al dat de subsidiemaatregel in de praktijk veel meer oplevert dan alleen het subsidiebedrag. Als belangrijkste bijkomende effecten van de regeling werden toen genoemd; het financiële multiplier effect, de beeldvorming en het draagvlak, de onderhandelingspositie en de extra inzet op kwaliteit.

4.5 Effect subsidie

In deze paragraaf gaan we in op de mate van doelbereik van de subsidie. De vraag is of de subsidieregeling heeft bijgedragen aan het realiseren van de provinciale doelstellingen en of deze doelen ook op een andere manier bereikt hadden kunnen worden.

Doelbereik

In de programmalijn Vitaal Wonen van het Beleidsprogramma Zorg & Welzijn 2009 - 2012 is als doel geformuleerd: *Een passend huis voor iedereen in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt en met de mogelijkheid voor iedereen om sociale netwerken te onderhouden.* Als themadoel voor 'passende huisvesting' is benoemd: *passende huisvesting voor mensen met een beperking, in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt.* Beide beleidsdoelen zijn niet SMART geformuleerd. Het gewenste eindbeeld is hiermee niet duidelijk. Er kan daarom geen onderbouwde uitspraak worden gedaan of de doelen volledig behaald zijn. Wel heeft de regeling geleid tot realisering van kleinschalige woonprojecten waardoor zelf verkozen en dus passende huisvesting is ontstaan.

Voor de subsidieregelingen had de provincie twee doelstellingen benoemd.

- De regeling 'Kleinschalig wonen voor mensen met dementie 2005-2009' dient volgens de provincie de totstandkoming van kleinschalige woonvormen voor ouderen met dementie te stimuleren.
- Met de verbrede regeling 'Kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen 2009-2012' wil de provincie de realisatie van kleinschalige woonvormen voor diverse doelgroepen versnellen,

door initiatiefnemers te ondersteunen met een subsidie, deskundige ondersteuning en versterking van de rol van gemeenten en woningcorporaties, gericht op nieuwe initiatieven³⁸.

Deze doelstellingen zijn grotendeels SMART beschreven; ze zijn specifiek en meetbaar gemaakt op het niveau van het aantal kleinschalig woonprojecten, onderbouwd met een staand beleid en tijdsgebonden. Aan de doelen zijn prestaties en activiteiten gekoppeld op het niveau van de kleinschalig woonprojecten. De provincie beoogde in de periode 2005-2009 de prestatie van 24 nieuwe kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie en in de periode 2009-2012 de prestatie van 20 nieuwe kleinschalige woonvormen voor kwetsbare doelgroepen. Het resultaat tot nu toe is dat er meer aanvragen (69) gehonoreerd zijn dan het beoogde resultaat bij de start van de regelingen. De subsidie is bij 28 projecten (41%) vastgesteld. Het gaat om 20 van de 31 gehonoreerde projecten bij de regeling voor ouderen met dementie en 8 van de 38 projecten bij de regeling voor kwetsbare groepen. Een groot aantal van de projecten loopt nog en is niet vastgesteld. Er kan nu niet gesteld worden dat het aantal beoogde projecten van de regelingen gerealiseerd is maar verwacht wordt dat de projecten uiteindelijk gerealiseerd worden. Kortom, de verwachting is dat de gestelde prestaties voor beide doelstellingen behaald worden.

De veronderstellingen van de provincie waren:

- 'Kleinschalige voorzieningen voor mensen met dementie bieden de mogelijkheid om – ondanks hun beperkingen – in het eigen dorp of de eigen wijk, met het daarbij behorende sociale netwerk, te blijven wonen'³⁹.
- Kleinschalige woonvormen vormen steeds vaker een alternatief voor intramurale zorg in grote instellingen. Deze woonvormen maken het ook – door de kleinere opzet – mogelijk 'dat mensen met dementie in hun eigen dorp, omgeving kunnen blijven wonen, en niet gedwongen zijn te verhuizen naar het verpleeghuis in de naburige stad'⁴⁰.
- Kleinschalige woonvormen passen binnen het beleid voor Wonen, Welzijn, Zorg en sluiten aan bij de activiteiten voor een beter leefklimaat in Noord-Holland door te investeren in de sociale infrastructuur⁴¹.
- Een relatief kleine bijdrage vormt een onmisbare stimulans in de totstandkoming van woonvormen voor kwetsbare doelgroepen door - soms - onervaren initiatiefnemers⁴².
- Via subsidie wordt de realisatie van projecten versneld, bijvoorbeeld door het inhuren van een deskundige of het financieren van een onrendabele top⁴³.

Het is in deze evaluatie niet te achterhalen in welke mate de kleinschalige projecten ervoor hebben gezorgd dat mensen met dementie de mogelijkheid hebben gekregen om – ondanks hun beperkingen – in het eigen dorp of de eigen wijk, met het daarbij behorende sociale netwerk, te blijven wonen. De kleinschalig woonprojecten zijn wel een investering in de sociale infrastructuur.

Noot 38 Tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H). Projectomschrijving.

Noot 39 Tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H). Projectomschrijving.

Noot 40 Voorbeelden Kleinschalig wonen voor mensen met dementie in Noord-Holland, Stimuleringsprogramma Wonen Welzijn Zorg, Haarlem, april 2005.

Noot 41 Voorbeelden Kleinschalig wonen voor mensen met dementie in Noord-Holland, Stimuleringsprogramma Wonen Welzijn Zorg, Haarlem, april 2005.

Noot 42 Tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H). Projectomschrijving.

Noot 43 Tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H). Projectomschrijving.

Uit de interviews, de evaluatiebijeenkomst en het dossieronderzoek lijkt de subsidie inderdaad een onmisbare stimulans in de totstandkoming van woonvormen voor kwetsbare doelgroepen door – soms- onervaren initiatiefnemers. Ook wordt de realisatie van projecten in de praktijk versneld, bijvoorbeeld door het inhuren van een deskundige of het financieren van een onrendabele top.

De gesubsidieerde projecten en activiteiten (voor zover uitgevoerd) hebben geleid tot resultaten die onder het provinciale doel en het themadoel vallen. Onderstaand zijn voorbeelden van doelen van de projecten die onder beide doelen vallen.

Doelstellingen gesubsidieerde projecten

- Het creëren van een kleinschalige leef- en werkomgeving voor vijf of zes (jong) volwassenen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking. Met mogelijkheden om actief aan de samenleving deel te nemen.
- Het bieden van een veilige, huiselijke en kleinschalige woonomgeving voor dementerenden, waarin 24-uurzorg wordt gegarandeerd. De voorziening biedt plaats aan twee groepen van zes cliënten. De cliënten beschikken over een eigen zit-slaapkamer en iedere groep over een gezamenlijke ruimte waar de dagelijkse activiteiten plaatsvinden en de maaltijden gebruikt kunnen worden.
- Het ombouwen van een regulier verzorgingshuis naar kleinschalig wonen voor dementerenden in de categorie 'licht'.
- De realisatie van 24 groepswoningen in drie units van acht bewoners met dementie. De woningen zijn bestemd voor mensen die niet meer thuis kunnen wonen omdat zij 24 uur per dag zorg en begeleiding nodig hebben. De groepswoningen worden als onzelfstandige woonruimten door de bewoners gehuurd. Met nadruk wordt de mogelijkheid geboden om echtparen te huisvesten.
- Het opzetten van een zelfstandige, niet van een zorgaanbieder afhankelijke, woongroep van mensen met autisme spectrum stoornis.

Op dossierniveau is bij de provincie informatie beschikbaar over de stand van zaken van de projecten en de mate waarin de uitvoeringsplannen van de lopende projecten gereed zijn. In deze evaluatie, met beperkt dossieronderzoek, hebben we geen totaalbeeld kunnen vaststellen over de mate van gereedheid van lopende projecten.

Doeltreffendheid

Noodzaak subsidieregelingen

In deze evaluatie hebben we niet voor alle gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde kleinschalig woonprojecten de noodzaak van de provinciale subsidie kunnen achterhalen. We kunnen daarom in beperkte mate uitspraken doen over de noodzaak van de subsidie voor de projecten op basis van de interviews met voorbeeldprojecten en de evaluatiebijeenkomst.

De provinciale subsidie lijkt voor een aantal projecten noodzakelijk te zijn geweest: zij geven in de interviews en evaluatiebijeenkomst aan dat de subsidie onmisbaar is geweest en dat het project zonder de subsidie niet gerealiseerd was. Ook in de eerdere evaluatie 'Meer dan geld alleen' (2010) kwam naar voren dat een aantal projecten zonder de subsidie niet tot stand was gekomen.

Uit de evaluatie komt echter ook naar voren dat de subsidie niet voor alle projecten strikt noodzakelijk is geweest. In de interviews en evaluatiebijeenkomst wordt aangegeven dat er ook projecten zonder de subsidie gerealiseerd zouden zijn. De projecten zouden wel moeilijker te realiseren zijn geweest; een langere looptijd tot realisatie hebben en veel vertraging opgelopen hebben. Ook in de eerdere evaluatie gaf men aan dat projecten wel gerealiseerd konden worden zonder de subsidie, al had het dan langer geduurd of was het op een kleinere schaal ingezet. Bij deze projecten heeft de subsidie dus tot versnelling van de realisatie geleid.

Van de meeste aanvragen die afgewezen zijn, is niet bekend of ze op een andere manier tot stand gekomen zijn. In deze evaluatie is met drie afgewezen projecten contact opgenomen, welke allen uiteindelijk gerealiseerd blijken. Bij één van deze projecten wordt echter aangegeven dat dit soort projecten feitelijk niet meer realiseerbaar is met de huidige financiering. De consequentie van het niet verkrijgen van de subsidie is geweest dat de organisaties extra eigen middelen in het project moesten inbrengen.

Maatschappelijke effect van de subsidieregelingen

De relatie tussen de uitvoering van de subsidieregelingen en de beoogde maatschappelijke effecten is door de provincie aannemelijk gemaakt door de onderbouwing van hun beleidsdoelen en de benoemde veronderstellingen met de meetresultaten,⁰ zoals benoemd in paragraaf 4.2.

De doelstellingen van beide uitvoeringsregelingen sluiten goed aan op het provinciale beleidsdoel en het themadoel voor passende huisvesting. Door de uitvoering van de regeling voor kleinschalig wonen voor mensen met dementie 2005-2009 heeft de provincie een bijdrage geleverd aan de doelstellingen uit de beleidsnota uit 2004⁴⁴: nieuwe kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie te realiseren door een stimulerende en informerende rol te vervullen; samen met andere partijen te investeren in kleinschalige woonvoorzieningen voor mensen met dementie en nagaan of de provincie ook een rol moet vervullen bij het verwezenlijken van kleinschalige woonvoorzieningen in andere zorgsectoren.

Door subsidie te verlenen aan de initiatiefnemers van kleinschalig woonprojecten heeft de provincie een maatschappelijke bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van de kleinschalig woonprojecten en heeft daarmee plaatsen gecreëerd voor mensen met dementie en de bredere kwetsbare doelgroepen. Het is echter niet te achterhalen in welke mate de kleinschalige projecten ervoor hebben gezorgd dat mensen met dementie de mogelijkheid hebben gekregen om – ondanks hun beperkingen – in het eigen dorp of de eigen wijk, met het daarbij behorende sociale netwerk, te blijven wonen.

Noot 44 Zorg verbetert het leefklimaat in Noord-Holland, Ondersteunend beleid voor de Stimuleringsregeling Wonen, Welzijn, Zorg, Haarlem, augustus, 2004.

Project Binnendoor

Het project heeft meerwaarde voor de ouders en initiatiefnemers: “Het gevoel dat je er niet alleen voor staat met je kind en dat je kind op weg is naar zelfstandigheid”. Maar de belangrijkste is de woonruimte voor de jongeren die in het kleinschalig woonproject wonen. Een van de jongeren gaf aan zijn vader antwoord op de vraag wat hij het leukste aan het wonen in Binnendoor vindt: “De vrijheid”.

4.6 Lessen voor de toekomst

In deze paragraaf gaan we in op succes- en faalfactoren en lessen voor en van de kleinschalig woonprojecten, zoals benoemd in de interviews over de voorbeeldprojecten en de evaluatiebijeenkomst. Er wordt ook een aantal lessen benoemd uit het opzetten en exploiteren van een voorziening voor kleinschalig wonen.

Succes- en faalfactoren voor KSW-projecten

Succesfactoren

- De subsidies kleinschalig wonen van de provincie Noord-Holland, evenals de houding en benadering van de provincie Noord-Holland.
- Bestaande projecten bezoeken en de kennis die er is delen met andere initiatiefnemers in bijeenkomsten.
- Beschikking hebben of krijgen van een bestaande, passende locatie of bestaand pand dat geschikt is.
- Slecht verhuurbare vrije sectorwoningen waardoor een woningbouwcorporatie bereidwillig is om woningen te verhuren.
- Goed contact met de gemeente.
- MEE heeft een grote rol gespeeld bij de procesbegeleiding en als informatiecentrum.

Faalfactoren

- Veel subsidieverstrekkers (zoals de provincie) vragen bij de start van het project om specifieke informatie waar de initiatiefnemer op dat moment nog lastig antwoord op kan geven.
- Het uitblijven van een geschikte locatie.
- Bezwaren/ bezwaarprocedures vanuit de buurt.
- Weinig bereidheid vanuit de gemeente.
- Gebrek aan samenwerking tussen ouders bij een ouderinitiatief.

Lessen voor de toekomst

Vorbereiding

Het is van belang om:

- Actief fondsen te selecteren en benaderen.
- De buurt bij het project te betrekken om bezwaren bij vergunningverlening, en dus vertraging, te voorkomen.
- Een goede subsidieaanvrager te betrekken.
- Na te denken over het huurcontract van een woningcorporatie: bij wie liggen de risico's voor huurderiving? Welke termijn is gunstig (een lange termijn kan een lagere huurprijs mogelijk maken)?

- Een goed en doordacht projectplan op te stellen met een visie op wonen en zorg (al dan niet met externe begeleiding). En met een realistische planning waarbij rekening gehouden wordt met procedures van onder andere bestemmingsplannen en welstand.
- In een vroeg stadium van een project te oriënteren op een netwerk van deskundigen en externe experts te betrekken.

Interne organisatie

Het is van belang om:

- Een stichting voor het project op te zetten.
- Een bouwbegeleider voor het bouwproces in te schakelen.
- Een project zo veel mogelijk kleinschalig en in eigen hand te houden, zonder externe verantwoording.
- Eigen expertise in te zetten voor commissies: zorg voor duidelijke taakverdeling en verantwoordelijkheden.
- Activiteiten te organiseren om de groepscohesie te bevorderen.
- Aan de ouders (van nieuwe bewoners) aan te geven dat het opzetten van een project een langlopend project is en dat er in het proces veel inzet van hen wordt geëist.
- Bewuste keuzen te maken om de scheiding wonen en zorg al dan niet op te geven. De stichting loopt dan wel risico bij leegstand (huurderving), maar het geeft de vrijheid en middelen om te kunnen bepalen welke bewoner er in het project geplaatst kan worden.

Samenwerking met externen

Het is van belang om:

- Om de lokale politiek (bestuurders) aan je zijde te krijgen.
- Een andere partij te vinden die in het project wil investeren. Belangrijk hierbij zijn persoonlijke contacten en het eigen netwerk.
- Contacten te blijven onderhouden met alle organisaties en/of subsidieverstrekkers, zodat partijen betrokken zijn en blijven.
- Samenwerking met zorgaanbieders te zoeken als er kansen zijn in verband met overname van hun vastgoed.
- Alle gemaakte afspraken met derden direct schriftelijk vast te laten leggen.

Project Binnendoor

De aansluiting van de stichting STEH bij de overkoepelende organisatie De Grasboom zorgde ervoor dat de stichting STEH niet opnieuw 'het wiel hoefde uit te vinden'. Vanuit De Grasboom was er al bekendheid en kennis over het opstellen van zorgplannen, een plan van eisen en verantwoordingen. Wel was de stichting STEH het eerste lid dat subsidie aanvroeg bij een provincie.

Belangrijkste vraag voor toekomstige projecten zal zijn waar zij hun financiën vandaan moeten halen. Een knelpunt voor de toekomst zal het vinden van sponsors voor de exploitatie van de projecten, zijn.

4.7 Conclusie

In deze paragraaf omschrijven we de conclusies voor de regeling aan de hand van de onderzoeksvragen uit hoofdstuk 2. De conclusies bestaan net als het onderzoek uit twee delen: de feitelijke verantwoording en de lessen voor de toekomst.

Beleidskader

- De provincie Noord-Holland heeft bij aanvang van de regelingen de gewenste situatie beschreven en beleidsmatige argumenten gegeven voor de subsidieregelingen kleinschalig wonen. Volgens de provincie is de uitbreiding van het aantal kleinschalige woonvormen in Noord-Holland hard nodig, passen de kleinschalige woonvormen binnen het beleid voor Wonen, Welzijn, Zorg en sluiten ze aan bij de activiteiten voor een beter leefklimaat in Noord-Holland door te investeren in de sociale infrastructuur. De provincie baseert zich hierbij op bestaande onderzoeksresultaten en meetgegevens.
- De provincie heeft in beleidsnota, deelverordeningen en uitvoeringsregelingen haar doelstellingen en activiteiten voor de subsidieregelingen kleinschalig wonen over het algemeen duidelijk beschreven. Aan de doelen en prestaties zijn indicatoren gekoppeld op projectniveau en niet op het aantal plaatsen, wat het maatschappelijk effect van de regelingen lastig inzichtelijk maakt.

Subsidieverlening

- De criteria en procedures van de regelingen kleinschalig wonen zijn expliciet vermeld van aanvraag tot beschikking en de eisen om in aanmerking te komen voor de subsidie worden helder beschreven. Daarbij wordt de flexibiliteit van de provincie in de procesgang van de regeling enorm gewaardeerd door de subsidieontvangers. De subsidieaanvragers vinden het belangrijk dat zij op hun beurt de provincie goed op de hoogte houden van het verloop van het project.
- Gedurende de beleidsperiode 2005–2009 zijn in totaal 55 subsidieaanvragen gedaan, waarvan er 31 projecten zijn gehonoreerd voor een totaalbedrag van € 4.631.200. In de periode van de verbrede regeling 2009-2012 zijn er 86 aanvragen binnengekomen, waarvan 38 projecten gehonoreerd zijn voor een totaalbedrag van € 3.017.358.
- De provincie houdt het aantal aanvragen, honoreringen en subsidies op jaarbasis bij, maar heeft geen totaaloverzicht over alle jaren beschikbaar. Er wordt in verschillende formats gewerkt waardoor het totaalbeeld van de regelingen niet helder is (voor de evaluatie).
- In totaal zijn er 24 projecten afgewezen door de provincie in de periode 2005-2009. In de periode 2009-2012 zijn in totaal 48 projecten afgewezen.

Resultaten

- Het beschikbare budget is bij de regelingen voor ouderen met dementie en de regeling kwetsbare doelgroepen elk jaar bereikt of het bedrag is doorgeschoven naar het jaar erop. Er is een tekort aan subsidiebudget, waardoor er veel aanvragen afwezen moeten worden door de provincie.
- Hoewel de provincie in haar beleidsdocumenten aangeeft hoe groot de uitbreidingsbehoefte in de provincie is, geeft zij in haar beleidsvisie enkel weer wat het aantal beoogde projecten is, maar niet aan wat de beoogde prestaties zijn op het niveau van het aantal plaatsen. Aan de

doelen en prestaties zijn dus beperkt indicatoren gekoppeld om het effect van de regeling inzichtelijk te maken.

- Het resultaat van de regelingen is tot nu toe is dat er meer aanvragen (69) gehonoreerd zijn dan het beoogde resultaat bij de start van de regelingen (24 projecten en 20 projecten). De subsidie is bij 28 projecten (41%) vastgesteld. Het gaat om 20 van de 31 gehonoreerde projecten bij de regeling voor ouderen met dementie en 8 van de 38 projecten bij de regeling voor kwetsbare groepen. Een groot aantal van de projecten is dus lopend en nog niet vastgesteld. Verwacht wordt dat de projecten uiteindelijk gerealiseerd worden en de beoogde resultaten behaald worden. We concluderen dat de projecten kleinschalig wonen over het algemeen een lange looptijd hebben en veel vertragingen oplopen.
- De subsidie vormt een belangrijke bijdrage aan een kleinschalig woonproject. Dit geldt in grote mate voor de aanvragen van particulieren en in iets mindere mate voor de aanvragen van professionele organisaties. Naast de subsidie van de provincie worden de projecten gefinancierd uit de eigen middelen van de aanvragers, maar ook door woningcorporaties, AWBZ, subsidies of donaties en giften van particulieren, fondsen, bedrijven en goede doelen.
- De subsidie is cruciaal geweest voor de positie van de aanvragers in de samenwerking met andere partijen en bij het verkrijgen van medewerking; de aanvragers werden zo 'een serieuzere partner'.

Effect van de subsidieregelingen

- De subsidieregelingen hebben bijgedragen aan het realiseren van de doelstellingen van de regelingen. Namelijk stimulering van de totstandkoming van kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie en versnelling van de realisering van kleinschalige woonvormen voor kwetsbare doelgroepen. De doelstellingen zijn kwantitatief vertaald naar aantallen gerealiseerde projecten; deze aantallen zijn nog niet behaald, zie Resultaten.
- In de programmalijn Vitaal Wonen is als doel geformuleerd: *een passend huis voor iedereen in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt en met de mogelijkheid voor iedereen om sociale netwerken te onderhouden*. Het themadoel voor 'passende huisvesting' is: passende huisvesting voor mensen met een beperking, in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt. Beide beleidsdoelen zijn niet SMART geformuleerd. Het gewenste eindbeeld is hiermee niet duidelijk. Wel hebben de kleinschalige woonvormen bijgedragen aan passende huisvesting voor mensen met een beperking. Maar er kan geen onderbouwde uitspraak worden gedaan of de beleidsdoelen voldoende behaald zijn.
- De provinciale subsidie is voor een aantal projecten noodzakelijk geweest maar niet strikt noodzakelijk geweest voor alle projecten. Van de meeste afgewezen aanvragen is niet bekend of ze uiteindelijk tot stand gekomen zijn. In deze evaluatie is met drie afgewezen projecten contact opgenomen, welke allen uiteindelijk gerealiseerd blijken. De consequentie van het niet verkrijgen van de subsidie is dat de organisaties en particulieren extra eigen middelen in het project moeten inbrengen.
- De relatie tussen de uitvoering van de subsidieregelingen en de beoogde maatschappelijke effecten is vooraf aan de regelingen door de provincie aannemelijk gemaakt door de onderbouwing van hun veronderstellingen met meetresultaten. Door subsidie te verlenen aan de initiatiefnemers van kleinschalig woonprojecten heeft de provincie een bijdrage kunnen

leveren aan het realiseren van de projecten en heeft daarmee woonplaatsen gecreëerd voor mensen met dementie en de bredere kwetsbare doelgroepen.

Lessen voor de toekomst

De gerealiseerde kleinschalige woonprojecten hebben grote meerwaarde voor het leven van de bewoners van de projecten. Bepalende factoren voor het succes of falen van het opzetten van een kleinschalig woonproject zijn:

- subsidie van de provincie
- overige subsidies
- kennis delen en samenwerken, binnen de organisatie en met andere projecten
- netwerk opbouwen en onderhouden
- beschikking over een geschikte locatie
- bezwaren/bezwaarprocedures vanuit de buurt
- contact en bereidheid van de gemeente en ondersteunende organisaties.

De lessen die naar voren komen uit het opzetten en exploiteren van een voorziening voor kleinschalig wonen zijn gericht op een goede voorbereiding, de interne organisatie en goede samenwerking met externe partijen. Deze aspecten zijn bepalend in het proces van het realiseren van een kleinschalige woonvoorziening.

De belangrijkste vraag voor toekomstige projecten zal zijn waar zij hun financiën vandaan krijgen. Een knelpunt voor de toekomst zal het vinden van sponsors voor de exploitatie van de projecten, zijn.

5 Multifunctionele accommodaties 2009-2012

In dit hoofdstuk gaan we eerst in op de onderliggende beleidstheorie van de provincie Noord-Holland ten aanzien van de regeling MFA's (paragraaf 2). Vervolgens beschrijven we in paragraaf 3 de wijze waarop de regeling is uitgevoerd, gevolgd door de resultaten in paragraaf 4. Het effect van de subsidie komt aan de orde in paragraaf 5, waar we ingaan op de mate van doelbereik en mate van doeltreffendheid van de regeling. We sluiten af in paragraaf 6 met lessen voor de toekomst waarin de succes- en faalfactoren voor MFA-projecten aan de orde komen en de rol van de provincie.

5.1 Inleiding

Deze uitvoeringsregeling diende gemeenten te ondersteunen om het voorzieningenniveau op peil te houden of weer op peil te brengen door de realisatie van MFA's. Uitgangspunt hierbij is dat het combineren van voorzieningen, ingebed in samenwerkingsverbanden, de haalbaarheid en dus behoud vergroten en hierdoor een duurzame bijdrage aan leefbaarheid leveren. Voorzieningen zijn van groot belang voor het versterken van de leefbaarheid. Achteruitgang in het voorzieningenniveau is een risico voor de leefbaarheid, met name op het platteland. Ook in stadswijken verdwijnen voorzieningen door de marktwerking en schaalvergroting. De provincie subsidieerde met de regeling, voor gemeenten, de aanloop- en proceskosten en/of de kosten van de (ver)bouw. Tot 2009 functioneerden drie verschillende regelingen die gericht waren op behoud dan wel versterking van het voorzieningenniveau: Groot onderhoud en verbouwen dorpshuizen (2006-2009), Dorpswinkels (2007-2010) en Wijksteunpunten breed (2005-2008, de opvolger van de regelingen Wijksteunpunten voor ouderen en Wijksteunpunten plus). Na 2009 werd dit één regeling: multifunctionele accommodaties. De regeling liep tot 2012.

Voor het schrijven van dit hoofdstuk maken wij gebruik van de informatie verkregen uit een interview met de provincie, document- en dossieronderzoek, de evaluatiebijeenkomst met subsidieontvangers en interviews met een drietal voorbeeldprojecten. Voor de regeling MFA's waren het de volgende drie voorbeeldprojecten:

De Dolfijn in Haarlem

Dit project betreft de herbestemming van een schoolgebouw met welzijnsfuncties in een herstructureringswijk. Het herbergt deels bestaande, deels nieuwe functies: een jongerencentrum, centrum voor jeugd en gezin, kinderdagverblijf en een danscentrum.

Het doel was de voorzieningen in een herstructureringswijk, niet verloren te laten gaan én

op een hoger niveau te brengen. Het schoolgebouw is verbouwd tot volle tevredenheid van gebruikers. Bewoners uit de kop van Haarlem Noord maken er gebruik van. Ook activiteiten van bewoners en organisaties uit de omgeving worden in De Dolfijn, via de huurders, georganiseerd. Afspraak is dat de huurders voor dit soort verzoeken openstaan.

De Weijver in Opmeer

De Weijver is een welzijn/sport MFA in Opmeer met vier hoofdgebruikers, namelijk twee sportverenigingen, een jongerencentrum en een koepelorganisatie voor allerlei stichtingen op gebied van jeugd- en jongerenwerk. Het doel was de hiervoor genoemde organisaties, die in verouderde gebouwen in Opmeer zaten, te voorzien van adequate huisvesting en slimmer gebruik van ruimtes te bewerkstelligen.

De spin off van de MFA is dat er door de samenwerking tussen de hoofdgebruikers meer activiteiten beter van de grond komen. Er wordt een scala aan activiteiten georganiseerd voor jongeren, ook op preventief gebied (drugs- en alcoholvoorlichting bijvoorbeeld). Veel jongeren zetten zich in voor jeugdactiviteiten. Dit alles draagt bij aan leefbaarheid en sociale cohesie, al is dit moeilijk te bewijzen, beaamt de gemeente.

De Bloesem in Wognum

De Bloesem is een nieuwe brede school in Wognum die sinds begin 2012 in gebruik is. Er zijn naast twee basisscholen, een buitenschoolse opvang, kinderdagverblijf, peuterspeelzaal, topsporthal (met horeca), fitnesscentrum, muziekschool, openbare bibliotheek, kindertherapie, therapeutisch centrum en orthopedagogisch centrum. Het doel was dat De Bloesem het maatschappelijk hart van het dorp zou worden door de combinatie van voorzieningen. Dat is gelukt volgens de gemeente: het gebruik van De Bloesem gaat goed. Zo is een betere samenwerking tussen de twee scholen ontstaan. En het gezamenlijk gebruik van faciliteiten van het gebouw wordt steeds meer afgestemd. De inschatting van de gemeente is dat de voorzieningen door de combinatie zo beter geborgd blijven dan als deze op separate locatie waren gebleven.

5.2 Beleidstheorie

In deze paragraaf gaan we in op de context van deze regeling. Daarna worden de beoogde doelstellingen van de provincie, het gewenste eindresultaat en de beoogde prestaties door de provincie beschreven.

Context

Het aantal voorzieningen (zoals winkels, scholen, zorgvoorzieningen etc.) en de kwaliteit dragen bij aan het leefbaarheidsniveau in het algemeen. De provincie geeft in het programma Meedoen als probleemanalyse aan dat het teruglopende voorzieningenniveau in woonkernen op het platteland

en in de stad risico's oplevert voor de leefbaarheid en sociaaleconomische activiteiten. Ook in stadswijken verdwijnen voorzieningen door de marktwerking en schaalvergroting. Hierbij verwijst de provincie naar een SCP-rapport⁴⁵ maar niet naar specifieke problemen (gebieden) in de provincie. In dit rapport wordt wel melding gemaakt van het lagere voorzieningenniveau in de regio West Friesland, vergeleken met de omgeving. De regeling kende drie voorlopers, namelijk Groot onderhoud en verbouwen dorpshuizen (2006-2009), Dorpswinkels (2007-2010) en Wijksteunpunten breed (2005-2008). Deze zijn geëvalueerd⁴⁶ op de prestaties (subsidiering van projecten, kennisdeling) maar het voorzieningenpeil is niet gemonitord. Kortom, de probleemanalyse voor de regeling MFA's is nauwelijks onderbouwd met onderzoeksresultaten voor de Noord-Hollandse situatie.

Een voorwaarde volgens de provincie voor succesvol gebruik van MFA's zijn multifunctionele samenwerkingsverbanden. Dit betekent vaak grensoverschrijdende samenwerking: tussen professionals van verschillende (beleids)disciplines, tussen (bewoners)organisaties en woningcorporaties en tussen Rijk, provincie en lokale overheden. In die zin gaat het om een ander proces dan een 'normaal' bouwproject: met meerdere partijen (gebruikers), vaak met zowel professionals als vrijwilligers, zowel maatschappelijke als commerciële functies. De provincie legde daarom bij de subsidie nadruk op het proces met de financiering van een haalbaarheids- en bedrijfsplan.

Doelstellingen

Het versterken van de leefbaarheid van dorpskernen en wijken op sociaaleconomisch vlak is als doel gesteld in de uitvoeringsregeling. Dit is bijna gelijk aan het themadoel uit Programmalijn Vitaal Wonen voor MFA's, namelijk: *realisatie van multifunctionele accommodaties ten behoeve van de leefbaarheid van dorpen en kernen*. Dit beleidsdoel is overigens niet zozeer een doel maar een prestatie. Het is bovendien niet duidelijk wanneer het doel behaald is.

De provincie wil gemeenten subsidiëren voor de realisering van duurzame MFA's in dorpskernen en wijken. Hierbij gelden de volgende veronderstellingen⁴⁷:

- MFA's leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid.
- Door het combineren van voorzieningen, ingebed in samenwerkingsverbanden, wordt de exploitatie van die voorzieningen (in een MFA) haalbaar.
- De subsidie zorgt voor tijdswinst bij de totstandkoming van een MFA door aan de voorkant van een project te investeren (proces, samenwerking en haalbaarheid). Daarmee wordt de exploitatie zekerder en de MFA duurzamer. Bovendien heeft de subsidie een multipliereffect tot gevolg. Dat wil zeggen dat de totale kosten voor de bouw van een MFA de subsidie ruimschoots overstijgt (subsidie is maximaal 50% van de bouwkosten).

Noot 45 Thuis op het platteland. De Leefsituatie van platteland en stad vergeleken. SCP, 2006.

Noot 46 Evaluatie uitvoeringsregeling dorpswinkels Noord-Holland, provincie Noord-Holland (2010), Evaluatie uitvoeringsregeling groot onderhoud en verbouwen dorpshuizen, provincie Noord-Holland (2010), Steun in stenen, een evaluatie van het wijksteunpuntenbeleid van de provincie Noord-Holland, BMC (2007).

Noot 47 Projectomschrijving Tweede Investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H).

De eindsituatie waar de provincie naar streeft, is niet concreet gedefinieerd. Dat wil zeggen dat niet is vastgelegd in hoeverre de leefbaarheid, op sociaaleconomisch vlak, versterkt moet worden. Of in hoeverre het voorzieningenpeil verbeterd moet worden. Hierbij had bijvoorbeeld de Leefbaarometer gebruikt kunnen worden: een landelijke monitor van leefbaarheidsontwikkelingen op wijk/dorpskernniveau, onder andere op gebied van voorzieningen. Hoe dan ook is de causale relatie tussen realisering van een MFA en verbetering van de leefbaarheid lastig te duiden.

Gewenst eindresultaat

De provincie subsidieerde met de regeling de ontwikkeling dan wel realisering van een MFA. Het ging hierbij om de aanloop- en proceskosten en delen van de (ver)bouw. Voor feitelijke realisering van (grootschalige) multifunctionele accommodaties ('de stenen') waren gemeenten en hun partners aan zet. In haar programma Meedoen in Noord-Holland heeft de provincie resultaten benoemd in 2012 voor haar beleid ten aanzien van de drie uitvoeringsregelingen. Voor de MFA zijn als resultaten benoemd:

- Realisatie van multifunctionele accommodaties en goed onderhouden dorpshuizen ten behoeve van de leefbaarheid van kernen en wijken.
- Bevordering van leefbaarheid in kleine kernen.

Dat laatste is eerder het effect (het doel) ten gevolge van de subsidie dan het resultaat. In de projectomschrijving van de provincie voor de uitvoeringsregeling (2009) wordt het resultaat kwantitatief omschreven: het honoreren van tenminste 20 subsidieaanvragen en de realisatie van 10 MFA's in de periode 2009-2012. Verder wil de provincie ook informatie en kennisuitwisseling tussen gemeenten, corporaties, dorpshuizen, dorpsraden en vrijwilligersorganisaties stimuleren. Als activiteit noemt de provincie in de projectomschrijving dan ook: procesbegeleiding voor het ondersteunen van het netwerk van gemeenten, het aandragen van mogelijke sociale partners en het meedenken met gemeenten over het project. Uitvoering hiervan lag bij Primo Noord-Holland⁴⁸. Andere genoemde activiteiten door de provincie:

- Monitoring van de resultaten van dit MFA-project.
- Midterm review van het programma Zorg en Welzijn in 2010. Tijdens de conferentie worden de resultaten en stand van zaken gepresenteerd, good practices verspreid en worden partners bijeengebracht. Daarbij bekijkt de provincie of bijstelling van het project nodig is.

In paragraaf 5.4 gaan we nader in op de resultaten.

Gesubsidieerde activiteiten

Er kon subsidie worden aangevraagd voor de volgende activiteiten:

- Het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek (maximaal € 40.000).
- Het opstellen van een bedrijfsplan (maximaal € 10.000).
- De uitvoering, dat wil zeggen inrichting, bouw, verbouw van de MFA maar ook communicatie, opleiding en training van personeel (maximaal € 250.000).

Noot 48 Primo Noord-Holland was een steunfunctie instelling en hield per 2011 op te bestaan. Het kenniscentrum Wmo Wonen Noord-Holland heeft de kennisfunctie toen overgenomen, hoewel deze beperkter is dan ten tijde van Primo Noord-Holland.

De regeling bood ook de mogelijkheid om het totale bedrag van € 300.000 aan te vragen mits haalbaarheidsonderzoek en bedrijfsplan al waren gedaan zonder provinciale subsidie. En mits het bedrijfsplan aantoont dat de exploitatie voor minimaal twee jaar haalbaar is.

5.3 Uitvoering van de regeling

In deze paragraaf wordt de wijze waarop de regeling in de praktijk is uitgevoerd, beschreven: de beschikbare middelen, de procedure en de kennisdeling. We gaan in op gehonoreerde, afgewezen en ingetrokken aanvragen.

Beschikbare middelen

De provincie stelde voor de uitvoeringsregeling MFA's bij de start in 2009, € 6.000.000 beschikbaar (uit TWIN-H-gelden). Bij de start was het de bedoeling om het budget te verdelen over vier jaren. Door de grote animo is het budget per jaar verhoogd en over drie jaren verdeeld. In 2010 is het budget met twee miljoen verhoogd, en verdeeld over de resterende jaren. Het ging uiteindelijk om een budget van € 8.000.000:

- 2009 € 1.000.000
- 2010 € 3.800.000
- 2011 € 3.250.000⁴⁹.

Procedure subsidieregeling

In de uitvoeringsregeling⁵⁰ van de provincie staan de criteria en procedures van beide regelingen expliciet vermeld van aanvraag tot beschikking. De eisen om in aanmerking te komen voor de subsidie worden hierin beschreven.

Subsidie aanvragen

Gedurende de regeling zijn in totaal 50 aanvragen gedaan, met als 'piekjaar' 2010.

Met uitzondering van de gemeente Amsterdam konden alle gemeenten in Noord-Holland gebruik maken van de regeling. De aanvragen werden op volgorde van binnenkomst behandeld. Het aanvraagformulier voor de subsidie kon door de gemeenten digitaal gedownload worden van de website van de provincie en bevatte onder andere de uitvoeringsregeling, voortgangsrapportage en het aanvraagformulier. De informatie werd door de geïnterviewde gemeenten en deelnemers op de evaluatiebijeenkomst helder gevonden. Zo nodig nam de gemeente contact op met de contactpersoon van de provincie. Soms legde een gemeente een concept aanvraag voor om vooraf te weten of de aanvraag volledig was. Omdat de aanvragen op volgorde van binnenkomst werden behandeld, was een tijdige indiening van extra belang.

Gehonoreerde aanvragen

Van de 50 aanvragen die in 2009 tot en met 2011 zijn gedaan, zijn 42 gehonoreerd (84%). 26 gehonoreerde aanvragen betroffen een subsidie boven € 100.000, waarvan 22 het maximale

Noot 49 Het totaal beschikbare bedrag voor de MFA-regeling was € 8.000.000. Wanneer echter de bedragen van 2009, 2010 en 2011 worden opgeteld komt het totaal op € 8.050.000. Dit komt door een 'dubbeltelling'; van de vastgestelde subsidies uit 2009 en 2010, is €50.000 terug gekomen en kon opnieuw worden ingezet in 2011.

Noot 50 Uitvoeringsregeling multifunctionele accommodaties Noord-Holland 2009.

bedrag € 300.000 hebben ontvangen. Een aantal gemeenten heeft twee maal subsidie ontvangen voor verschillende projecten: Texel, Haarlemmermeer, Haarlem en Alkmaar. Gemeente Medemblik heeft vier keer subsidie ontvangen wat te wijten is aan de fusie met onder andere gemeente Wervershoof.

Afgewezen aanvragen

De niet gehonoreerde aanvragen waren over het algemeen te laat met indiening: de grens van het beschikbare budget was al bereikt. Het kwam voor dat gemeenten later weer een nieuwe aanvraag indienden die wel gehonoreerd werd. Dat geldt voor drie van de zes afgewezen aanvragen. Bij twee afgewezen projecten is navraag gedaan over de weigeringsgrond en de gevolgen:

- Het project Dorpsservicepunt Beets in gemeente Zeevang, is in 2009 afgewezen omdat er al subsidie verstrekt was voor een ander onderdeel van hetzelfde MFA-project. De gemeente heeft het haalbaarheidsonderzoek toen zelf gefinancierd. Conclusie was dat de voorziening (voorlopig) niet haalbaar is. Het project is dan ook gestopt.
- Het project dorps huis De Schalm Westwoud in gemeente Drechterland, is in 2010 afgewezen omdat er geen beschikbaar budget meer was en in 2011 is de aanvraag afgewezen omdat de aanvraag niet voldeed aan de criteria in de uitvoeringsregeling. Het dorps huis heeft een lening bij de ouderenvereniging van Westwoud afgesloten. Het project is in versoberde vorm uitgevoerd. Er is een geplande ruimte in het gebouw vervallen en bespaard op bouwbegeleiding.

Tabel 5.1 Overzicht van aanvragen, beschikbaar budget, honorering, verlening en afwijzing 2009-2012

Jaar	Aantal aanvragen	Beschikbaar budget (in €)	Gehonoreerde projecten	Verleende subsidies (in €)	Afgewezen aanvragen
2009	14	1.000.000	7	990.000	5
2010	23	3.800.000	22	3.800.000	1
2011	13	3.250.000	13	3.120.818	
Totaal	50	⁵¹ 8.050.000	42	7.920.818	6

Verantwoording en vaststelling

In de uitvoeringsregeling van de provincie staan de verplichtingen van de subsidieontvanger vermeld. Uit de interviews met de voorbeeldprojecten blijkt dat deze duidelijk zijn, evenals de formats voor de eindrapportages en de tussenrapportages. Uit de dossierstudie blijkt dat de verantwoording regelmatig vertraging oploopt door vertraging in het project (de bouw) en daarmee de accountantscontrole. Aan de gemeenten waarvan de aanvraag was gehonoreerd, zijn halfjaarlijkse voortgangsrapportages gevraagd aan de hand van een format. Uit de dossierstudie blijkt dat deze niet altijd zijn ingediend. De rapportages zijn beleidsmatig niet benut voor eventuele herijking van het beleid. Er bleek beperkte beleids capaciteit beschikbaar te zijn voor deze regelingen.

Er is één project ingetrokken omdat hiervoor niet meer voldoende budget resteerde. De subsidie is vervolgens het jaar daarop weer aangevraagd en wel verleend.

Noot 51 Het totaal beschikbare bedrag voor de MFA-regeling was € 8.000.000. Wanneer echter de bedragen van 2009, 2010 en 2011 worden opgeteld komt het totaal op € 8.050.000. Dit komt door een 'dubbeltelling'; van de vastgestelde subsidies uit 2009 en 2010, is €50.000,- terug gekomen en kon opnieuw worden ingezet in 2011..

Tabel 5.2 Status van gesubsidieerde projecten

Jaar	Gehonoreerd	Lopend	Vastgesteld	Ingetrokken
2009	7	1	6	1
2010	22	5	16	0
2011	13	7	4	0
Totaal	42	13	28	1

Kennisdeling

Primo Noord-Holland had een steunpunt MFA waar gemeenten en maatschappelijke organisaties in Noord-Holland terechtkonden. In 2009 en 2010 van deze regeling heeft Primo Noord-Holland benchmark van horeca in MFA's uitgevoerd, een mini-symposium over ICT en MFA's en een kenniscafé over MFA's georganiseerd. Daarna is de kennisfunctie van Primo (deels) overgenomen door het kenniscentrum Wmo en Wonen Noord-Holland maar het steunpunt is komen te vervallen. Ook zijn er geen bijeenkomsten hierover geweest, vooral omdat hier geen lokale animo voor was. De kennisdeling (bijeenkomsten, rapportages) bij de voorlopers van de MFA-regeling was uitgebreider.

Uit de voorbeeldprojecten en de evaluatiebijeenkomst bleek dat de gemeenten op eigen houtje informatie achterhaalden door een cursus, bij landelijke bijeenkomsten dan wel bij andere gemeenten. In die zin is kennisdeling, geïnitieerd door de provincie, niet gemist. Er is vooral behoefte aan praktische en gerichte informatie: financiële haalbaarheid, organisatie rond exploitatie en beheer, en organisatie van medegebruik(ers) zijn met name genoemd.

5.4 Resultaten

Deze paragraaf beschrijft de resultaten aan de hand van de dossierstudie en de voorbeeldprojecten.

Uitputting beschikbaar budget

Van het totaalbudget € 8.000.000 van de TWIN-H gelden is € 7.920.818 besteed. Het beginbudget (6 miljoen) is gedurende looptijd van de regeling met twee miljoen verhoogd. In 2010 hebben Provinciale Staten uit de reserve Actie Programma 2010 (AP 2010) de TWIN-H gelden aangevuld met twee miljoen. Hiermee is het beschikbare budget van de regeling voor 2010 opgehoogd met 1,6 miljoen, de overige € 400.000 werd destijds gereserveerd voor ICT-toepassingen in de zorg en/of MFA's. Uiteindelijk lagen er geen kansen om hier een aparte subsidieregeling voor op te stellen en had dit onderwerp niet de hoogste prioriteiten bij gemeenten. Het budget is toen aangewend om het beschikbare budget in 2011 te verhogen met € 400.000. Daarnaast was er ook, door lagere vaststelling van subsidies in 2009 en 2010, vanuit de TWIN-H nog € 50.000 beschikbaar. Dit bedrag is in 2011 ook toegevoegd aan het beschikbare budget. Voor het jaar 2010 was het beschikbare budget van € 3.500.000 verhoogd naar € 3.800.000 waarbij € 300.000 van het budget voor 2011 naar voren is gehaald.

Tabel 5.3 Uitputting van subsidies (in €)

Jaar	Beschikbaar budget	Verleende subsidies	Vastgestelde subsidies
2009	1.000.000	990.000	675.000
2010	3.800.000	3.800.000	1.965.156
2011	3.250.000	3.120.818	652.500
2012	-	-	-
Totaal	8.050.000	7.920.818	3.292.656

Resultaten MFA-projecten

Het resultaat tot nu toe is dat meer dan twee keer (42) zoveel aanvragen gehonoreerd zijn dan het beoogde resultaat bij de start van de regeling. Er zijn, zoals beoogd, 10 (ver)bouwprojecten gerealiseerd. Dat wil zeggen dat bij de grote subsidies (meer dan € 200.000), de aanvraag is vastgesteld na de bouw/ verbouw. Er worden nog 18 projecten afgerond. De voorbeeldprojecten laten zien dat er meer samenwerking tussen partijen ontstaat die eerder met elkaar concurreerden of dat er meer nieuwe activiteiten worden georganiseerd door medegebruikers van de MFA. In die zin heeft het letterlijk bij elkaar brengen van voorzieningen nieuwe samenwerkingsverbanden en meer activiteiten tot gevolg gehad, soms ook met de directe omgeving.

Relatie MFA met omgeving als meerwaarde

Meerwaarde van de MFA volgens gemeente Opmeer (voorbeeldproject De Weijver, MFA met sport- en welzijnsfuncties):

“Er is een verbinding gelegd met de activiteiten van de omringende voorzieningen, namelijk de gemeentelijke sporthal en ook het evenemententerrein. In de zomer organiseert Stichting Kinderdorp activiteiten op het evenemententerrein en maakt gebruik van de keuken De Weijver voor de catering.”

De afstemming gaat niet van zelf, blijkt in Haarlem (voorbeeldproject De Dolfijn, verbouwing van een schoolgebouw met vooral welzijnsfuncties):

“De MFA maakt onderdeel uit van een wijk met een basisschool en een opvang van mensen met een beperking. Het gaat eigenlijk om een multifunctioneel gebied. We hadden graag het medegebruik *in* de wijk willen doorontwikkelen maar hiervoor was geen (subsidie)geld beschikbaar.”

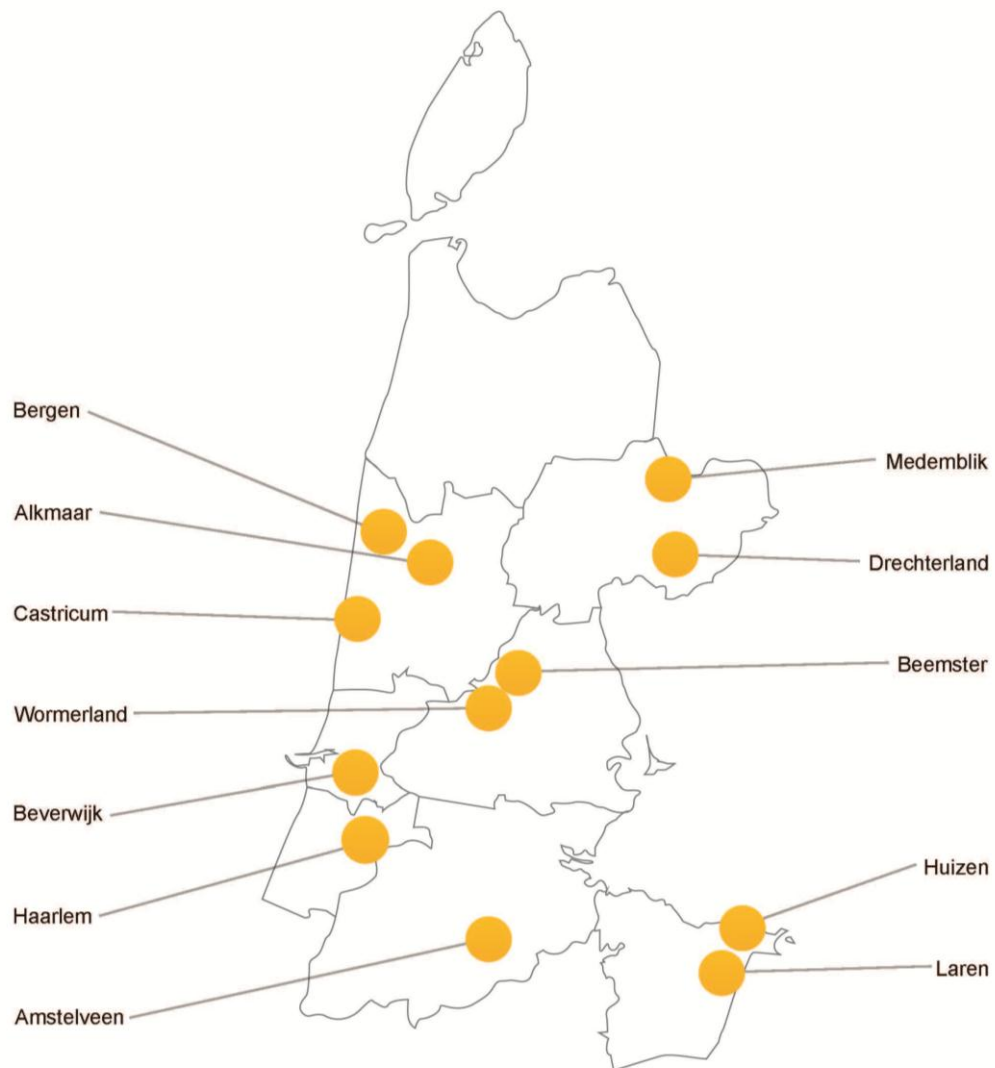
Uitgevoerde activiteiten

Projecten

In de aanvraag moest de gemeente haar activiteiten SMART omschrijven. Dat gebeurde op uiteenlopende wijze en meestal niet SMART, zo blijkt uit de dossierstudie. Blijkbaar is hierop geen bijsturing van de provincie geweest. De bouw van de MFA's wordt als activiteit genoemd of het opstellen van een haalbaarheids- dan wel bedrijfsplan. De concrete activiteiten zijn doorgaans

Projecten Multifunctionele Accommodaties

2009-2012

uitgevoerd: de projecten zijn gerealiseerd, soms in aangepaste vorm dan wel met vertraging. Ook worden meer algemene, globale doelstellingen genoemd in de aanvragen, zoals de verbetering van de samenwerking tussen partijen en verbetering van de leefbaarheid. Dergelijke doelen zijn moeilijk kwantitatief te controleren omdat deze niet SMART zijn opgesteld, de ontwikkelingen niet zijn gemonitord of omdat de periode na oplevering te kort is.

Provincie

De provincie was voornemens om deze regeling te monitoren en in het kader van het programma Meedoen een midterm review uit te voeren. In verband beleidswijzigingen en bezuinigingen heeft de provincie in 2010 gekozen voor een bloemlezing van projecten in 2009-2010, in plaats van een midterm review. Wel is de stand van zaken rond de resultaten in een bijlage opgenomen van het uitvoeringsprogramma voor het jaar 2011. Het uitvoeringsprogramma bestaat uit overzichten van activiteiten, gewenst en behaalde resultaten, monitoring en evaluatie en (wel/geen) continuering. Hierin is voor de MFA-regeling als gewenst resultaat opgenomen voor 2009 en 2010 dat 6 kleine kernen een haalbaarheidsonderzoek hebben uitgevoerd en 5 kleine kernen een start met een MFA hebben gemaakt: beide zijn gehaald. Verder wordt als monitor genoemd 'een document met aanvragen, verleningen en weigering'. Dat is meer een administratieve noodzaak dan een monitor die als beleidsinstrument gebruikt kan worden: hoe verloopt de uitvoering en is het nodig of wenselijk vanuit het beleid om aanpassingen te doen? Monitoren op maatschappelijke effecten is niet aan de orde geweest. De kennisdelingsactiviteiten zijn in 2009-2012 beperkt gebleven, mede vanwege het stopzetten van Primo Noord-Holland rond eind 2010 (zie 5.3).

Financiële bijdrage

Uit de dossierstudie blijkt dat bij de projecten die voor de uitvoering subsidie hebben aangevraagd, deze bijdrage een klein onderdeel is van het geheel dus (veel) minder dan de 50% cofinanciering. De gemeente is zelf een belangrijke financier maar ook projectontwikkelaars, corporaties en de betrokken partijen (hoofdhouders), zoals scholen en commerciële exploitanten. Ook werden andere provinciale subsidies ingezet, zoals vanuit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing. Uit de evaluatiebijeenkomst en de voorbeeldprojecten bleek dat voor grote MFA-projecten de subsidie niet direct essentieel was voor de haalbaarheid, dit in tegenstelling tot de kleinere MFA-projecten. De MFA-subsidie blijft van belang om vertrouwen te wekken bij andere investeerders (corporaties) dan wel bij de gemeenteraad. Met de subsidie is differentiatie in de huurprijzen dan wel een kwaliteitsverbetering in het gebouw (duurzame materiaalgebruik) mogelijk gemaakt.

5.5 Effect subsidie

In deze paragraaf gaan we in op de mate van doelbereik van de subsidie. De vraag is of de subsidieregeling heeft bijgedragen aan het realiseren van de provinciale doelstellingen en of deze doelen ook op een andere manier bereikt hadden kunnen worden.

Doelbereik

Het versterken van de leefbaarheid van dorpskernen en wijken op sociaaleconomisch vlak is als doel gesteld in de subsidieregeling. Het is niet vast te stellen of dit bereikt is. Het doel is namelijk niet nader SMART geformuleerd, er zijn geen streefwaarden vastgesteld en er is bij de start geen nulmeting (van het voorzieningenniveau bijvoorbeeld) uitgevoerd. De subsidieregeling heeft wel

een positieve impuls gegeven aan de ontwikkeling en realisatie van MFA's in dorpen en stadswijken, dat blijkt uit het dossieronderzoek, de voorbeeldprojecten en de evaluatiebijeenkomst. In die zin is er een bijdrage geleverd aan het themadoel uit Programmalijn Vitaal Wonen voor MFA's, namelijk: *realisatie van multifunctionele accommodaties ten behoeve van de leefbaarheid van dorpen en kernen*. Het is ook voorgekomen dat een gemeente naar aanleiding van het (gesubsidieerde) haalbaarheidsonderzoek, heeft besloten om juist niet verder te gaan met een MFA wat eveneens een meerwaarde kan zijn. Maar wat niet duidelijk is, en wat de provincie niet heeft gemonitord, zijn de maatschappelijke effecten op leefbaarheid of op de verbetering van het voorzieningenniveau.

Het provinciale beleidsdoel, *een passend huis voor iedereen in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt en met de mogelijkheid voor iedereen om sociale netwerken te onderhouden*, is te algemeen om te kunnen concluderen dat dit doel is behaald.

De veronderstellingen van de provincie⁵² waren:

- MFA's leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid.
- Door het combineren van voorzieningen, ingebed in samenwerkingsverbanden, wordt de exploitatie van die voorzieningen (in een MFA) haalbaar.
- De subsidie zorgt voor tijdswinst bij de totstandkoming van een MFA door aan de voorkant van een project te investeren (proces, samenwerking en haalbaarheid). Daarmee wordt de exploitatie zekerder en de MFA duurzamer. Bovendien heeft de subsidie een multipliereffect tot gevolg. Dat wil zeggen dat de totale kosten voor de bouw van een MFA de subsidie ruimschoots overstijgt (subsidie is maximaal 50% van de bouwkosten).

Voor de eerste veronderstelling geldt dat voorzieningen een onderdeel vormen van een aantrekkelijke leefomgeving. Dan gaat het om de bereikbaarheid van voorzieningen, zoals winkels, scholen, zorgvoorziening en sportaccommodatie. In die zin kunnen MFA's een bijdrage leveren aan de leefbaarheid. Maar het is ook denkbaar dat een MFA door de concentratie, verschraving van het aanbod in andere wijken tot gevolg kan hebben. De causale relatie tussen een MFA en de verbetering van leefbaarheid is bovendien moeilijk vast te stellen door onder andere aanpalend beleid en (externe) factoren.

Bij de voorbeeldprojecten en de evaluatiebijeenkomst komt het beeld naar voren dat de combinatie van functies en voorzieningen niet per definitie een haalbare exploitatie oplevert.

Beheer en exploitatie vroeg regelen als voorwaarde

In de praktijk is alleen een (slimme) combinatie van voorzieningen geen garantie voor een haalbare MFA. Beheer en exploitatie vormen een apart en essentieel aandachtspunt voor het voortbestaan van de MFA. Dat bleek uit de evaluatiebijeenkomst waar de belangrijkste les was: in een vroeg stadium, vóór de bouw, afspraken maken met de hoofdgebruikers over beheer en exploitatie.

Wel kunnen door nieuwe samenwerkingsverbanden nieuwe activiteiten ontstaan waarvoor het gebouw letterlijk de ruimte biedt. De tijdswinst door de subsidie blijkt relatief omdat er hoe dan ook

Noot 52 Projectomschrijving Tweede Investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H).

erg veel tijd in de voorbereiding van de MFA-ontwikkeling moet worden gestoken. Het zijn immers complexe projecten waar gemeenten weinig ervaring mee hebben met veel partijen en hun eigen belangen. Overtuigend is het multipliereffect van de subsidie. De subsidie fungeerde als 'trigger money' voor andere investerende partijen, volgens de voorbeeldprojecten en de evaluatiebijeenkomst.

Doeltreffendheid

Noodzaak subsidieregeling

Uit de evaluatiebijeenkomst en de voorbeeldprojecten blijkt dat de subsidie voor met name de kleinere projecten van belang was voor de haalbaarheid en voor de grotere projecten voor het vertrouwen van andere partijen en ook de gemeenteraad. Differentiatie van de huurprijzen (maatschappelijke versus commerciële huurprijzen) is met de subsidie mogelijk gemaakt.

Woningcorporatie betrokken bij het woonzorgproject Op 't Snijdersveld (gemeente Koggenland):
"Zonder subsidie was de onrendabele investering voor de corporatie te groot geweest en waren wij hoogstwaarschijnlijk niet met het project verder gegaan. Zo'n investering moet voor ons in verhouding zijn tot de omvang van onze huurdersgroep in de gemeente."

In de evaluatiebijeenkomst is geconcludeerd dat voor een dergelijke subsidieregeling nog meer nadruk op de exploitatiefase is gewenst. Daar zit immers een groot risico voor het goed functioneren van de MFA op de langere termijn.

Maatschappelijk effect van de subsidieregeling

Doordat het doelbereik niet nader bepaald kan worden, is het ook niet mogelijk om na te gaan welke relatie er is tussen de uitvoering van de subsidieregeling en de maatschappelijke effecten, namelijk verbetering van de leefbaarheid op sociaaleconomisch vlak. De beoogde resultaten (20 aanvragen gehonoreerd, 10 projecten gerealiseerd) zijn wel ruimschoots behaald.

5.6 Lessen voor de toekomst

In deze paragraaf gaan we in op succes- en faalfactoren voor MFA-projecten en lessen, zoals benoemd in de interviews over de voorbeeldprojecten en de evaluatiebijeenkomst.

Succes- en faalfactoren

De benoemde succes- en faalfactoren voor MFA-projecten zijn gecombineerd en vertaald naar de volgende lessen op het gebied van eigenaarschap en zakelijke afspraken.

Motor en eigenaarschap

- Om een MFA tot een succes te brengen is 'een motor' nodig. Dat wil zeggen, een of meerdere partijen met visie en doorzettingsvermogen die het initiatief nemen en zorgen dat er voortgang blijft in het proces.
- Ook als de gemeente niet de vastgoedeigenaar is, blijven de ogen op haar gericht, zeker als problemen zich voordoen. De betrokkenheid van de gemeente houdt dus niet op als de MFA geopend is en de huurcontracten getekend zijn. Bewoners zien namelijk veel functies in de MFA's als verantwoordelijkheid van de gemeente.

- Verschillende partijen hebben verschillende belangen die gedurende het gehele proces spelen (het ontwerp, de exploitatie en het beheer). Samenwerken met vrijwilligers vraagt hierbij extra aandacht. Afspraken over commitment aan het begin van het traject kunnen duidelijkheid voor alle partijen creëren.
- De ontwikkeling en realisering van MFA's kennen een lange looptijd. Het is daarom belangrijk dat hoofdgebruikers elkaar leren kennen en betrokken *blijven*.

Samenwerking als succesfactor

Gemeente Opmeer (voorbeeldproject De Weijver, MFA met sport- en welzijnsfuncties):

“We hebben de hoofdgebruikers meegenomen van idee tot en met het ontwerp. Dat kost overleg en tijd maar is voor draagvlakontwikkeling cruciaal.”

Gemeente Haarlem (voorbeeldproject De Dolfijn, verbouwing van een schoolgebouw met vooral welzijnsfuncties) ziet samenwerking in de hele stadswijk, als succesfactor:

“Samenwerking met partijen in de wijk en bewoners heeft lange tijd nodig gehad. Met name de vestiging van het jongerencentrum in de MFA riep in het begin weerstand op. Er is toen geëxperimenteerd met drie tijdelijke locaties in de wijk waardoor de weerstand verdween. De bouwvergunning is uiteindelijk verleend zonder ingediende bezwaren.”

Zakelijke afspraken (al in een vroeg stadium)

Het is van belang om:

- Overeenkomsten te sluiten met hoofdgebruikers over gebruik, financiën en beheer vóór de bouw. Hiermee wordt het commitment van de hoofdgebruikers vastgelegd.
- In het ontwerp en de afspraken met hoofdgebruikers ook het multifunctionele gebruik van ruimtes mee te nemen. Zodat er optimaal gebruik kan worden gemaakt van de ruimtes.
- Al in de haalbaarheidsfase een exploitatieplan uit te werken voor de lange termijn (komende twintig jaar). Onduidelijke financiering op termijn leidt namelijk tot een exploitatierisico.
- (De organisatie rond) het beheer in een vroeg stadium te bespreken. Het lastige is wel dat afspraken over beheer pas mogelijk zijn als definitief bepaald is welke voorzieningen/ functies in de MFA terechtkomen.

Exploitant op tijd betrekken als succesfactor

Gemeente Medemblik (voorbeeldproject De Bloesem, brede school in Wognum):

“Door de Europese aanbesteding kostte het veel tijd om een exploitant te vinden. De uiteindelijke exploitant is pas bij de bouw van het project betrokken. Dat had bouwaanpassingen en dus hogere kosten tot gevolg.”

Gewenste kennisdeling

Met name tijdens het opstarten en ontwikkelen van de verschillende MFA projecten hadden de aanwezigen behoefte aan praktische kennisdeling. Themabijeenkomsten waren welkom geweest. Maar veel gemeenten zochten zelf naar passende praktijkvoorbeelden in andere gemeenten en haalden daar hun informatie vandaan.

5.7 Conclusie

In deze paragraaf omschrijven we de conclusies voor de regeling aan de hand van de onderzoeksvragen uit hoofdstuk 2. De conclusies bestaan net als het onderzoek uit twee delen: de feitelijke verantwoording en de lessen voor de toekomst.

Beleidskader

- De voorlopers van deze regeling (groot onderhoud en verbouwen dorpshuizen, dorpswinkels en wijksteunpunten) en het beleidskader van de provincie (Meedoen in Noord-Holland, programmalijn Vitaal wonen) zijn belangrijke aanleidingen voor de MFA-regeling geweest. De keuze om het aandachtsgebied van dorpshuizen, dorpswinkels en wijksteunpunten naar MFA's te verbreden, is in die context geen onlogische. Een kwalitatief goed voorzieningenniveau draagt immers bij aan de leefbaarheid van dorpen en stadswijken. Dat neemt niet weg dat de noodzaak van provinciale financiering van de ontwikkeling van MFA's nauwelijks onderbouwd is met onderzoek. Onduidelijk blijft hoe groot het probleem met het voorzieningenniveau in de provincie was en wat het gewenste eindbeeld voor de verbetering van de leefbaarheid was.
- De keuze voor het instrument subsidieregeling was een pragmatische: de middelen waren beschikbaar voor fysieke projecten. Ook was er al ruime, positieve ervaring met de eerdere uitvoeringsregelingen.

Subsidieverlening

- De procedure was helder voor de aanvragers. Tijdige indiening was van belang omdat de behandeling in volgorde van binnenkomst plaatsvond. Weigering had vaak als reden dat het beschikbare budget was bereikt en dan werd een nieuwe aanvraag gedaan in het jaar daarna. Geen subsidie betekende vooral een versobering van het plan.
- Voor MFA's zijn van de 50 aanvragen die in 2009 tot en met 2011 zijn gedaan, 42 gehonoreerd (84%). Vier gemeenten hebben twee maal subsidie ontvangen voor verschillende projecten. Het gaat om een totaalbedrag van € 7.910.818. Het beschikbare budget € 8.050.000 is hiermee nagenoeg bereikt.
- Uit de evaluatiebijeenkomst en de voorbeeldprojecten blijkt dat de subsidie voor met name de kleinere projecten van belang was voor de haalbaarheid van het project en voor de grotere projecten vooral het vertrouwen van andere investeerders en ook de gemeenteraad. De subsidie voor (ver)bouw werkte in belangrijke mate als trigger money.

Resultaten en effect van de subsidieregeling

- Het resultaat tot nu toe is dat meer dan twee keer (42) zoveel aanvragen gehonoreerd zijn dan het beoogde resultaat bij de start van de regeling. Er zijn, zoals beoogd, 10 projecten gerealiseerd. Dat wil zeggen dat bij de grote subsidies (meer dan € 200.000), de aanvraag is vastgesteld.
- De voorbeeldprojecten laten zien dat er meer samenwerking tussen partijen ontstaat nu de voorzieningen onder één dak zijn ondergebracht en dat daardoor meer nieuwe activiteiten worden geïnitieerd door medegebruikers van de MFA. In die zin heeft het letterlijk bij elkaar brengen van voorzieningen nieuwe samenwerkingsverbanden en meer activiteiten tot gevolg gehad.
- Het is niet vast te stellen of het doel, het versterken van de leefbaarheid van dorpskernen en wijken op sociaaleconomisch vlak, is bereikt. Het doel was niet nader SMART geformuleerd of

uitgewerkt. De subsidieregeling heeft wel een positieve impuls gegeven aan de ontwikkeling en realisatie van MFA's in dorpen en stadswijken. *Mogelijk* dat het resultaat heeft bijgedragen aan de verbetering van het voorzieningenniveau en daarmee aan de leefbaarheid. Maar omdat vooraf geen duidelijk eindbeeld is vastgesteld, zijn de maatschappelijke effecten op de leefbaarheid of op de verbetering van het voorzieningenpeil niet achteraf toetsbaar.

- In de programmalijn Vitaal Wonen is als doel geformuleerd: *een passend huis voor iedereen in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt en met de mogelijkheid voor iedereen om sociale netwerken te onderhouden*. Dit provinciale beleidsdoel is zodanig algemeen geformuleerd dat niet geconcludeerd kan worden of dit is behaald dan wel behaald had kunnen worden.

Lessen voor de toekomst

Uit de voorbeeldprojecten en de evaluatiebijeenkomsten komen twee belangrijke succesfactoren (tevens faalfactoren) naar voren:

- 1 Investeren in draagvlak van de betrokken partijen en vertrouwen in elkaar komt het proces ten goede maar kost altijd veel tijd. Afspraken over commitment aan het begin van het traject kan duidelijkheid voor alle partijen creëren.
- 2 Afspraken over exploitatie en beheer, bij voorkeur vóór de bouw. Reële exploitatie en organisatie van beheer zijn essentieel voor een lange levensduur.

Het is te vroeg om te kunnen beoordelen of de gerealiseerde projecten daadwerkelijk meerwaarde hebben voor de gebruikers, namelijk de bewoners van het dorp of de stadswijk. Dat hangt waarschijnlijk ook samen met het type voorziening en functie: zijn deze laagdrempelig voor de omgeving? Er is volgens de geïnterviewde gemeenten in ieder geval meer sprake van synergie tussen partijen door de samenwerking. Met nieuwe activiteiten in de MFA tot gevolg.

De aandacht voor kennisdeling is bij deze regeling, anders dan bij de drie voorgangers, beperkt gebleven: er waren nauwelijks bijeenkomsten of sprake van andere wijze van ondersteuning. Belangrijke reden hiervoor is dat begin 2011 Primo Noord-Holland is gestopt. De behoefte bij de gemeenten was overigens beperkt. De ontwikkeling van MFA's is een landelijk fenomeen en daarom konden gemeenten (specifieke) informatie bij andere gemeenten of organisaties achterhalen.

6 Wonen, Welzijn en Zorg 2009-2012

In dit hoofdstuk gaan we eerst in op de onderliggende beleidstheorie van de provincie Noord-Holland ten aanzien van de regeling WWZ (paragraaf 2). Vervolgens beschrijven we in paragraaf 3 de wijze waarop de regeling is uitgevoerd, gevolgd door de resultaten in paragraaf 4. Het effect van de subsidie komt aan de orde in paragraaf 5, waar we ingaan op de mate van doelbereik en mate van doeltreffendheid van de regeling. We sluiten af in paragraaf 6 met lessen voor de toekomst waarin de succes- en faalfactoren aan de orde komen en de rol van de provincie.

6.1 Inleiding

Wonen, welzijn en zorg

Deze uitvoeringsregeling diende gemeenten en maatschappelijke organisaties te stimuleren een integrale aanpak van wonen, welzijn en zorg te ontwikkelen. Een gezamenlijke aanpak had als doel voordeel op te leveren voor gemeenten en haar inwoners, maar ook voor corporaties, zorgaanbieders en andere betrokken organisaties.

De belangrijkste conclusie van de eindmeting⁵³ in de monitor van de eerste reeks van vijf voorbeeldprojecten WWZ-stimuleringsprogramma 2004-2009 is dat de integrale aanpak van woon-, welzijn- en zorgbeleid voordelen oplevert voor bewoners, gemeenten, corporaties, zorgaanbieders en andere deelnemende partijen. In de tweede periode (2009-2012)⁵⁴ wil de provincie meer systematisch in gesprek met woningcorporaties en zorgaanbieders in pilotprojecten rondom vraag gestuurde planning. Participatie van bewoners en zorgvragers ziet de provincie als onmisbaar voor een succesvolle aanpak en uitvoering van WWZ-projecten in deze fase.

Voor het schrijven van dit hoofdstuk maken wij naast dossieronderzoek en een interview met de provincie gebruik van de informatie uit en gesprekken met de voorbeeldprojecten. Voor de uitvoeringsregeling WWZ waren het de volgende drie voorbeeldprojecten:

Thuis in de Boogaert, Castricum

Vlakbij het centrum van Castricum worden 2 groepswoningen gerealiseerd voor jong gehandicapten in een nieuwbouw woon-zorgcomplex. In dit complex worden naast zorgwoningen voor senioren en jong gehandicapten ook een wijksteunpunt met laagdrempelige voorzieningen gerealiseerd. In dit project werkt Woningcorporatie Kennemer Wonen samen met de gemeente Castricum, en zorginstellingen Viva en Odion. De doelstelling van dit project, een passende woning voor jong gehandicapten in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt en de mogelijkheid om sociale netwerken te onderhouden, past goed in de doelstelling van de provincie. De groepswoningen zijn opgeleverd en in 2014 zullen de jong gehandicapten de woningen gaan betrekken.

Noot 53 Research voor Beleid, Monitor Stimuleringsprogramma Wonen, Welzijn en Zorg: resultaten, lessen en verankering. Eindmeting van vijf Noord-Hollandse voorbeeldprojecten. (Leiden 2008)

Noot 54 Meedoen in Noord-Holland, Programma Zorg en Welzijn 2009-2012.

Sociaal Cultureel Centrum Hart van Laren

Drie oude gebouwen in het centrum van Laren (1. Cultuurhuis van Laren, 2. Centrum voor Maatschappelijke Zorg en Dienstverlening, 3. Centrum voor Muziek en (Muziek)onderwijs) zijn ruimtelijk aan elkaar verbonden. Deze gebouwen zijn gerenoveerd en gemoderniseerd. De kern van het project: in Het hart van Laren zijn alle maatschappelijke voorzieningen ondergebracht, ook de bibliotheek. De gemeente heeft een fonds gemaakt waarin ze de exploitatie van de komende 20 jaar geregeld heeft. De doelgroep is alle bewoners van Laren. Doel van het project is om maatschappelijke functies te revitaliseren en vanuit de periferie samen te brengen in het centrum van Laren, waardoor het voorzieningenniveau en sociale infrastructuur op peil is. Resultaten: door de bundeling van functies ontstaan er nieuwe samenwerkingen waardoor er ook maatschappelijke stages mogelijk worden.

De Verbinding Thuis in Schermer, Graft-De Rijp, Beemster en Zeevang

De Verbinding Thuis is een voortzetting van het voorbeeldproject De Verbinding. De hoofddoelstelling is om zodanige maatregelen te nemen dat 90% van de inwoners van de doelgroep (mensen met beperkingen) in de vier gemeenten in de eigen woonomgeving kan blijven wonen. Hiertoe zijn drie deelprojecten uitgevoerd:

- 1 Investeren in mobiele mantelzorgwoning
- 2 Investeringsimpuls extramurale zorg
- 3 Vitale dorpssteunpunten en wijksteunpunten.

Deze doelen zijn ook allemaal gehaald op een onderdeel van deelproject 3 na: hier is één dorpssteunpunt gerealiseerd in plaats van vier.

De Kas, Haarlem

Dit project betreft de inrichting en verbouwing van bedrijfsverzamelgebouw De Kas. Doel van het project is de sociale cohesie van de wijk versterken en beter perspectief realiseren voor de diverse groepen in de wijk. Ook de bewonersparticipatie en het gedrag (waarden en normen) van de buurtbewoners wil het project verbeteren om hierdoor het perspectief zowel op de arbeidsmarkt als in de maatschappij te verbeteren. De resultaten van De Kas zijn boven verwachting. De bekendheid van De Kas is groeiende en er vinden veel cursussen en activiteiten plaats. Op dit moment zijn ongeveer 40 vrijwilligers actief in De Kas.

6.2 Beleidstheorie

In deze paragraaf gaan we in op de context van deze regeling. Daarna worden de beoogde doelstellingen van de provincie, het gewenste eindresultaat en de beoogde prestaties door de provincie beschreven.

Context

Vergrijzing, bezuinigingen en leefbaarheid in de kleine kernen en wijken zijn landelijke ontwikkelingen die de provincie wil aanpakken met de subsidieregeling WWZ. Daarnaast geven ook de hervormingen in de zorg aanleiding tot samenwerking op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Als gevolg van de vergrijzing neemt het aantal zorgvragers toe in de komende jaren. De behoefte aan toegankelijke woningen met in de buurt zorg- en welzijnsvoorzieningen wordt hierdoor groter. Hoewel de provincie haar probleemanalyse niet verder onderbouwt met onderzoeken zien we deze landelijke ontwikkelingen terug in een groot aantal landelijke onderzoeken en rapporten van sociaal economische aard:

- Door de vergrijzing en ontgroening van de bevolking zal de prevalentie en incidentie van cliënten met chronische ziekten tussen nu en 2020 toenemen met 25 á 55%.⁵⁵
- Het absolute aantal ouderen in Nederland zal, waar de leeftijdsgrens ook precies gelegd wordt, de komende dertig jaar sterk toenemen. Volgens de prognose van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) zal het aantal 65-plussers toenemen van 2,29 miljoen in 2005 tot 3,82 miljoen in 2030, een stijging van meer dan 50 procent. Het percentage aandeel van 65-plussers, als maat voor vergrijzing, loopt op van 14,0 in 2005 naar 22,3 procent in 2030.⁵⁶
- De zorg voor zelfstandigheid en welzijn van zelfstandig wonende ouderen kan veel verschillende vormen aannemen, variërend van het aanpassen van woningen, het verzorgen van warme maaltijden en huishoudelijke hulp tot het verhogen van zelfmanagementvaardigheden, het ondersteunen van mantelzorgers en dagopvang. De vraag naar deze vormen van zorg zal onvermijdelijk toenemen in de komende decennia. Volgens ramingen van het Sociaal Cultureel Planbureau zal tussen 2000 en 2020 de potentiële vraag van 65-plussers naar wat we nu kennen als AWBZ-gefinancierde verzorging en verpleging aan huis met circa 50 procent toenemen, ongeveer evenveel als het aantal personen in die leeftijdscategorie.⁵⁷
- Woningaanpassingen en technische hulpmiddelen spelen een essentiële rol in het langer thuis kunnen blijven wonen. Ouderen wijzen daar zelf ook op. Ook hechten zij grote waarde aan flexibele vervoersmogelijkheden en aan persoonlijke zorg die afroepbaar is op momenten dat zij hulp nodig hebben.⁵⁸

Op basis van de geschetste ontwikkelingen is de behoefte aan toegankelijke levensloopbestendige woningen met in de buurt zorg- en welzijnsvoorzieningen groeiende.

Noot 55 Vergrijzen met ambitie, Gezondheidsraad 2005.

Noot 56 Prognose uit CBS/ Statline 31-01-05.

Noot 57 Vergrijzen met ambitie, Gezondheidsraad, 2005.

Noot 58 Ouder worden we allemaal. Trendstudies en toekomstdebatten over de vergrijzing in Nederland. Overbeek van R, Schippers A, red. Utrecht: NIZW Uitgeverij, 2004.

Doelstellingen

Het themadoel uit de Programmalijn Vitaal Wonen voor integratie van wonen, welzijn en zorg is: *integrale aanpak van woon-, welzijns- en zorgbeleid*. De kanttekening is dat een integrale aanpak geen beleidsdoel is maar een prestatie, om bijvoorbeeld tot een effectieve dienstverlening te komen of om bewoners langer zelfstandig te kunnen laten wonen. Het is niet duidelijk wanneer het doel behaald is.

De uitvoeringsregeling WWZ valt onder dit themadoel. Doelstelling van de uitvoeringsregeling is om gemeenten en andere partijen te stimuleren invulling te geven aan projecten op het gebied van wonen, welzijn en zorg waarbij door middel van fysieke investeringen ervaring opgedaan wordt met actuele thema's en vraagstukken. Verder wil de provincie de gemeentelijke regierol versterken, het maatschappelijke potentieel van WWZ-partners benutten en WWZ-beleid met actuele thema's verbreden, zoals de verdere aansluiting van WWZ-beleid bij de gemeentelijke woonopgave en woonvisies, of de planning van eerstelijnszorg. Ook wil de provincie met het overdragen van kennis en ervaringen van de pilots WWZ breed alle gemeenten in Noord-Holland stimuleren nieuwe invalshoeken te kiezen voor hun WWZ-beleid.

De belangrijkste conclusie van de eindmeting in de monitor van de eerste reeks van vijf voorbeeldprojecten van het WWZ-stimuleringsprogramma 2004-2009 was: de integrale aanpak van woon-, welzijns- en zorgbeleid levert voor zowel bewoners als voor gemeenten, corporaties, zorgaanbieders en andere deelnemende partijen voordeel op. Denk aan: gezamenlijk gedragen doelstellingen en het betrekken van cliënten. Door het succes van deze regeling wordt het beleid voortgezet en in de nieuwe periode worden, naast de gemeenten, andere partijen gestimuleerd om invulling te geven aan projecten op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Hierbij wordt gedacht aan een grotere rol voor woningcorporaties, versterken van de welzijnsfunctie en wooncomponent en het inspelen op actuele thema's. De provincie is in de periode 2009-2012 op zoek geweest naar projecten die oplossingen bieden voor bestaande knelpunten op het terrein van wonen, welzijn en zorg. Dat hoefden niet altijd geheel vernieuwende projecten te zijn; de provincie Noord-Holland vond het juist belangrijk dat er passende oplossingen met een duurzaam karakter kwamen. Doel van de subsidieregeling was de verbinding wonen, welzijn en zorg. Zorg viel lange tijd niet onder regie van de gemeente en voor gemeenten is deze verbinding zorg, welzijn en wonen complex. Uit de eerdere voorbeeldprojecten bleek dat het voor gemeenten lastig is om eerstelijns zorgverleners te betrekken bij de lokale en regionale beleidsontwikkeling. Maar, gezien de toenemende verantwoordelijkheid voor gemeenten rondom de AWBZ, is de integrale aanpak belangrijker geworden. De vraag naar eerstelijnszorg en gecombineerde woon-zorg-arrangementen neemt snel toe en ook rondom preventie en leefstijlbeïnvloeding willen gemeenten lokaal en wijkgericht gaan werken.

Bij de subsidie gelden de volgende veronderstellingen⁵⁹:

- Een grotere rol voor woningcorporaties leidt in de samenwerking met gemeenten tot een hogere slagvaardigheid en sneller tot resultaten in de verbinding van wonen, welzijn en zorgprojecten.

Noot 59 Projectomschrijving Tweede Investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H).

- De betrokkenheid van bewoners en zorgvragers zal leiden tot meer kennis over de behoefte bij gebruikers en meer maatwerk in de aanpak en uitvoering van WWZ-projecten. Dit alles moet leiden tot grotere tevredenheid bij gebruikers van wonen, welzijn en zorgprojecten.

Gewenst eindresultaat

In haar beleidskader Meedoen in Noord-Holland heeft de provincie resultaten benoemd in 2012 voor haar beleid ten aanzien van de drie uitvoeringsregelingen.

Voor de WWZ-regeling zijn als resultaten benoemd:

- Afronden van WWZ-voorbeeldprojecten landelijk gebied.
- Verspreiden van kennis en ervaring uit lopende en afgeronde WWZ-projecten.
- Ontwikkeling en afstemming van woonvisies met zorgvisies in gemeenten/regio's.
- Opstarten van nieuwe, verbrede WWZ-projecten.
- Verspreiden van ervaring met woon-zorgscan.
- Verbetering van planning woon- en zorgbehoefte in gemeenten.

De genoemde resultaten zijn vooral algemene activiteiten waarbij niet duidelijk is wie de uitvoerder of verantwoordelijke is. Bovendien zijn de 'resultaten' niet SMART geformuleerd. Hierdoor was er wel ruimte voor een eigen invulling.

In de projectomschrijving WWZ zijn de volgende resultaten benoemd voor de pilots van 2009-2012:

- Provincie, gemeenten en lokale partners hebben geïnvesteerd in de sociale infrastructuur van Noord-Holland.
- Eind 2010 zijn minimaal drie pilots WWZ breed van start gegaan.
- Eind 2012 zijn minimaal zes pilots WWZ breed gerealiseerd.
- Deze pilots zijn zo goed als mogelijk geografisch verspreid over de provincie. Zowel kleine als grotere gemeenten hebben subsidie ontvangen.
- Gemeenten zijn gestimuleerd om nieuwe invalshoeken te kiezen inzake WWZ-beleid.
- Gemeenten zijn ondersteund met subsidie en kennis op het gebied van WWZ.
- Als provincie hebben we geleerd van gemeenten waar met een vernieuwende WWZ-aanpak gewerkt wordt.
- De kennis en ervaringen van deze pilots zijn overgedragen naar andere gemeenten en maatschappelijke instellingen via artikelen op de website en minimaal één publicatie per jaar (van 2010 tot en met 2012).

Deze resultaten zijn deels SMART geformuleerd, zoals het aantal pilots.

Gesubsidieerde activiteiten

Met de uitvoeringsregeling WWZ kunnen gemeenten en andere partijen subsidie aanvragen voor het invullen van wonen, welzijn en zorg beleid. Deze projecten kunnen door de ruime definitie en criteria divers van aard zijn: van zorgcentra tot speelplekken. Het maximale te ontvangen bedrag bedraagt € 200.000.

Verder moet er sprake zijn van een fysieke investering en 50% cofinanciering. Vanaf 2010 heeft de provincie de regeling versoepeld en is het ook voor andere partijen dan alleen de gemeente mogelijk om de subsidie aan te vragen. Eis is wel dat er afstemming tussen de gemeente en andere partijen is en het project past binnen gemeentelijk beleid en de gemeentelijke regierol. Ook

is de toestemming van de gemeente (college van burgemeester en wethouders) een eis. De subsidieregeling en de criteria worden beschreven in paragraaf 3.

6.3 Uitvoering van de regeling

In deze paragraaf wordt de wijze waarop de regeling in de praktijk is uitgevoerd, beschreven: de beschikbare middelen, de procedure en de kennisdeling. We gaan in op gehonoreerde en afgewezen aanvragen.

Beschikbare middelen

De provincie stelde voor de uitvoeringsregeling WWZ per jaar de subsidie vast. In de maand december werd het beschikbare budget vastgesteld voor het volgende jaar. Totaal was € 2 miljoen beschikbaar. Dit kwam neer op:

- 2009 € 300.000
- 2010 € 400.000
- 2011 € 650.000
- 2012 € 650.000.

Procedure subsidieregeling

De provincie heeft de uitvoeringsregel bekend gemaakt in juni 2009 en deze regeling kwam in juli op de bureaus van de betrokken ambtenaren. De aanvraag was te downloaden via de website en kon opgestuurd worden naar de provincie. In maart werden de aanvragen beoordeeld en besliste de provincie over de subsidies en maakte de beschikkingen bekend. Alleen in 2009 (het eerste jaar van de subsidie) viel de bekendmaking in juli en daarmee midden in de zomer.

Een van de aanvragers vond de procedure in het eerste jaar te kort:

"Er was weinig tijd tussen de bekendmaking door de provincie en de uiterste termijn (1 ½ maand) en dit viel ook nog deels in de vakantieperiode. Door de eis van 50% andere financiële partners was het lastig de aanvraag in korte tijd voor elkaar te krijgen. Vooral de financiële toezeggingen hebben naderhand veel extra werk opgeleverd, dit kwam omdat een aantal partijen zich achteraf onvoldoende geëngageerd voelde."

In de jaren na 2010 beoordeelden de aanvragers de procedure als helder en uitermate soepel.

Subsidie aanvragen

In de jaren 2009 tot en met 2012 zijn 13 aanvragen gehonoreerd van in totaal 33 ingediende aanvragen (39%).

- In 2009 is één aanvraag afgewezen omdat er geen akkoord van de gemeente aanwezig was in de aanvraag. Een subsidiebedrag is naar beneden bijgesteld bij de vaststelling waardoor het beschikbare budget achteraf niet volledig is benut in 2009 (€ 32.584).
- In 2010 zijn zeven aanvragen afgewezen. Twee hiervan op grond van het beschikbare budget (€ 400.000), vier op grond van het ontbreken van fysieke investeringen en één was te laat ontvangen.

- In 2011 zijn er vijf aanvragen ingediend. Drie zijn gehonoreerd en twee afgewezen: een op grond van het ontbreken van fysieke investeringen en de ander vanwege niet voldoen aan de criteria. Ook in 2011 is het beschikbare budget niet ten volle gebruikt (€ 62.500).
- In 2012 zijn 11 aanvragen afgewezen. Vijf op grond van het niet voldoen aan de criteria. De zes andere afwijzingen zijn gebaseerd op het ontbreken van fysieke investeringen (2), het ontbreken van gemeentelijke instemming (2) en het ontbreken van een rechtspersoon (1) en onvoldoende aansluiting onderwerp. Het restant van het beschikbare budget 2011 is toegevoegd aan het plafond 2012.

Tabel 6.1 **Overzicht van aanvragen, beschikbaar budget, honorering, verlening en afwijzing 2009-2012**

Jaar	Aantal aanvragen	Beschikbaar budget (in €)	Gehonoreerde projecten	Verleende subsidies (in €)	Afgewezen aanvragen
2009	4	300.000	3	300.000	1
2010	9	400.000	2	400.000	7
2011	5	650.000	3	587.500	2
2012	16	650.000	5	695.326	11
Totaal	33	2.000.000	13	1.982.826	21

Beoordeling en prioritering

In de uitvoeringsregeling WWZ is aangegeven wat de eisen zijn om in aanmerking te komen voor de subsidie. De uitvoeringsregeling is in bijlage 6 opgenomen. Voor de beoordeling van de aanvragen gebruikt de provincie een tender. Door middel van een puntensysteem worden de aanvragen op een lijst gerangschikt. Aanvragen die niet worden afgewezen (op grond van de weigeringscriteria in artikel 3), worden beoordeeld op de rangschikkingscriteria in artikel 7. Per criterium kunnen minimaal 0 en maximaal 3 punten gehaald worden. Als een aanvraag minimaal 12 punten scoort en minder dan drie maal een 0, wordt deze op de prioriteitenlijst geplaatst. Op basis van de score wordt de plek op de lijst bepaald. Het beschikbare subsidiebedrag wordt in volgorde van de prioriteitenlijst toebedeeld. De provincie heeft in juni 2009 de uitvoeringsregeling bekend gemaakt. De subsidieaanvragen WWZ moeten voldoen aan 9 artikelen, waaronder fysieke investering, en worden beoordeeld op de volgende criteria:

- Mate van betrekken van burgers/ participatie
- Mate van aansluiten thema wonen, welzijn en zorg
- Mate van SMART formuleren van plan van aanpak
- Mate van kennisdelen
- Geen eerder WWZ-project uitgevoerd in de gemeente met subsidie van de provincie
- Mate van gericht zijn op gebruik in meerdere gemeenten
- Mate van integrale samenwerking tussen verschillende beleidsterreinen wonen, welzijn en zorg.

Afgewezen aanvragen

Door de mogelijkheid punten te verdienen op meerdere criteria, zoals kennisdelen en participatie, hebben ook projecten subsidie gekregen voor onderwerpen die niet helemaal voldoen aan het criterium wonen, welzijn en zorg. Bijvoorbeeld het realiseren van twee speelplekken. Dit project kwam door het behalen van voldoende punten in de criteria participatie en leefbaarheid, en het ontbreken van betere aanvragen op de derde plek op de prioriteitenlijst in 2009 en heeft subsidie

ontvangen. Er had hier beter onderscheid gemaakt moeten worden tussen de eisen en de gunningscriteria.

Van de meeste aanvragen die afgewezen zijn, is niet bekend of ze op een andere manier tot stand gekomen zijn: bijvoorbeeld door deels te bezuinigen op de uitvoering of door andere fondsen te zoeken. In deze evaluatie is met twee afgewezen projecten contact opgenomen: project de Tuin van stichting Wonen Plus in de gemeente Zijpe en Sociale alarmering en domotica van de Hartekampgroep in de gemeente Bloemendaal.

- Het doel van de Tuin was het bieden van een vaste buitendagbesteding in een tuin aan zelfstandig wonende personen met beginnende en verder gevorderde dementie en hierdoor mantelzorgers te ondersteunen. Deze tuin is wel gerealiseerd en met behulp van andere fondsen (Fonds van Ohra, Rabobank en NL Doet) is voldoende geld bij elkaar gekregen voor de tuin. Het project zelf is succesvol en de bewoners hebben veel baat bij de tuin.
- Het tweede afgewezen project van de Hartekampgroep had als doel alarmering en domotica in te voeren om het zorgaanbod op locatie levensloopbestendig te maken voor hun doelgroep, mensen met een (verstandelijke) beperking. Van dit project is bekend dat het een jaar later alsnog subsidie heeft gekregen, maar voor een lager bedrag en dat een versoberde versie van de oorspronkelijke aanvraag is uitgevoerd.

Aan vier projecten die wel subsidie hebben gekregen, is gevraagd of zij zonder subsidie het project zouden hebben uitgevoerd:

- Twee van de vier geven aan dat het project niet uitgevoerd zou zijn zonder subsidie.
- Eén project geeft aan dit niet te weten.
- Eén project denkt dat het project wel uitgevoerd zou zijn zonder subsidie maar dan aangepast.

Thuis in de Boogaart: "Het is moeilijk te zeggen welke resultaten je misschien niet bereikt had zonder subsidie. Je richt zaken anders in zonder subsidie, je moet meer bezuinigen. Zo had het restaurant in zijn huidige vorm niet gerealiseerd kunnen worden."

Verantwoording en vaststelling subsidies

De provincie houdt nauwkeurig bij welke subsidies worden toegekend en wanneer de aanvraag tot vaststelling gedaan moet worden. Bij een aantal projecten is uitstel verleend tot vaststelling.

De vereiste accountantscontrole voor de vaststelling is voor kleine projecten financieel zwaar, blijkt uit de interviews.

Activiteiten en middelen

De activiteiten die uitgevoerd worden om het doel van de subsidie te bereiken zijn in de aanvragen die gehonoreerd zijn duidelijk en SMART beschreven. Alle aanvragen beschrijven een fysieke realisatie of aanpassing die moet leiden tot een locatie die of wonen en zorg, of zorg en welzijn, of wonen en welzijn of soms alleen welzijn realiseert. De uitvoering van de activiteit en de afronding van de activiteit zoals beoogd, is voldoende om de subsidie vast te stellen. Of met de activiteit uiteindelijk bijgedragen wordt aan het doel van de subsidie wordt niet gemeten en niet bepaald. Vooraf is ook niet vastgesteld wat de stand van zaken is met betrekking tot dit doel.

Voorbeeld: de subsidie wil de integrale samenwerking bevorderen in de realisatie van wonen, welzijn en zorgprojecten. In de aanvraag meldt de aanvrager wat ze gaan bouwen en met wie ze hiervoor samenwerken. In de vaststelling wordt gerapporteerd of de realisatie gelukt is en hoe dit gebeurd is. De mate van geslaagde samenwerking wordt hier niet gemeten.

Kennisdeling

Eén van de criteria voor de WWZ-subsidie is de aandacht voor kennisdeling. De aanvragers kregen punten voor de mate van kennisdeling. Veel aanvragers gaven aan dat ze intern kennis deelden via hun website of een nieuwsbrief van de organisatie, maar geven ook aan dat er actiever aan kennisdelen kan worden gedaan, bijvoorbeeld door een bijeenkomst te organiseren. De nieuwsbrief en website zijn vaak bedoeld voor de eigen gebruikers en in mindere mate voor nieuwe organisaties die willen leren van de ervaringen.

Ook de provincie geeft aan dat er te weinig aandacht is geweest voor het delen van de geleerde lessen, in tegenstelling tot de uitgebreide kennisdeling bij de voorgaande WWZ-regelingen. Gemeenten hebben nauwelijks geïnvesteerd in kennisdelen. De provincie ziet deze afwezigheid van kennisdelen als een gemiste kans: “De provincie is er voor de impuls, de gemeente voor structureel beleid.” De kennisdeling die via de website plaats zou vinden, is nauwelijks benut.

Bij het project Thuis in de Boogaert, dat valt onder de woningcorporatie Kennemer Wonen, zien we dat de kennis gedeeld wordt binnen de bestuurlijke samenwerkingsregio door middel van het portefeuillehoudersoverleg Zorg en met de Sociale Verhuurders Noord-Kennemerland.

Op het gebied van domotica is veel behoefte aan kennisdelen: het project De Verbinding Thuis heeft zelf contact gezocht met deskundigen bij Vilans en Primo Noord-Holland, en heeft projecten bezocht in Friesland. Zelf heeft De Verbinding Thuis haar ervaringen gebundeld in een Handleiding voor gemeenten en woningcorporaties die breed verspreid is. Ook heeft De Verbinding Thuis een symposium georganiseerd, meegewerkt aan de provinciale monitor en kennisbank Wmo en wonen en periodieke nieuwsbrieven verspreid over het onderwerp.

Het project te Laren betreft het bouwen van een sociaal cultureel centrum in het centrum door het ruimtelijk verbinden van drie oude gebouwen en hier nieuwe sociale functies in te vestigen. De gemeente geeft aan veel geleerd te hebben van de samenwerkingen binnen dit project en heel graag deze kennis te willen delen (zie geleerde lessen in 6.6).

6.4 Resultaten

Deze paragraaf beschrijft de resultaten aan de hand van de dossierstudie en de voorbeeldprojecten.

Uitputting beschikbaar budget

Voor de vaststelling van de subsidie moeten de ontvangers een aanvraag indienen (eindrapportage) waarin wordt gerapporteerd of en hoe de projecten zijn uitgevoerd. Van de drie projecten uit 2009 is van alle drie een datum van vaststelling en een eindrapportage aanwezig waarin vermeld wordt in hoeverre het project uitgevoerd is zoals bedoeld. In twee van de drie projecten is sprake van uitstel geweest zodat vaststelling later plaatsvond. In één van de drie projecten hebben wijzigingen in de uitvoer van de projecten plaatsgevonden en zijn niet alle projecten waarvoor subsidie is verkregen, gerealiseerd. Als gevolg hiervan is het subsidiebedrag naar beneden bijgesteld is. Eén project heeft de invulling van de doelen op een andere manier gerealiseerd dan in de subsidieaanvraag, maar voldeed nog aan de doelen in de subsidieaanvraag en kreeg hierdoor wel het volledig beschikte subsidiebedrag.

In eerste instantie probeert het project bedrijfsverzamelgebouw de Kas een verbinding te zijn voor Meerwijk zelf (bewoners stimuleren actief betrokken te zijn en blijven bij de wijk) maar gaandeweg het project realiseren de partijen zich dat niet alle doelen binnen de wijk zelf behaald kunnen worden. Hierdoor gaat De Kas samenwerkingsrelaties aan met organisaties Schalkwijk-breed, maar ook Haarlem-breed. Door het netwerk van de Kas te vergroten wordt tevens ook het netwerk van de bewoners van Meerwijk vergroot en daarmee samenhangend, ook hun kansen.

Tabel 6.2 Uitputting van subsidies (in €)

Jaar	Beschikbaar budget	Verleende subsidies	Vastgestelde subsidies
2009	300.000	300.000	267.416
2010	400.000	400.000	-
2011	650.000	587.500	-
2012	650.000	695.326	-
Totaal	2.000.000	1.982.826	267.416

De projecten uit 2010, 2011 en 2012 zijn geen van allen nog vastgesteld. De twee projecten uit 2010 hebben beiden uitstel gekregen. Eén van de twee projecten heeft een tussenrapportage ingediend. Van de subsidies die zijn vastgesteld zijn de prestaties behaald.

Stichting SIG realiseert woonvoorzieningen voor mensen met een verstandelijke handicap: zowel cliënten die 24-uurs zorg behoeven als jong volwassenen die graag zelfstandig willen wonen. SIG combineert deze woningen met een winkel die gebruikt wordt als dagbesteding. Het project heeft in het begin grote vertraging opgelopen doordat het een garantie van het waarborgfonds nodig had. Deze garantie maakt het wel goedkoper, maar vertraagt het proces.

In twee jaren is het subsidiebudget niet volledig gebruikt en in 2011 is het beschikbare budget niet volledig benut (€ 62.500). Voor een deel is dit gecompenseerd in 2012. Het budget is toen opgehoogd naar € 712.500.

Resultaten WWZ-projecten

Hier vergelijken we de beoogde resultaten uit de projectbeschrijving met de tot nu toe behaalde resultaten.

Van de vastgestelde projecten zijn de fysieke activiteiten volledig afgerond, maar de bijbehorende sociale activiteiten vaak nog niet, zodat de resultaten nog niet te benoemen zijn.

- Het project De Boogaert gaat in 2014 over tot het verhuizen van de jong gehandicapten naar de groepswoningen. Tot die tijd zijn de woningen in gebruik voor seniorenhuisvesting. In het project De Verbinding (een voortzetting uit de voorgaande periode met drie nieuwe deelprojecten: investeren in een mobiele mantelzorgwoning, extramurale zorg en vitale dorpservicepunten en wijksteunpunten) zijn alle doelen bereikt op de dorpservicepunten na.
- Bij bedrijfsverzamelgebouw De Kas zijn na afronding van de verbouwing meer sociaal economische voorzieningen gerealiseerd dan vooraf gemeld is (een verdubbeling). Ook zijn er, na uitstel, wijzigingen en aanpassingen gedaan in de vaststelling. Het doel van De Kas is gehaald, maar het is niet duidelijk hoeveel mensen bereikt worden.
- De twee speelplekken in Wervershoof zijn gerealiseerd, maar onduidelijk is of de speelplekken gebruikt worden en de leefbaarheid verbeterd hebben.
- Het cultureel sociale hart van Laren zit nu in de laatste realisatiefase. Een aantal nieuwe samenwerkingen tussen gebruikspartners is al ontstaan, namelijk tussen welzijn en opleiding. De verwachtingen zijn hoog, maar het is nog te vroeg om over de effecten hiervan te kunnen oordelen.

De vestigingsmanager van bedrijfsverzamelgebouw De Kas geeft aan dat het project nu in de verduurzaamheidsfase zit en dat men nu naar toewerkt dat de onderdelen op eigen kracht verder kunnen. Sinds de opening zijn er nieuwe activiteiten bij gekomen zoals naaicursussen, sollicitatietrainingen en een modeshow.

De beoogde resultaten waren:

- Provincie, gemeenten en lokale partners hebben geïnvesteerd in de sociale infrastructuur van Noord-Holland.
- Eind 2010 zijn minimaal drie pilots WWZ breed van start gegaan.
- Eind 2012 zijn minimaal zes pilots WWZ breed gerealiseerd.
- Deze pilots zijn zo goed als mogelijk geografisch verspreid over de provincie. Zowel kleine als grotere gemeenten hebben subsidie ontvangen.
- Gemeenten zijn gestimuleerd om nieuwe invalshoeken te kiezen inzake WWZ-beleid.
- Gemeenten zijn ondersteund met subsidie en kennis op het gebied van WWZ.
- Als provincie hebben we geleerd van gemeenten waar met een vernieuwende WWZ-aanpak gewerkt wordt.
- De kennis en ervaringen van deze pilots zijn overgedragen naar andere gemeenten en maatschappelijke instellingen via artikelen op de website en minimaal één publicatie per jaar (van 2010 tot en met 2012).

Projecten Wonen, Welzijn, Zorg

2009-2012

Kijkend naar de beoogde resultaten kunnen we stellen dat de provincie, gemeenten en lokale partners hebben geïnvesteerd in de sociale infrastructuur van Noord-Holland, dat er voldoende pilots van start zijn gegaan en dat deze pilots geografisch voldoende verspreid zijn over de provincie. Of de gemeenten voldoende zijn gestimuleerd om nieuwe invalshoeken te kiezen inzake WWZ-beleid is onduidelijk omdat de meerderheid van de aanvragen niet van gemeenten afkomstig is, maar van andere partners. De aanvragers zijn ondersteund met subsidie en het kenniscentrum Wmo Wonen Noord-Holland. Maar het delen van de kennis uit de projecten moet grotendeels nog van de grond komen: de publicaties over de projecten zijn nog niet op de website terug te zien. Alleen over De Verbinding Thuis is uitgebreid informatie te vinden.

Of de provincie geleerd heeft van gemeenten waar met vernieuwende WWZ-aanpak gewerkt is, is niet duidelijk geworden in dit onderzoek. Wel gaf één van de geïnterviewde projectleiders aan dat het onderbelicht is gebleven in de procedure wat de provincie zelf met de resultaten van de projecten doet: “De provincie kan hierover vooraf meer duidelijkheid geven aan de subsidieaanvragers en moet daarbij ook aangeven of en zo ja welke bijdragen daarin van de projecten wordt verwacht. Dit is nu erg vrijblijvend.”

Financiële bijdrage

In de uitvoeringsregeling is opgenomen dat de financiering van de provincie maximaal 50% van de kosten van een fysieke investering bedragen tot een maximum van twee ton. In alle aanvragen is sprake van minimaal 50% financiering door andere partners, maar in een aantal projecten zijn de bedragen die de andere partners bijdragen vele malen hoger. Dit geldt vooral voor nieuwbouwprojecten. In deze grote projecten is de subsidie niet essentieel voor de haalbaarheid van de projecten, maar wel bepalend voor de kwaliteit van de invulling. In de kleinere projecten is de subsidie wel van belang voor de haalbaarheid van het project. De andere partners zijn dan gemeenten, woningcorporaties, zorginstellingen, welzijnsorganisaties, stichtingen, fondsen en soms is sprake van andere subsidies.

6.5 Effect subsidie

In deze paragraaf gaan we in op de mate van doelbereik van de subsidie. De vraag is of de subsidieregeling heeft bijgedragen aan het realiseren van de provinciale doelstellingen en of deze doelen ook op een andere manier bereikt hadden kunnen worden.

Doelbereik

Het themadoel uit de Programmalijn Vitaal Wonen voor integratie van wonen, welzijn en zorg is: *integrale aanpak van woon-, welzijns- en zorgbeleid*. In de uitvoeringsregeling WWZ is deze doelstelling vertaald naar het stimuleren van projecten op het gebied van wonen, welzijn en zorg waarbij de gemeenten en haar diverse partners ervaring kunnen opdoen met samenwerken en het integraal ontwikkelen van WWZ-beleid.

De projecten die subsidie hebben ontvangen en waarvan de vaststelling heeft plaatsgevonden, hebben al hun activiteiten uitgevoerd, op één project na. En deze activiteiten vallen in meer en mindere mate onder de doelen van de subsidie WWZ, namelijk ervaring opdoen met projecten integrale aanpak wonen, welzijn en zorg, hoewel meestal een combinatie van twee van de drie onderwerpen werd gemaakt. Of ze daarmee ook voldaan hebben aan het themadoel van de

provincie is niet voor alle projecten even eenduidig vast te stellen. Voor veel projecten zal pas op de langere termijn blijken of ze levensvatbaar zijn en het themadoel ondersteunen.

Het provinciale beleidsdoel, *een passend huis voor iedereen in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt en met de mogelijkheid voor iedereen om sociale netwerken te onderhouden*, is te algemeen geformuleerd om te kunnen concluderen dat dit doel is behaald. Bovendien is de relatie tussen het provinciale beleidsdoel en de integrale aanpak WWZ (het themadoel) niet nader geconcretiseerd.

Thuis in de Boogaert: twee groepswoningen zijn gerealiseerd voor jong gehandicapten in een woon-zorgcomplex. Dit past mooi binnen de doelstelling van de provincie: een passend huis voor iedereen in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt en de mogelijkheid voor iedereen om sociale netwerken te onderhouden. De jong gehandicapten komen echter pas in 2014 te wonen in de groepswoningen, nu wonen er

ouderen die ook in 2014 terugkeren naar de nieuwbouw die nog gerealiseerd moet worden.

Het project De Verbinding had als doel: mensen met beperkingen langer zelfstandig en comfortabel in eigen woning/woonomgeving thuis laten wonen. Hier zijn drie deelprojecten uitgevoerd:

- 1 Investeren in mobiele mantelzorgwoning
- 2 Investeringsimpuls extramurale zorg
- 3 Vitale dorpssteunpunten en wijksteunpunten.

Deze doelen zijn ook allemaal gehaald, op een onderdeel van deelproject 3 na.

De veronderstellingen van de provincie waren:

- Een grotere rol voor woningcorporaties leidt in de samenwerking met gemeenten tot een hogere slagvaardigheid en sneller tot resultaten in de verbinding van wonen, welzijn en zorgprojecten.
- De betrokkenheid van bewoners en zorgvragers zal leiden tot meer kennis over de behoefte bij gebruikers en meer maatwerk in de aanpak en uitvoering van WWZ-projecten. Dit alles moet leiden tot grotere tevredenheid bij gebruikers van wonen, welzijn en zorgprojecten.

Of de grotere rol voor woningcorporatie leidt tot een grotere slagvaardigheid en sneller tot resultaten blijkt nog niet duidelijk uit de eerste projecten die vastgesteld zijn. Deze pilotprojecten vervulden een pioniersrol en hebben veel ervaring met de samenwerking tussen de verschillende partijen opgeleverd. Deze ervaring zou in de toekomst kunnen leiden tot grotere slagvaardigheid bij nieuwe projecten. Voorwaarde is dan dat de lessen uit de pilots gebruikt kunnen worden door de nieuwe projecten. De betrokkenheid van bewoners en zorgvragers heeft in de eerste projecten geleid tot maatwerk. Maar de bewoners moeten de ruimten nog betrekken en hebben geen tevredenheidsoordeel kunnen geven.

Doelbereik ervaring samenwerking

Kijkend naar de resultaten met betrekking tot samenwerking van de verschillende partners in de realisatie van het project wordt duidelijk dat veel ervaring opgedaan is binnen de diverse projecten. Bij de grotere projecten is de projectleiding in bijna alle gevallen uitbesteed aan externe projectleiders van gespecialiseerde projectbureaus. In de projecten is in alle gevallen met diverse partners samengewerkt, soms om de financiering of de exploitatie rond te krijgen. En in veel gevallen zijn samenwerkende partners op verschillende terreinen opdrachtgever. Over de samenwerking wordt aangegeven dat het van belang is duidelijke en concrete afspraken te maken met de partners in de samenwerkingsverbanden.

Doeltreffendheid

Doordat het doelbereik nog niet nader bepaald kan worden, is het ook niet mogelijk om na te gaan welke relatie er is tussen de uitvoering van de subsidieregeling en de maatschappelijke effecten. De provincie geeft aan dat de subsidie het proces bespoedigt maar dat de doelen waarschijnlijk ook op een andere manier bereikt hadden kunnen worden.

Corporatie Kennemer Wonen: “Het is van belang om te weten dat ook vanuit de overheid dit beleid ondersteund wordt. De subsidie draagt hier aan bij.”

Acht projecten zijn te weinig om hier over te oordelen en niet alle projecten voldoen aan de doelen (Wervershoof betreft alleen speelplekken). Het is de vraag of de provincie hier het verschil heeft gemaakt. En tegelijkertijd is de vraag of dit ook mogelijk was met de begrote middelen. De veronderstelling dat de subsidie stimuleert, is wel uitgekomen, dit blijkt uit de interviews met de projectleiders. De eis van 50% cofinanciering maakt ook dat de aanvragers hun best doen om partners bij het project te vinden waarmee een project eerder bestendigt.

Bij de projecten wordt wisselend gedacht over de noodzaak van de regeling: een project als bedrijfsverzamelgebouw De Kas of De Verbinding waren niet gestart zonder de subsidie, maar projecten als groepswoningen voor jong gehandicapten Thuis in de Boogaert, of sociaal cultureel centrum in het Hart van Laren wel. Bij deze laatste twee projecten is het wel de vraag of de projecten op dezelfde manier uitgevoerd waren zonder de subsidie.

Thuis in de Boogaert: “Externe financieringsbronnen zijn heel welkom, zeker voor de bijzondere woon-zorgcomplexen. Zonder subsidie was het restaurant, met de uitgebreide sociale functie voor bewoners en buurt, er waarschijnlijk niet gekomen.”

Als we kijken naar de twee afgewezen aanvragen dan zien we dat beide projecten alsnog gerealiseerd zijn: één met extern geld en de ander met een nieuwe subsidieaanvraag in het daarop volgende jaar.

6.6 Lessen voor de toekomst

Succes- en faalfactoren voor WWZ-projecten

In de interviews en tijdens het bezoek bij Thuis in de Boogaert zijn verschillende succes- en faalfactoren voor de WWZ-projecten benoemd. Deze worden hieronder genoemd en zijn ook gecombineerd en vertaald naar de lessen op de diverse terreinen:

De Verbinding: "De subsidie was een noodzakelijke stap om ervaring op te doen met eigen kracht in de dorpen en stap voor stap vertrouwd te worden met wijk/dorpsgerichte zorg. Deze stap was vooral belangrijk voor de gemeenten: ze weten nu dat ze het kunnen en dat er voldoende organisaties zijn om mee samen te werken. In de beginperiode van de Wmo werd zorg de verantwoordelijkheid van gemeenten, maar het voelde nog niet echt als zodanig. Nu is die verantwoordelijkheid wel ten volle gelukt. Het denken is veranderd."

Succesfactoren integrale aanpak

- De integrale aanpak levert voordeel op voor de deelnemende partijen en de gemeenten. De lessen die hier geleerd worden zijn op diverse niveaus: van financiële constructies en samenwerkingsafspraken tot flexibel en lerend opstellen in projecten en eventueel het begindoel durven bijstellen.
- De afstemming op gebruikers levert een wisselwerking op tussen ontwerp en behoefte waar meerdere partijen voordeel mee behalen.
- Het sfeervol maken van semiopenbare accommodaties (zoals het restaurant van De Boogaert) trekt bezoekers uit de hele wijk: dit is goed voor de sociale contacten met buurt.

Faalfactoren samenwerking

- De bemensing van deelprojecten vanuit de gemeenten bleek (anders dan vooraf was gesuggereerd) niet of nauwelijks mogelijk.
- Het criterium van burgerparticipatie gaf veel vertraging.
- De wisseling van bestuurders, zeker in de situatie dat na gemeentelijke verkiezingen nagenoeg alle betrokken wethouders werden vervangen. Dit doet de continuïteit van het project geen goed.
- Het tijdig vinden van externe partijen die mede financieren, was problematisch.
- De gemeenten namen niet altijd de verantwoordelijkheid voor een project, vaak door een tekort aan menskracht: de externe projectleider had (achteraf) de betreffende gemeente eerder in de rol van verantwoordelijke moeten zetten.

Het project De Verbinding Thuis houdt nu op te bestaan: op dat vlak komt de samenwerking tot stilstand. Het project is niet opgegaan in structureel beleid en is in die zin niet verankerd. De ervaringen zijn wel breder gedeeld met een handleiding voor corporaties en gemeenten, en een symposium.

Faalfactoren samenwerken in (nieuw)bouw

- In de samenwerking met zorgpartijen valt in bouwprojecten een hoop te verbeteren. Veel aanpassingen en eisen blijken nog niet in bouwvoorschriften en protocollen aanwezig voor zorgwoningen. Dat geeft veel oponthoud en lastminute aanpassingen.

- De zorgpartijen hebben over het algemeen veel tijd nodig om een besluit te nemen, dit levert snel vertraging in de bouw op als hier geen rekening mee wordt gehouden. Voor optimale afstemming moet veel overlegd worden en teruggekoppeld met de achterban.
- De langdurende ruimtelijke ordeningsprocedures, waar de realisatie van woningbouw en wijksteunpunten mee te maken kregen, zijn onderschat.

Meerwaarde

De meerwaarde bestaat uit:

- Integrale samenwerking met de verschillende zorgpartijen (ook genoemd bij succesfactoren).
- Gedegen haalbaarheidsonderzoek.
- Inzetten van vrijwilligers en het betrekken van vrijwilligersgroepen.
- Gebruik maken van eigen kracht en organiserend vermogen van bewoners.
- De projecten als een vliegwiel voor nieuwe initiatieven en als een paraplu waaronder ook nieuwe samenwerkingsinitiatieven gebracht konden worden. Verder heeft het programma toe bijgedragen dat extra financieringsbronnen aangeboord konden worden, zoals bij het voorbeeldproject De Verbinding.

Lessen

Zakelijke samenwerking en organisatie

Het is van belang om:

- In een vroeg stadium het programma van eisen duidelijk te krijgen bij samenwerking met zorgpartijen en concrete, realistische afspraken te maken met de partners.
- Bij het werken met vrijwilligers zo snel mogelijk duidelijke (functie)profielen voor vrijwilligers op te stellen en ze ook verantwoordelijkheid in de uitvoering te geven. Verder moet een projectleider goed zichtbaar en bereikbaar zijn voor vrijwilligers en partners. Zeker vrijwilligers hebben begeleiding/ coaching en waardering nodig.
- zo snel mogelijk een communicatieplan op te stellen, gericht op betrekken (interesse wekken) en informeren (informatie geven) van partners en activeren van vrijwilligers of deelnemers.
- Met een heldere projectorganisatie te werken, namelijk: stuurgroep (volgen van project op doelstellingen/ hoofdlijn), projectgroep (bewaking van uitvoering) en werkgroep (met alle vrijwillige coördinatoren en betrokken professionals, gericht op dagelijkse uitvoering en aansturing).
- Scherper te formuleren dat partijen die tussentijds uit het project stappen ook de financiële consequenties dragen. Er vallen namelijk, vooral bij grotere samenwerkingsprojecten, altijd partijen af door fusie en andere redenen.
- Groot draagvlak te creëren bij de samenleving, zeker in een kleine gemeenschap. Commitment van betrokken partijen verschuift als een project erg lang duurt. Dit geldt ook voor bestuurders. Ook de raad moet goed op de hoogte gehouden worden en zich mede committeren. Bestuurlijke lef en standvastigheid is dan van belang bij grote langlopende projecten.

De lessen van het project De Verbinding Thuis:

- Werken met een bij de start opgezette bestuurlijke samenwerkingsstructuur op basis van een afgesloten convenant. Hierin een gezamenlijk fonds opzetten van waaruit jaarlijks partijen de prioriteiten in het programma sturen onder het motto: wie betaalt, bepaalt.
- De regierol bij de gemeente leggen en werken met een ervaren, externe programmamanager. De programmamanager was het gezicht van het programma. Hij kon en had de vrijheid om buiten de kaders van de deelnemende organisaties te opereren. De interactie met partijen en hun omgeving kon hierdoor beter plaatsvinden.
- Zorgen voor bestuurlijk én ambtelijk draagvlak van deelnemende partijen.
- Werken met aangewezen projecteigenaren van deelprojecten van deelnemende organisaties en gemeenten.
- Vanaf het begin zorgen voor goede, professionele communicatie met een eigen budget.
- Permanente bewaking van het programmabudget en partijen daarover periodiek informeren. Dit wekt vertrouwen bij participanten en is nodig om tijdig bij te kunnen sturen.

Financiën

- Op sommige momenten een ruimere planning hanteren. Zo heeft het lang geduurd voordat de fondsen hun bijdrage hebben beschikt. In de praktijk was de voorbereiding al verder gevorderd en was er onduidelijkheid.
- Werk met een overzichtelijke financiële projectadministratie, die vanaf het begin door de controller en reguliere administratie van de organisatie, wordt uitgevoerd.
- Een groot nieuwbouwzorgproject is een grote aanslag op de capaciteit en middelen van een woningcorporatie. De corporatie is het project Thuis in de Boogaert in de economisch betere tijd begonnen en zou dit nu misschien niet meer doen.

Gemeente Laren over het project Sociaal Cultureel Hart van Laren: “Het bijzondere van deze constructie is de samenwerking met de eigenaren van de gebouwen, in dit geval de katholieke kerk. Er is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de parochie. Door binnen deze samenwerking een gezamenlijk belang te zoeken, is er een unieke samenwerking ontstaan waarbij gebleken is dat voor een maatschappelijk financieel rendement gebouwen voor langere tijd beschikbaar zijn voor maatschappelijke voorzieningen. De parochie is ook tevreden door de langdurige exploitatie van de gebouwen. De financiële constructie zou een voorbeeld kunnen zijn voor andere gemeenten.”

Kennisuitwisseling

Er is nog weinig aan brede kennisdeling gedaan, anders dan bij de voorganger, WWZ-pilots. Tussen de woningcorporaties wordt de kennis gedeeld en is er een speciale uitgave over project De Boogaert: edities met de stand van zaken. De website Wmo en Wonen Noord-Holland biedt mogelijkheden om de ervaringen vanuit de projecten te delen (voorheen Primo Noord-Holland).

Betrokkenheid van provincie

De betrokkenheid van de provincie bij de projecten is, op de subsidieaanvraag en beschikking na, minimaal. Er is geen betrokkenheid van de provincie in de projecten. De enige betrokkenheid is het beleid van de provincie. De informatievoorziening door de provincie wordt als voldoende beschouwd.

6.7 Conclusie

Beleidskader

- De pilotprojecten en het beleidskader van de provincie (Meedoen in Noord-Holland, programmalijn Vitaal wonen) zijn belangrijke aanleidingen geweest om de uitvoeringsregeling WWZ aan te passen en voort te zetten. In de nieuwe periode worden, naast de gemeenten, andere partijen gestimuleerd om invulling te geven aan projecten op het gebied van wonen, welzijn en zorg. De nadruk ligt op de integrale samenwerking. Deze integrale samenwerking tussen gemeenten, woningcorporatie, zorgpartijen en welzijnsorganisaties moet voordeel opleveren voor alle partijen. Uit de voorbeeldprojecten blijkt de samenwerking tussen de diverse partijen, naast allerlei problemen, inderdaad veel voordeel op te leveren voor alle partijen, inclusief de doelgroepen.
- De keuze voor subsidieregeling was ook hier een pragmatische: de middelen waren beschikbaar voor fysieke projecten. De provincie vond alleen kennisdelen niet voldoende.

Subsidieverlening

- De procedure was duidelijk en helder voor de aanvragers. De periode van indiening was kort en het eisenpakket leverde soms oponthoud op (toestemming van de gemeente). Weigering kwam vaak door het beschikbare budget of niet voldoende punten op de criteria. Geen subsidie betekende soms een versobering van de uitvoering.
- Voor WWZ zijn in de jaren 2009 tot en met 2012 13 aanvragen gehonoreerd van in totaal 33 ingediende aanvragen (39%). Het gaat om een totaalbedrag van € 1.982.826. Het beschikbare budget van € 2 miljoen is hiermee nagenoeg benut.
- Uit de voorbeeldprojecten blijkt dat een paar kleinere projecten niet van start was gegaan zonder de subsidie en voor de grotere projecten geldt dat vooral de kwaliteit van de invulling verbeterd is door de subsidie.

Resultaten en effect van subsidieregeling

- De projecten die subsidie hebben ontvangen en waarvan de vaststelling heeft plaatsgevonden, hebben al hun activiteiten uitgevoerd, op één project na. En deze activiteiten vallen in meer of mindere mate onder de doelen van de subsidie WWZ, namelijk ervaring opdoen met projecten integrale aanpak wonen, welzijn en zorg. Meestal gaat het om een combinatie van twee van de drie onderwerpen. Kijkend naar de resultaten met betrekking tot samenwerking van de verschillende partners in de realisatie van projecten, wordt duidelijk dat hiermee veel ervaring is opgedaan binnen de diverse projecten.
- Acht projecten zijn nog te weinig om te oordelen over de meerwaarde van de subsidieregeling. Het themadoel uit de Programmalijn Vitaal Wonen, integrale aanpak van woon-, welzijns- en zorgbeleid, is eerder een prestatie dan een doel. Niet alle projecten voldoen bovendien aan het thema- en het subsidiedoel, de integrale WWZ-aanpak. Het is de vraag of de provincie hier het verschil heeft gemaakt en ook heeft kunnen maken met de beperkte middelen. De veronderstelling dat de subsidie stimuleert is wel uitgekomen, blijkt uit de interviews met de projectleiders van de drie voorbeeldprojecten.
- In de programmalijn Vitaal Wonen is als doel geformuleerd: *een passend huis voor iedereen in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt en met de mogelijkheid voor iedereen om sociale netwerken te onderhouden.* Dit provinciale beleidsdoel

is zodanig algemeen geformuleerd dat niet geconcludeerd kan worden of dit is behaald dan wel behaald had kunnen worden.

Lessen voor de toekomst

- In de samenwerking met zorgpartijen kwam naar voren dat in een vroeg stadium het programma van eisen duidelijk moest worden en concrete en duidelijke afspraken gemaakt moesten worden met de partners die realistisch en meetbaar zijn. Anders zorgde dit voor veel oponthoud door terugkoppeling met de achterban tijdens de bouw.
- Het is belangrijk een groot draagvlak te creëren bij de samenleving, zeker in een kleine gemeenschap. Commitment van betrokken partijen verschuift als een project erg lang duurt. Dit geldt ook voor bestuurders. Ook de raad moet goed op de hoogte gehouden worden en zich mede committeren.
- Kennisdelen staat nog op een te laag pitje. De provincie kan via de website van het kenniscentrum Wmo en Wonen Noord-Holland meer aandacht besteden aan de uitgevoerde projecten. Ook is er behoefte aan bijeenkomsten om de huidige ervaringen te delen.

7 Conclusies en aanbevelingen

In de hoofdstuk geven we antwoord op de twee hoofdvragen van het onderzoek, namelijk:

- 1 Hebben de subsidieregelingen de provinciale doelen dichterbij gebracht?
- 2 Welke kennis valt er over te dragen vanuit de eerder gesubsidieerde projecten naar de huidige doelgroepen van het provinciale sociale beleid?

Daarnaast geven we aanbevelingen naar aanleiding van de feitelijke verantwoording en de inhoudelijke lessen voor projecten KSW, MFA's en WWZ.

7.1 Conclusies

Beleidskader

Het provinciale beleidsdoel voor deze subsidieregelingen is in het Beleidskader Meedoen in Noord-Holland (programmaliijn Vitaal Wonen) van 2009 breed geformuleerd: *Een passend huis voor iedereen in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt en met de mogelijkheid voor iedereen om sociale netwerken te onderhouden.*

Onder die programmaliijn zijn (onder andere) deze themadoelen opgesteld:

- Voor passende huisvesting: passende huisvesting voor mensen met een beperking, in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt. Dit is vertaald naar kleinschalige woonvormen (KSW).
- Voor multifunctionele accommodaties en dorpshuizen (MFA): realisatie van multifunctionele accommodaties ten behoeve van de leefbaarheid van dorpen en kernen.
- Voor wonen, welzijn en zorg (WWZ): integrale aanpak van woon-, welzijns- en zorgbeleid.

Deze themadoelen vatten de gelaagdheid van het provinciale beleidsdoel samen: kleinschalige huisvesting voor kwetsbare groepen, een goed voorzieningenniveau en goede afstemming tussen huisvesting, zorg en dienstverlening. Maar de onderbouwing of met deze themadoelen het provinciale beleidsdoel kan worden bereikt, ontbreekt. Bovendien verwijzen de themadoelen van MFA en WWZ eerder naar prestaties dan naar een gewenst eindbeeld. Een integrale aanpak WWZ is wel een beoogde prestatie maar niet een doel op zich. De vraag is tenslotte of het provinciale beleidsdoel überhaupt haalbaar is.

Deze thematische beleidsdoelen zijn, bijna letterlijk, ook de doelen voor de subsidieregelingen geworden:

- KSW voor mensen met dementie (2005-2009): stimulering van de totstandkoming van kleinschalige woonvormen voor ouderen met dementie te stimuleren. Met de verbrede regeling KSW voor kwetsbare doelgroepen (2009-2012): versnellen van de realisatie van kleinschalige woonvormen voor diverse doelgroepen, door initiatiefnemers te ondersteunen met een subsidie, deskundige ondersteuning en versterking van de rol van gemeenten en woningcorporaties, gericht op nieuwe initiatieven.
- Voor KSW: realisering van duurzame MFA's in dorpskernen en wijken om de leefbaarheid van dorpskernen en wijken op sociaaleconomisch vlak te versterken.
- Voor WWZ: stimulering van gemeenten en andere partijen om invulling te geven aan projecten op het gebied van wonen, welzijn en zorg waarbij door middel van fysieke investeringen ervaring opgedaan wordt met actuele thema's en vraagstukken.

De drie regelingen waren gericht op realisering van fysieke projecten. Zowel de thema- als de subsidiedoelen zijn niet vertaald naar SMART geformuleerde, gewenste maatschappelijke effecten. Er zijn wel concrete resultaten genoemd bij de drie regelingen wat aantal gehonoreerde dan wel gerealiseerde projecten betreft. KSW kende, als enige van de drie regelingen, een onderbouwde probleemanalyse van de situatie in Noord-Holland. Hier is een onderzoek gedaan naar het benodigde aantal KSW-plaatsen.

Subsidie als instrument

De keuze voor het instrument subsidieregeling was vooral een pragmatische: de middelen waren beschikbaar voor fysieke projecten wat een voorwaarde van Provinciale Staten was. Ook was er al ruime, positieve ervaring met de eerdere uitvoeringsregelingen voor MFA's (groot onderhoud en verbouwen dorpshuizen, dorpswinkels en wijksteunpunten) en voor WWZ (pilots WWZ). Maar een kritische analyse ten aanzien van de instrumentkeuze bij aanvang van de regelingen mist. Evenals een expliciete, vastgelegde onderbouwing waarom met het subsidie-instrument de provinciale doelen bereikt zouden worden.

Veronderstellingen

De belangrijkste veronderstellingen bij de drie regelingen zijn:

- De subsidie heeft een multipliereffect. Dat wil zeggen dat de totale kosten de subsidie (maximaal 50%) ruimschoots overstijgen.
- De subsidie versnelt de realisatie van projecten (met name KSW) en dat samenwerkingsverbanden van belang zijn voor de haalbaarheid (MFA en WWZ).

Wat het multipliereffect betreft, blijkt dat dit met name voor de (ver)bouwprojecten KSW en MFA te gelden. De subsidie gaf vertrouwen bij andere investerende partijen en bij de gemeenteraad wat de onderhandelingspositie versterkte. Dat heeft de realisatie van projecten inderdaad versneld. De samenwerkingsverbanden blijken weliswaar essentieel te zijn om tot uitvoering te komen maar vormen geen garantie voor de haalbaarheid op de lange termijn.

Subsidieverlening

- De doelgroepen waren divers: particulieren (KSW), gemeenten (MFA's) en gemeenten en andere partijen (WWZ). De criteria en procedures van de regelingen zijn expliciet vermeld van aanvraag tot beschikking en de eisen om in aanmerking te komen voor de subsidie worden helder beschreven. Voor particulieren is de aanvraag lastiger dan voor meer ervaren partijen zoals gemeenten. De flexibiliteit van de provincie in de procesgang van de regeling waarden de geïnterviewde initiatiefnemers.
- Voor KSW en WWZ zijn puntentellingen gehanteerd aan de hand van de criteria waarbij de projecten met de meeste punten zijn gekozen. MFA-aanvragen zijn daarentegen op volgorde van binnenkomst behandeld zodat factor tijd een grote rol speelde.
- Opvallend is de breedte van de WWZ-criteria, bedoeld om ruimte te geven aan initiatieven. Met als nadeel dat projecten die niet direct als WWZ worden aangemerkt, zoals realisering van speelplekken, ook gehonoreerd worden.

De subsidie van de provincie bleek een belangrijke stimulans voor de projecten. Dit geldt vooral voor de kleine projecten en voor de aanvragen van particulieren. In de grote projecten is de subsidie niet essentieel voor de haalbaarheid van de projecten maar wel bepalend voor de kwaliteit van de invulling, bijvoorbeeld meer ruimte in een MFA. Naast de subsidie van de provincie worden

de projecten gefinancierd uit de eigen middelen van de aanvragers, maar ook door andere partijen zoals woningcorporaties, zorginstellingen, welzijnsorganisaties, stichtingen, fondsen en soms met andere provinciale subsidies.

Resultaten in projecten en geld

- Voor de langst lopende regeling, KSW, zijn gedurende de beleidsperiode 2005–2009 in totaal 55 subsidieaanvragen gedaan, waarvan er 31 projecten (56%) zijn gehonoreerd voor een totaalbedrag van € 4.631.200. In de periode van de verbrede regeling 2009-2012 zijn er 86 aanvragen binnengekomen, waarvan 38 projecten (59%) gehonoreerd zijn voor een totaalbedrag van € 3.017.358. De beschikbare budgetten zijn nagenoeg benut.
- Voor MFA's zijn van de 50 aanvragen die in 2009 tot en met 2011 zijn gedaan, 42 gehonoreerd (84%). Vier gemeenten hebben twee maal subsidie ontvangen voor verschillende projecten. Het gaat om een totaalbedrag van € 7.910.818. Het beschikbare budget is hiermee nagenoeg benut.
- Voor WWZ zijn in de jaren 2009 tot en met 2012 13 aanvragen gehonoreerd van in totaal 33 ingediende aanvragen (39%). Het gaat om een totaalbedrag van € 1.982.826. Het beschikbare budget is hiermee nagenoeg benut.

	KSW		MFA		WWZ
	2005-2009	2009-2012	2009-2011	2009-2012	
Aantal aanvragen	55	86	50		33
Gehonoreerd	31 (56%)	38 (59%)	42 (84%)		13 (39%)
Verleend	€ 4.631.200	€ 3.017.358	€ 7.910.818		€ 1.982.826
Subsidieplafond	€ 5.000.000	€ 3.041.380	€ 8.050.000		€ 2.000.000

Afgewezen projecten

- Voor KSW, zijn 24 projecten in 2005-2009 afgewezen en 48 in 2009-2012, op basis van de criteria en vooral door het bereiken van het subsidieplafond.
- Voor MFA's gaat het om 6 projecten. Het bereiken van beschikbare budget was de voornaamste reden. Drie gemeenten hebben een jaar later een nieuwe aanvraag ingediend die wel gehonoreerd is.
- Voor WWZ zijn in totaal 21 aanvragen afgewezen. Voor de helft was de reden dat het geen fysiek project betrof. Voor de andere helft gold dat er onvoldoende punten bij de beoordeling waren behaald.

Bij navraag van zeven projecten die geen subsidie hebben ontvangen, blijkt dat bijna alle projecten op andere manieren financiering hebben georganiseerd (meer eigen middelen). Bij enkele projecten is het niet duidelijk of deze zijn gestart.

Resultaten en effecten

Doelbereik: zijn de beoogde resultaten en beleidsdoelen behaald?

De beoogde resultaten wat gehonoreerde aanvragen en gerealiseerde projecten betreft, zijn bijna allemaal gehaald:

- Voor KSW zijn meer aanvragen (69) gehonoreerd dan het beoogde resultaat bij de start van de regelingen (44 projecten). De subsidie is bij 28 projecten (41%) vastgesteld. Er kan (nog) niet gesteld worden dat het aantal beoogde projecten van de beide regelingen (24 en 20 projecten)

en daarmee het beoogde resultaat uiteindelijk behaald is. Projecten kleinschalig wonen kennen een lange looptijd. De verwachting is dat deze projecten worden afgerond en het resultaat wordt behaald.

- Voor MFA is het resultaat tot nu toe dat meer dan twee keer (42) zoveel aanvragen gehonoreerd zijn dan het beoogde resultaat bij de start van de regeling (20 projecten). Er zijn, zoals beoogd, 10 (ver)bouwprojecten gerealiseerd.
- Voor WWZ kunnen we stellen dat eind 2010 meer dan drie pilots zijn gestart maar dat eind 2012 drie, in plaats van de beoogde zes pilots, gerealiseerd zijn. Of de gemeenten voldoende zijn gestimuleerd om nieuwe invalshoeken te kiezen inzake WWZ-beleid is onduidelijk omdat de meerderheid van de aanvragen van andere partijen afkomstig is. Het delen van kennis uit de projecten moet grotendeels (nog) van de grond komen.

De doelen van de subsidieregelingen zijn bijna letterlijk de provinciale themadoelen en gericht op realisering van fysieke projecten. Het is daarom niet verwonderlijk dat de subsidieprojecten een bijdrage hebben geleverd aan de subsidie- én themadoelen. Of deze doelen daadwerkelijk dan wel volledig behaald zijn, is niet goed te bepalen. Daarvoor zijn de doelen onvoldoende SMART. We specificeren dit nader per regeling:

- KSW is de langst lopende regeling waarbij veel particuliere initiatieven zijn ondersteund. De totstandkoming van kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie is dan ook gestimuleerd. De versnelling van de projecten zit in de financiële bijdrage, blijkt uit de voorbeeldprojecten en de evaluatiebijeenkomst. In die zin zijn de doelen van de subsidieregelingen bereikt. Het behaalde resultaat, namelijk het aantal benodigde plaatsen in kleinschalige woonvormen, draagt bij aan de passende huisvesting. Maar het themadoel *passende huisvesting voor mensen met een beperking, in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt*, is zodanig algemeen dat niet geconcludeerd kan worden of dit voldoende dan wel volledig behaald is.
- Voor MFA geldt ook dat de subsidie een bijdrage heeft geleverd aan de realisering van projecten. Exploitatie en beheer blijven na realisering een belangrijk aandachtspunt voor een duurzame MFA, blijkt uit de evaluatiebijeenkomst. De leefbaarheidsontwikkelingen op sociaaleconomisch vlak, zijn niet vooraf, tussentijds of achteraf gemeten. Onduidelijk is of er sprake is van verbetering (of verslechtering) van de leefbaarheid dan wel het voorzieningenpeil.
- In de WWZ-projecten is weliswaar integraal samengewerkt maar vaak betrof het een combinatie van twee van de drie WWZ-aspecten. Het aantal projecten is bij deze regeling beperkt en het meeste is bovendien in uitvoering. In hoeverre de projecten echt hebben geleid tot meer passende huisvesting in combinatie met zorg en welzijn, is vooralsnog moeilijk te duiden.

Het provinciale beleidsdoel voor deze subsidieregelingen, *een passend huis voor iedereen in een aangename omgeving met voldoende zorg en dienstverlening in de buurt en met de mogelijkheid voor iedereen om sociale netwerken te onderhouden*, is zodanig algemeen dat er geen goede onderbouwing kan worden gegeven of (mede) door deze subsidieprojecten dit is bereikt of in welke mate is bereikt. Wel is eerder geconstateerd dat met KSW meer passende huisvesting voor mensen met een beperking is gerealiseerd en dat MFA's gerealiseerd zijn die het aanbod van zorg en dienstverlening in dorpen en wijken kunnen behouden dan wel verbeteren.

Doeltreffendheid: is het aannemelijk dat de doelen bereikt zijn door de uitvoering van de subsidieregelingen?

Bij doelbereik bleek al dat de doelen (en beoogde maatschappelijke effecten) bij de regelingen vooraf niet concreet omschreven zijn waardoor het behalen van de doelen achteraf moeilijk vast te stellen is. Robuuste uitspraken over de doeltreffendheid kunnen daarom nauwelijks worden gedaan. De uitspraken blijven beperkt tot inschattingen:

- De langlopende regelingen van KSW hebben geleid tot de realisering van kleinschalige woonvormen waarmee meer passende huisvesting voor mensen met een beperking is ontstaan.
- Mede door de MFA-regeling zijn MFA's gerealiseerd maar ongewis blijft of dit de leefbaarheid op sociaaleconomisch vlak heeft versterkt. Bovendien lijkt de haalbaarheid van de omvangrijke (bouw)projecten niet af te hangen van wel/ geen provinciale subsidie. De doeltreffendheid is mogelijk groter bij de kleine MFA-projecten.
- Voor WWZ is het doelbereik het meest onduidelijk. Hierdoor kan niet vastgesteld worden in hoeverre de regeling doeltreffend is geweest. Het betreft slechts 13 projecten en er was, in vergelijking met de andere twee regelingen, een beperkter beschikbaar budget. De stimulering van de integrale aanpak is dan ook op erg kleine schaal gebeurd.

Uit de evaluatiebijeenkomsten en de voorbeeldprojecten blijkt dat de subsidie voor met name de kleinere projecten van belang was voor de haalbaarheid. Voor de grotere projecten was het vooral van belang voor het vertrouwen en draagvlak van andere (investerende) partijen en realisering van meer kwaliteit. De regelingen hebben een belangrijk vliegwieleffect gehad. Voor KSW is de inschatting dat het voor particulieren moeilijker is om andere financiering te organiseren dan professionele (zorg)organisaties. In die zin is de doelgroep van particulieren een passende geweest.

Kennisdeling

- De kennisdeling is het sterkst ontwikkeld bij KSW met een eigen website en informatieve bijeenkomsten voor de doelgroep van particuliere initiatiefnemers.
- De kennisdeling over de projecten is bij MFA's en WWZ beperkt gebleven, zeker in vergelijking met de voorlopers. Een belangrijke oorzaak is dat de steunfunctie Primo Noord-Holland vanaf 2011 is gestopt. Het kenniscentrum Wmo en Wonen Noord-Holland heeft de kennisfunctie overgenomen, zij het beperkter en niet meer specifiek gericht op de projecten van de subsidieregelingen.

De kennisdeling door de subsidieontvangers heeft stimulans van buiten nodig; het gaat niet vanzelf, blijkt uit de interviews. Het is een gemiste kans dat de (tussen)resultaten en ervaringen niet breder gedeeld worden.

Fase 2: Geleerde lessen – een inhoudelijke verdieping op het gerealiseerde beleid

Inhoudelijke lessen voor projecten

Uit de voorbeeldprojecten en evaluatiebijeenkomsten komen de volgende lessen voor projecten voort.

Kleinschalig wonen

- Bepalende factoren voor het succes of falen van het opzetten van een kleinschalig woonproject:
 - subsidie van de provincie en overige subsidieverstrekkers
 - kennis delen en samenwerken, binnen de organisatie en met andere projecten
 - netwerk opbouwen en onderhouden
 - beschikking over een geschikte locatie
 - bezwaren/ bezwaarprocedures vanuit de buurt
 - contact en bereidheid van de gemeente en ondersteunende organisaties.
- De lessen die naar voren komen uit het opzetten en exploiteren van een voorziening voor kleinschalig wonen zijn gericht op een goede voorbereiding, de interne organisatie en goede samenwerking met externe partijen. Deze aspecten zijn bepalend in het proces van het realiseren van een kleinschalige woonvoorziening.

MFA

- Uit de voorbeeldprojecten en de evaluatiebijeenkomsten komen twee belangrijke succesfactoren (tevens faalfactoren) naar voren. Ten eerste, investeren in draagvlak van de betrokken partijen en vertrouwen in elkaar komt het proces ten goede maar kost altijd veel tijd. Afspraken over commitment aan het begin van het traject kan duidelijkheid voor alle partijen creëren. Ten tweede, afspraken over exploitatie en beheer, bij voorkeur vóór de bouw. Reële exploitatie en organisatie van beheer zijn essentieel voor een lange levensduur.

WWZ

- In de samenwerking met zorgpartijen komt naar voren dat in een vroeg stadium het programma van eisen duidelijk moet worden en concrete, realistische afspraken gemaakt moeten worden met de partners.
- Het is belangrijk een groot draagvlak te creëren bij de samenleving, zeker in een kleine gemeenschap. Commitment van betrokken partijen, inclusief bestuurders, verschuift als een project erg lang duurt. Ook de gemeenteraad moet goed geïnformeerd blijven en zich mede committeren.

Meerwaarde uitgevoerde projecten

De meerwaarde is niet bij alle regelingen eenduidig omdat de functie en de doelgroep verschillen:

- Voor de gerealiseerde projecten KSW is de meerwaarde het duidelijkst omdat het hier om huisvesting en zorg op maat gaat.
- Voor MFA's hangt de meerwaarde af van het gebruik door bewoners uit de wijk of het dorp. Er is volgens de geïnterviewde gemeenten in ieder geval meer sprake van synergie tussen partijen door de samenwerking, met nieuwe activiteiten in de MFA tot gevolg.
- Voor WWZ zijn drie projecten afgerond. Ook hier geldt dat de meerwaarde van de uitgevoerde projecten de komende jaren moet blijken.

Rol van de provincie

De rol van de provincie is verschillend geweest:

- De betrokkenheid bij KSW is het grootst. Ook omdat het hier om de doelgroep particulieren gaat die meer ondersteuning nodig heeft. De doelgroep waardeert het dat de provincie makkelijk te benaderen was voor vragen, blijkt uit de interviews en de evaluatiebijeenkomst.
- Voor MFA's en WWZ bestaat de doelgroep uit gemeenten dan wel gemeenten en andere (professionele) organisaties. De rol van de provincie was hier meer op afstand. De informatie vanuit de provincie was beperkt maar dat gold ook voor de informatiebehoefte, blijkt uit de interviews.

De ontwikkelingen en de effecten zijn bij de drie regelingen niet gemonitord: vraagt het provinciaal beleid bijsturing op deze onderwerpen? Uit interviews met de provincie blijkt dat de beleidscapaciteit en daarmee betrokkenheid bij met name de projecten MFA's en WWZ minimaal was, anders dan bij de voorlopers.

7.2 Aanbevelingen

Uit de conclusies kan worden afgeleid dat doelbereik en doeltreffendheid lastig te reconstrueren is als de regelingen niet als zodanig zijn voorbereid en vorm gegeven. In deze paragraaf gaan we hier nader op in door aanbevelingen te geven. Ook geven we aanbevelingen voor de kennisuitwisseling in de toekomst.

Subsidie als instrument

1. Maak een duidelijke afweging waarom subsidie het meest effectieve instrument is om een provinciaal doel of doelen te bereiken.

Beargumenteer de keuze voor het subsidie-instrument en leg deze expliciet vast. Zijn er andere middelen om het doel te bereiken, zijn er andere partijen die kunnen financieren, is de inschatting van multipliereffect bijvoorbeeld een reële op basis van eerdere ervaringen? Redeneer hierbij vanuit de huidige situatie: wat en waar gaat het nu fout zonder de subsidie?

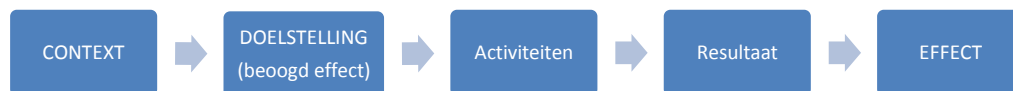
Vorbereiding subsidieregeling

2. Onderbouw de regeling op basis van een probleemanalyse, specifiek voor de situatie in Noord-Holland, en beleidsnota's.

Hierdoor worden de aanleiding en de context duidelijk, namelijk de omvang van het probleem of juist van de kansen. Dan kan ook scherper onderscheid worden gemaakt tussen doelgroepen, gemeenten/regio's of locaties: waar en met wie kan de subsidie het beste ingezet worden?

3. Stel een onderliggende beleidstheorie op: leg causale relaties (of maak deze aannemelijk) tussen beleidsdoel, activiteiten, resultaat en maatschappelijk effect (gewenst eindbeeld). En formuleer deze allemaal zo concreet mogelijk en leg deze vast.

Het gaat hier om causale relaties: is het aannemelijk dat de activiteit van de provincie of subsidieontvanger leidt tot het gewenste resultaat en draagt het resultaat bij tot het beleidsdoel dan wel het maatschappelijk effect? Maak hierbij duidelijk onderscheid tussen doel/ activiteit van de provincie dan wel de subsidieontvanger/ resultaat/ effect. Overigens kan het zijn dat de beleidstheorie klopt maar dat het toch misgaat door de kwaliteit van de uitvoering (zogenaamde implementation failure) of door externe factoren. In ieder geval is dan wel beter te reconstrueren waarom het effect wel of niet is behaald en kan gefundeerd worden bijgesteld.

De eis van SMART formuleren is makkelijk gemaakt terwijl beleidsdoelen zich daar niet altijd goed voor lenen. Zeker als het de bedoeling is om ruimte te geven aan vernieuwende initiatieven. Dat neemt natuurlijk niet weg dat de (proces)doelen en het gewenste eindbeeld zo duidelijk mogelijk geformuleerd moeten worden zodat navolgbaar is of de ontwikkelingen de goede kant uitgaan. Of als toetssteen voor succes. Hiermee wordt toetsing achteraf beter mogelijk gemaakt.

Uitvoering

4. Leg een vanzelfsprekende relatie tussen projecten en beleid. Van belang hierbij is dat het beleid consistent is. En stel middelen beschikbaar voor monitoring en beleidscapaciteit.

Hierbij is monitoring van het (maatschappelijke) effect, vanaf de start, van belang, naast een projectadministratie die de voortgang van de projecten eenduidig in beeld brengt. De monitor kan van bestaande monitors afgeleid worden. Met de monitor kan worden nagegaan of de subsidie en de projecten inderdaad het beleidsdoel dichterbij brengen. Zo nodig kan er vanuit het beleid bijgestuurd worden via de regeling of bijvoorbeeld kennisdeling. Bij het instellen van de subsidieregeling is het nodig dat ook middelen voor monitoring én beleidscapaciteit beschikbaar zijn. Uiteraard is dat een afweging: de omvang van de subsidie en het belang voor het provinciaal beleid versus de inzet voor monitoring en de benodigde capaciteit.

Kennisuitwisseling

5. Breng focus aan in kennisuitwisseling door vraaggericht te werken. Leg de verantwoordelijkheid ook bij de subsidieontvanger.

Kennisuitwisseling helpt de opbrengsten van de projecten te vergroten. Het werkt alleen als de behoefte van de doelgroep helder is en het aanbod hier goed op aansluit. Het ligt voor de hand om voor kennisuitwisseling het provinciale kenniscentrum Wmo en Wonen Noord-Holland in te schakelen. Kanttekening is wel dat de primaire doelgroep van het kenniscentrum uit gemeenten bestaat. De subsidieontvanger kan ook meer gestimuleerd, dan wel verplicht, worden om actief kennis aan te dragen: voor wat, hoort wat. Kennisdeling kan bijvoorbeeld als criterium in de regeling worden opgenomen.

Nazorg

6. Stel vast of na de uitvoering van de regeling er nog een opgave is en zo ja in hoeverre deze ook onder de provinciale taak valt. Zorg zo nodig voor een duidelijke overdracht.

Als de regeling is afgelopen, kan er nog steeds een lokale of regionale opgave of behoefte liggen. De vraag is of deze opgave (ook) een provinciale verantwoordelijkheid is dan wel blijft. Als dit niet het geval is, is het belangrijk om dit te markeren door de doelgroep te informeren. En te zorgen voor een duidelijke overdracht naar gemeenten en andere betrokken partijen. Dat kan bijvoorbeeld met een slotconferentie.

Bijlagen

Bijlage 1 Literatuurlijst documentanalyse

Provincie Noord-Holland , Programma Zorg en Welzijn 2009-2012 (januari 2009). *Meedoen in Noord-Holland*.

Provincie Noord-Holland (augustus 2004). *Zorg verbetert het leefklimaat in Noord-Holland, Ondersteunend beleid voor de Stimuleringsregeling Wonen, Welzijn, Zorg*.

Provincie Noord-Holland (2010). *Evaluatie uitvoeringsregeling dorpswinkels Noord-Holland*.

Provincie Noord-Holland (2010). *Evaluatie uitvoeringsregeling groot onderhoud en verbouwen dorpshuizen*.

Provincie Noord-Holland, BMC (2007). *Steun in stenen, een evaluatie van het wijksteunpuntenbeleid van de provincie Noord-Holland*.

Provincie Noord-Holland Afdeling Zorg, Welzijn en Cultuur (april 2005). *Brochure kleinschalig wonen voor mensen met dementie*.

Provincie Noord-Holland (april 2005). *Voorbeelden Kleinschalig wonen voor mensen met dementie in Noord-Holland*. Stimuleringsprogramma Wonen Welzijn Zorg..

Research voor Beleid (2008). *Monitor Stimuleringsprogramma Wonen, Welzijn en Zorg: resultaten, lessen en verankering*. Eindmeting van vijf Noord-Hollandse voorbeeldprojecten.

Provincie Noord-Holland (2010). *Goed Wonen in Noord-Holland: Provinciale Woonvisie 2010-2020*.

DSP-groep (2008). *Kleinschalig wonen vergroten*. Onderzoek voor de provincie Noord-Holland.

DSP-groep (2010). *Meer dan geld alleen*, evaluatie van de subsidieregeling kleinschalig wonen voor mensen met dementie 2005-2009. Provincie Noord-Holland.

Randstedelijke Rekenkamer (maart 2012). *Inzicht in doeltreffendheid van subsidies*, Amsterdam.

SCP (2006). *Thuis op het platteland. De Leefsituatie van platteland en stad vergeleken*.

Gezondheidsraad (2005). *Vergrijzen met ambitie*.

Overbeek, van R., Schippers, A. (red.) (2004). *Ouder worden we allemaal. Trendstudies en toekomstdebatten over de vergrijzing in Nederland*. Utrecht: NIZW Uitgeverij.

Tweede investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H). Projectomschrijvingen provincie Noord-Holland voor KSW, MFA en WWZ, 2009.

Deelverordening kleinschalig wonen voor mensen met dementie Noord-Holland 2007

Uitvoeringsregeling kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen Noord-Holland 2009.

Uitvoeringsregeling multifunctionele accommodaties Noord-Holland 2009.

Uitvoeringsregeling wonen, welzijn, zorg Noord-Holland 2009.

Bijlage 2 Geïnterviewde personen provincie Noord-Holland

Kleinschalig Wonen

Yvon Pieren – Beleidsmedewerker Kleinschalig wonen, Sector Jeugd, Zorg en Welzijn

Multifunctionele accommodaties

Mira Heesakkers – Beleidsmedewerker, Sector Jeugd, Zorg en Welzijn

Pauline van der Haagen – Beleidsmedewerker, Sector Jeugd, Zorg en Welzijn

Wonen, welzijn, zorg

Alexandra Benning – Beleidsmedewerker, Sector Jeugd, Zorg en Welzijn

Beleid Wonen & Zorg

Marjolijn Geirnaert – Beleidsmedewerker Wonen, Welzijn Zorg, Sector Jeugd, Zorg en Welzijn

Ton de Wit – Strategisch adviseur, Sector Jeugd, Zorg en Welzijn

Bijlage 3 Projecten dossieronderzoek

B3.1 Kleinschalig wonen

Tabel B 3.1 Gehonoreerde aanvragen

Jaartal	Subsidie-aanvrager	Naam project
2005	Amstelring Aalsmeer	Gloxiniastraat
2006	Wilgaerden	St. Nicolaas
2007	De Kuijer	Groepswoning
2008	Stichting Jonkerszorg	ZorgThuis Booven Paede
2009	Stichting Wonen en Zorg	Heel Europa
2010	Woningstichting Eigen Haard	Woongroep Sumatrastraat 164
2011	Stichting Exploitatie Hilversum	Stichting Exploitatie Hilversum
2012	Stichting Oki	Villa Oki

Tabel B 3.2 Afgewezen aanvragen

Jaartal	Subsidie-aanvrager	Naam project
2009	Prinsentichting	Woonzorgboerderij
2010	Subvention B.V.	Tuis in de Boogaert

B3.2 Multifunctionele accommodaties

Tabel B 3.3 Gehonoreerde aanvragen

Jaartal	Subsidie-aanvrager	Naam project
2009	Gemeente Schermer	Brede school met dorpsfuncties Schermerhoorn
2009	Gemeente Opmeer	MFA Hoogwoud
2010	Gemeente Zandvoort	MFA Louis Davids Carré
2010	Gemeente Hilversum	MFA Kolhornseweg
2010	Gemeente Edam-Volendam	Sociaal Cultureel Centrum PX
2010	Gemeente Medemblik	MFA Bloesemgaerde

Tabel B 3.4 Afgewezen aanvragen

Jaartal	Subsidie-aanvrager	Naam project
2009	Gemeente Zeevang	Dorpservicepunt Beets
2010	Gemeente Drechterland	De Schalm Westwoud
2011	Gemeente Haarlem	Delftwijk/ De Dolfijn
2011	Gemeente Harenkarspel	Leefbaarheidsplan Dirkshorn

B3.3 Wonen, welzijn en zorg

Tabel B 3.5 Gehonoreerde aanvragen

Jaartal	Subsidie-aanvrager	Naam project
2009	Stichting Pré Wonen / ZKZ	Opzetten bedrijfsverzamelgebouw/broedplaats
2009	Gemeente Beemster	De Verbinding Thuis
2009	Gemeente Wervershoof	Speelplekkenbeleid/ speelplaats Onderdijk
2010	Subvention B.V.	Thuis in de Boogaert
2010	Gemeente Laren	Sociaal Cultureel Hart Laren
2011	De Alliantie	Tuin Loefzij/ Vooronder
2011	SIG	Nieuwbouw De Steenhouwerij Beverwijk
2011	Stichting De Marke	Nieuwbouw De Marke Bergen

Tabel B 3.6 Afgewezen aanvragen

Jaartal	Subsidie-aanvrager	Naam project
2010	Gemeente Bloemendaal	De Hartekamp Groep
2011	Stichting Wonen Plus	Welzijn De Tuin

Bijlage 4 Geïnterviewde personen voorbeeldprojecten

B4.1 Kleinschalig wonen

Gemeente		Heiloo
Naam project	Zelfstandig wonen Heiloo	
Omschrijving project	Een wooninitiatief opgezet door ouders van jong volwassenen kinderen in de leeftijd van 18 tot 30 jaar met een licht verstandelijke beperking in Heiloo.	
Respondent/ functie	Marie-José van Breda, Voorzitter stichting Zelfstandig Wonen Heiloo	

Gemeente		Hoorn
Naam project	Hart van Zwaag	
Omschrijving project	Een kleine woon-zorgvilla voor zeven kwetsbare ouderen en ouderen met geheugenproblemen.	
Respondent/ functie	Annemarie Wagenaar, Verpleegkundige specialist langdurige zorg	

Gemeente		Hilversum
Naam project	Binnendoor	
Omschrijving project	Een woongroep voor acht jong volwassenen met ASS in het centrum van Hilversum. Het woonproject "Binnendoor" is opgezet door ouders van de jong volwassenen.	
Respondent / functie	Coen en Marjo Teppema, St. exploitatie Hilversum	

B4.2 Multifunctionele accommodaties

Gemeente		Medemblik
Naam project	De Bloesem	
Omschrijving project	Nieuwbouw/ brede school in Wognum	
Respondent/ functie	Jan Schavemaker, projectleider	

Gemeente		Opmeer
Naam project	De Weijver	
Omschrijving project	Nieuwbouw sport- en welzijnsfuncties	
Respondent/ functie	Niek van den Oetelaar, projectleider / hoofd afdeling Welzijn	

Gemeente Haarlem	
Naam project	Delfwijk/ Dolfijn
Omschrijving project	Verbouw schoolgebouw in herstructureringswijk: combinatie van met name welzijnsfuncties
Respondent/ functie	Arnoud Kuiper, programmamanager Haarlem Noord

B4.3 Wonen, welzijn en zorg

Gemeente Schermer, Graft-De Rijk, Beemster en Zeevang	
Naam project	De Verbinding Thuis
Omschrijving project	Drie deelprojecten: investeren in mantelzorgwoningen, investeringsimpuls extramurale zorg en vitale dorpservicepunten en wijksteunpunten.
Respondent/ functie	Menno van Eekhout, programmamanager

Gemeente Castricum	
Naam project	De Boogaert
Omschrijving project	Realisatie 2 groepswoningen voor in totaal 16 jongeren
Respondent/ functie	Roel Winkels (Subvention) Piet van Dam (Kennemer Wonen)

Gemeente Laren	
Naam project	Warrekam, Schering en inslag (WSI)
Omschrijving project	Bouwen sociaal cultureel centrum
Respondent/ functie	Henk Pullen, projectleider

Bijlage 5 Deelnemers focusgroepbijeenkomsten

B5.1 Kleinschalig wonen, 14 december 2012

Ada Bolder	Initiatiefgroep Woongroep Skybox, Y-castle, Sumatrastraat en MeerBalans
Inge Gerlach	Huis van Noach
Anita Schimmel	King Arthur Groep
Marjo Teppema en Coen Teppema	Stichting Exploitatie Hilversum
Gerben Tijmes en Peter de Reus	Stichting Woongroep Uitgeest
H. Smit en D. Smit	Stichting Reigershoeve
Jeroen Berkhout en Marcel Heidstra	Zaam

B5.2 Multifunctionele accommodaties, 28 november 2012

Herman Vreeburg	Haarlemmermeer: De Boshoeve en MFA in Badhoevedorp
Gijs Beyer	Hoorn: de Kreek
Henk Pullen	Laren: Cultuurhuis
Cynthia van der Horst	Den Helder: MFC Julianadorp en 't Wijkhuis
Femke Appelman	Koggenland: Op 't Snijdersveld
Co Vlaar	De Woonschakel: Op 't Snijdersveld

Bijlage 6 Uitvoeringsregelingen

Kleinschalig Wonen

Provinciaal blad

2006 77

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 4 december 2006, nr. 2006-68202 tot bekendmaking van de Deelverordening kleinschalig wonen voor mensen met dementie Noord-Holland 2007.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

maken overeenkomstig artikel 136 van de Provinciewet bekend dat Provinciale Staten van Noord-Holland in hun vergadering van 27 november 2006, onder nr. 8, het volgende besluit hebben genomen:

Provinciale Staten van Noord-Holland;

- overwegende dat het wenselijk is om activiteiten die leiden tot de totstandbrenging van kleinschalige woonvoorzieningen voor mensen met dementie te stimuleren, ter uitvoering van de beleidsvoornemens zoals neergelegd in de nota 'Zorg verbetert het leefklimaat in Noord-Holland';
- gelet op het Stimuleringsprogramma Wonen, Welzijn, Zorg, zoals vastgesteld op 16 december 2003;
- gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten;
- gelet op artikel 4:23 van de Algemene wet bestuursrecht;
- gelet op artikel 145 van de Provinciewet;

besluiten vast te stellen de navolgende verordening:
Deelverordening kleinschalig wonen voor mensen met dementie Noord-Holland 2007

Paragraaf 1. Algemeen

Artikel 1, begripsomschrijving

In deze verordening wordt onder 'kleinschalige woonvoorziening voor mensen met dementie' verstaan: een woonvoorziening voor maximaal 36 mensen met dementie, die in groepen van ten hoogste 8 personen in gezinsverband samenleven.

Paragraaf 2. Doelgroep, activiteiten, weigeringsgronden, aanvraag, voorschotverlening

Artikel 2. Doelgroep

Subsidie kan alleen worden verstrekt aan rechtspersonen die in de provincie Noord-Holland buiten de gemeente Amsterdam een kleinschalige woonvoorziening voor mensen met dementie tot stand wensen te brengen.

Artikel 3. Activiteiten waarvoor subsidie kan worden verstrekt

Subsidie wordt uitsluitend verstrekt voor activiteiten die leiden tot de totstandkoming van een kleinschalige woonvoorziening voor mensen met dementie.

Artikel 4. Weigeringsgronden

Subsidie wordt in ieder geval geweigerd indien:

- a in de woonvoorziening meer dan 36 mensen met dementie gehuisvest zijn;
- b de mensen met dementie in groepen van meer dan 8 personen in gezinsverband samenleven;
- c er sprake is van een woonvoorziening die niet in bouwkundige zin losstaat van een instelling voor intramurale zorg;
- d met de realisatie van de woonvoorziening is begonnen voordat op de subsidie-aanvraag is beslist;
- e geen sluitende begroting voor de bouw en de exploitatie van de woonvoorziening wordt overgelegd;
- f het bestuur van de gemeente waarin de woonvoorziening tot stand wordt gebracht niet schriftelijk instemt met de totstandkoming van de woonvoorziening;
- g de exploitatie van de gesubsidieerde activiteit niet voor ten minste vijf jaar gegarandeerd is.

Artikel 5. Aanvraag voor subsidieverlening, voorschot en subsidievaststelling

Lid 1

In afwijking van artikel 10, eerste lid, van de Algemene subsidieverordening Noord-Holland 1998, worden aanvragen om subsidieverlening in 2007 ingediend

vóór 1 mei van dat jaar. In de daarop volgende jaren worden aanvragen om subsidieverlening ingediend vóór 1 maart van het jaar waarin de activiteiten zullen aanvangen.

Lid 2

De subsidieaanvraag wordt ingediend op een bij gedeputeerde staten verkrijgbaar aanvraagformulier dat door de aanvrager volledig wordt ingevuld en wordt voorzien van de in dat formulier vermelde bijlagen.

Lid 3

De subsidieontvanger kan een voorschot van maximaal 80% krijgen.

Lid 4

De aanvragen om vaststelling van de subsidie worden ingediend binnen drie maanden na afloop van de activiteit waarvoor de subsidie is verleend.

Artikel 6. Verplichtingen van de subsidieontvanger

Lid 1

De subsidieontvanger is verplicht om binnen een jaar nadat de subsidie is verleend met de gesubsidieerde activiteiten te starten.

Lid 2

Gedeputeerde Staten kunnen een subsidieontvanger verplichtingen opleggen met betrekking tot:

- a de wijze waarop tijdens het uitvoeren van de activiteit hieromtrent moet worden gerapporteerd;
- b de termijn waarbinnen de activiteit moet worden afgerond.

Artikel 7. Beslistermijnen Gedeputeerde Staten

Lid 1

Gedeputeerde Staten beslissen over alle aanvragen om subsidieverlening binnen 10 weken na de uiterste datum voor het indienen van de aanvraag.

Lid 2

Gedeputeerde Staten beslissen over alle aanvragen om subsidievaststelling binnen 9 maanden na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling.

Paragraaf 3. De verdeling van de subsidiegelden

Artikel 8. Vorm van de subsidie

Een subsidie op basis van deze verordening is een projectsubsidie en wordt verstrekt in de vorm van een tekortsubsidie.

Artikel 9. Verdeling van het beschikbare subsidieplafond

Lid 1

Indien het subsidieplafond wordt bereikt, rangschikken gedeputeerde staten de aanvragen die voor subsidie in

aanmerking kunnen komen op een prioriteitenlijst, waarbij in aflopende volgorde prioriteit wordt gegeven aan de volgende criteria.

Er is sprake van:

- a een duidelijke zorginhoudelijke visie op kleinschalig wonen, met aandacht voor een huiselijke, herkenbare en veilige woonomgeving in een wijk, waar de bewoners met dementie zelf het ritme van de dag bepalen, waar de zorg aansluit bij wat zij nog zelf kunnen en waarbij menselijk contact en kwaliteit van leven centraal staan;
- b een beschermde buitenomgeving, zoals een tuin of een hofje;
- c een samenwerkingsovereenkomst met minimaal één zorg- of dienstverlener;
- d een eerste kleinschalige woonvoorziening voor mensen met dementie in een gemeente;
- e aantoonbare huisvesting van allochtone bewoners.

77

Lid 2

Aanvragen worden gehonoreerd naar de volgorde op de prioriteitenlijst.

Lid 3

Indien na de in het vorige lid bedoelde besluitvorming het subsidieplafond niet is bereikt, kunnen Gedeputeerde Staten besluiten tot een tweede indieningsronde.

Artikel 10. Berekening van de subsidie

De subsidie bedraagt maximaal € 10.000,- per gerealiseerde bewonersplaats met een maximum van € 200.000,- per aanvraag.

Artikel 11. Kosten die voor subsidie in aanmerking komen

Kosten die onder andere voor subsidie in aanmerking komen zijn ontwikkelkosten, grondkosten, ICT, kosten voor extra woonoppervlakte, kosten voor domotica, bouwkosten, kosten voor de zorginfrastructuur en opleidingskosten van het personeel.

Paragraaf 4. Slotbepalingen

Artikel 12. Hardheidsclausule

In bijzondere omstandigheden kunnen gedeputeerde staten afwijken van één of meer bepalingen van deze verordening.

Artikel 13. Intrekking subsidieverordening

De Deelverordening kleinschalig wonen voor mensen met dementie Noord-Holland 2005 tot en met 2009 wordt ingetrokken.

Artikel 14. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Deelverordening kleinschalig wonen voor mensen met dementie Noord-Holland 2007.

Artikel 15. Datum inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2007.

Artikel 16. Vervaldatum

Deze verordening vervalt op 31 december 2009.

Haarlem, 27 november 2006.

Provinciale Staten van Noord-Holland.

H.C.J.L. Borghouts, voorzitter.

Mw. C.A. Peters, griffier.

Uitgegeven op 5 december 2006

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

H.W.M. Oppenhuis de Jong, provinciesecretaris.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

maken overeenkomstig artikel 136 van de Provinciewet bekend dat zij in hun vergadering van 30 juni 2009 het volgende besluit hebben genomen:

overwegende dat het wenselijk is om activiteiten die leiden tot de totstandkoming van kleinschalige woonvoorzieningen voor kwetsbare doelgroepen te stimuleren;

gelet op artikel 1, derde lid, van de Algemene subsidieverordening Noord-Holland 2009;

besluiten vast te stellen de volgende Uitvoeringsregeling kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen Noord-Holland 2009

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

- a kleinschalige woonvoorziening: een permanente woonvoorziening, voor mensen uit een kwetsbare doelgroep, waarin ieder een eigen kamer heeft en er gemeenschappelijke ruimten zijn.
- b kwetsbare doelgroep: mensen die behoefte hebben aan een beschermde woonomgeving en aan begeleiding of zorg.

Artikel 2 Doelgroep

Subsidie kan worden verstrekt aan rechtspersonen die in de Provincie Noord-Holland een kleinschalige woonvoorziening voor kwetsbare doelgroepen tot stand wensen te brengen.

Artikel 3 Activiteiten

Subsidie kan worden verstrekt voor de voorbereiding, ontwikkeling en realisatie van een kleinschalige woonvoorziening voor kwetsbare doelgroepen.

Artikel 4 Weigeringsgronden

Subsidie wordt in ieder geval geweigerd indien:

- a er geen sprake is van groepswonen of een gemeenschappelijke ruimte;

- b er sprake is van een woonvoorziening die niet in bouwkundige zin losstaat van een instelling voor intramurale zorg;
- c er sprake is van een woonvoorziening voor minder dan 4 of in totaal meer dan 36 bewoners;
- d de groepen groter zijn dan 8 personen;
- e met de realisatie van de woonvoorziening is begonnen voordat de subsidieaanvraag door ons is ontvangen;
- f er geen sprake is van een sluitende begroting;
- g het gaat om voorzieningen voor tijdelijk of overbruggingsverblijf of crisisopvang;
- h het bestuur van de gemeente waarin de woonvoorziening tot stand wordt gebracht niet schriftelijk instemt met de totstandkoming van de woonvoorziening;
- i op grond van deze regeling of op grond van de regeling Kleinschalig wonen voor mensen met dementie voor de activiteit reeds subsidie is verleend.

Artikel 5 Procedurebepalingen

lid 1

Een aanvraag om subsidie op grond van deze regeling in 2009 dient door ons te zijn ontvangen vóór 1 oktober 2009. In de daarop volgende jaren dient de aanvraag om subsidie door ons te zijn ontvangen tussen 1 december en 1 februari.

lid 2

Wij beslissen op aanvragen om subsidie binnen 13 weken na afloop van de indieningstermijn.

lid 3

De aanvraag om vaststelling van de subsidie dient door ons te zijn ontvangen binnen 13 weken na de afloop van de activiteiten waarvoor subsidie is verkregen.

lid 4

Wij beslissen op aanvragen tot vaststelling binnen 13 weken na ontvangst.

artikel 6 Subsidiabele kosten

Kosten die voor subsidie in aanmerking komen zijn kosten voor externe adviseurs, kosten voor een architect, onderzoeks- en ontwikkelkosten, grondkosten, bouwkosten, kosten voor domotica, kosten voor de zorginfrastructuur en opleidingskosten van het personeel.

artikel 7 Berekening van de subsidie

De subsidie bedraagt maximaal 80 procent van de door ons noodzakelijk geachte kosten tot een maximum van € 100.000,-.

artikel 8 Subsidieplafond en wijze van verdeling*lid 1*

Jaarlijks stellen wij het subsidieplafond dat voor deze regeling geldt voor het volgende kalenderjaar vast.

lid 2

Indien het subsidieplafond wordt bereikt, rangschikken wij de aanvragen die voor subsidie in aanmerking kunnen komen op een prioriteitenlijst, waarbij in aflopende volgorde prioriteit wordt gegeven aan de volgende criteria.

Er is onder andere sprake van:

- a een niet-professionele organisatie van bewoners of hun vertegenwoordigers, waarbij de regie in handen is van de initiatiefnemers;
- b een duidelijke visie op kleinschalig wonen, met aandacht voor een herkenbare en veilige woonomgeving in een wijk en zelfbepaling van de bewoners en waarbij menselijk contact en kwaliteit van het leven centraal staan;
- c de mate waarin het project uitvoeringsgereed is;
- d een eerste kleinschalige woonvoorziening voor mensen van de betreffende doelgroep in een dorp of wijk;
- e een voor de doelgroep aantrekkelijke buitenruimte en/of directe woonomgeving.

lid 3

Aanvragen worden gehonoreerd naar de volgorde op de prioriteitenlijst.

lid 4

Indien na de in het vorige lid bedoelde besluitvorming het subsidieplafond niet is bereikt, kunnen wij besluiten tot een tweede indieningsronde.

Artikel 9 Verplichtingen*lid 1*

De subsidieontvanger is verplicht binnen één jaar na ontvangst van de subsidiebeschikking een aanvang te maken met de activiteiten waarvoor subsidie is verleend. Indien deze termijn wordt

overschreden is de subsidieontvanger verplicht ons hiervan onmiddellijk op de hoogte te stellen.

lid 2

De subsidieontvanger is verplicht binnen 5 jaar na ontvangst van de subsidiebeschikking gereed te zijn met de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend. Indien deze termijn wordt overschreden is de subsidieontvanger verplicht ons hiervan onmiddellijk op de hoogte te stellen.

lid 3

De subsidieontvanger is verplicht om de gerealiseerde voorziening ten minste 5 jaren in stand te houden.

Artikel 10 Slotbepalingen*lid 1*

Deze regeling treedt in werking op de dag na die van publicatie in het Provinciaal blad.

lid 2

Deze regeling vervalt op 31 december 2012

lid 3

Deze regeling wordt aangehaald als: Uitvoeringsregeling kleinschalig wonen voor kwetsbare doelgroepen Noord-Holland 2009.

Haarlem, 30 juni 2009.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

H.C.J.L. Borghouts, voorzitter.

H.W.M. Oppenhuis de Jong, provinciesecretaris.

Uitgegeven op 3 juli 2009.

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

H.W.M. Oppenhuis de Jong, provinciesecretaris.

Multifunctionele accommodaties

Uitvoeringsregeling multifunctionele accommodaties Noord-Holland 2009-2012 *Integrale tekst na wijzigingsbesluit van 22 november 2011, PB 2011, 159*

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. een dorpskern of wijk: een woonkern in een aaneengesloten bebouwde kom;
- b. een multifunctionele accommodatie: een algemeen toegankelijke locatie in een wijk of dorpskern waarin (private en) publieke voorzieningen, al dan niet ondergebracht in één gebouw, gehuisvest zijn die de leefbaarheid binnen de gemeente in stand houden of bevorderen.

Artikel 2 Doelgroep

Subsidie op grond van deze regeling kan worden verstrekt aan gemeenten in de provincie Noord-Holland, met uitzondering van de gemeente Amsterdam.

Artikel 2a.

Wij verstrekken geen subsidies van minder dan € 5.000,-.

Artikel 2b.

Bij subsidies van minder dan € 10.000,- gaat geen subsidieverlening aan de subsidievaststelling vooraf.

Artikel 3 Activiteiten

Subsidie kan worden verstrekt voor:

- a. het verrichten van een onafhankelijk haalbaarheidsonderzoek voor een multifunctionele accommodatie, inclusief een visie op de voorzieningen binnen de gemeente;
- b. het opstellen van een bedrijfsplan voor een multifunctionele accommodatie;
- c. overige activiteiten uit het bedrijfsplan die leiden tot de realisering van een multifunctionele accommodatie.

Artikel 4 Weigeringsgronden

Subsidie wordt in ieder geval geweigerd indien:

- a. reeds subsidie is verkregen in dezelfde dorpskern of wijk op grond van de Deelverordening dorpswinkels Noord-Holland 2007, de Deelverordening wijksteunpunten breed Noord-Holland 2007, of deze uitvoeringsregeling;
- b. voorafgaand aan het opstellen van een bedrijfsplan niet eerst een haalbaarheidsonderzoek is verricht waaruit naar ons oordeel blijkt dat de exploitatie van een multifunctionele accommodatie haalbaar is;
- c. voorafgaand aan de overige activiteiten uit het bedrijfsplan die leiden tot de totstandbrenging van een multifunctionele accommodatie niet eerst een bedrijfsplan is opgesteld waaruit naar ons oordeel blijkt dat de exploitatie van de multifunctionele accommodatie gedurende ten minste twee jaar haalbaar is;
- d. voor de activiteiten subsidie kan worden verkregen op grond van de uitvoeringsregeling groot onderhoud dorpshuizen 2009;
- e. de multifunctionele accommodatie deel uitmaakt van een instelling voor intramurale zorg;
- f. de subsidie wordt gevraagd voor de exploitatie van een multifunctionele accommodatie
- g. met de activiteit waarvoor subsidie wordt gevraagd is begonnen voordat de aanvraag door ons is ontvangen.

Artikel 5 procedure bepalingen

Lid 1

Een subsidieaanvraag op grond van deze regeling kan jaarlijks tussen 1 januari en 1 november worden ingediend. De ingediende aanvragen worden behandeld op volgorde van ontvangst.

Lid 2

De aanvraag tot vaststelling van de subsidie wordt uiterlijk 1 augustus van het jaar volgend op het jaar waarin de activiteit is voltooid, ingediend.

Lid 3

Wij stellen voor de aanvraag als bedoeld in het tweede lid een formulier vast.

Lid 4

Wij besluiten op de in het eerste lid en het tweede lid genoemde aanvragen binnen 13 weken na ontvangst.

Artikel 6 Subsidiabele kosten

Noodzakelijk geachte kosten zijn kosten voor onderzoek, planvorming, communicatie, opleiding, training van personeel, inrichting, bouw en verbouw.

Artikel 7 Berekening van de subsidie

De subsidie bedraagt 50% van de subsidiabele kosten, met een maximum van:

- a. € 40.000,- voor het verrichten van een haalbaarheidsonderzoek;
- b. € 10.000,- voor het opstellen van een bedrijfsplan;
- c. € 250.000,- voor de overige activiteiten uit het bedrijfsplan die leiden tot de totstandkoming van een multifunctionele accommodatie;
- d. € 300.000,- voor de overige activiteiten uit het bedrijfsplan die leiden tot de totstandkoming van een multifunctionele accommodatie in het geval de aanvrager voorafgaand aan een aanvraag om een subsidie voor deze kosten, zonder provinciale subsidie daarvoor te hebben verkregen, een haalbaarheidsonderzoek heeft verricht en een bedrijfsplan heeft opgesteld.

Artikel 8 Subsidieplafond en wijze van verdeling

Lid 1.

Jaarlijks stellen wij het subsidieplafond dat voor deze regeling geldt voor het volgende kalenderjaar vast.

Lid 2.

Aanvragen worden behandeld op volgorde van binnenkomst. Wanneer de aanvrager krachtens artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht de gelegenheid heeft gehad de aanvraag aan te vullen, geldt als datum van ontvangst van de aanvraag de datum waarop de aanvraag is aangevuld.

Artikel 9 Verplichting

De subsidieontvanger is verplicht binnen één jaar na ontvangst van de subsidiebeschikking een aanvang te maken met de activiteiten waarvoor subsidie is verleend. Indien deze termijn wordt overschreden is de subsidieontvanger verplicht ons hiervan onmiddellijk op de hoogte te stellen.

Artikel 10 Slotbepalingen

Lid 1

Deze regeling treedt in werking op de dag na die van publicatie in het Provinciaal blad.

Lid 2.

Deze regeling vervalt op 31 december 2012.

Lid 3.

Deze regeling wordt aangehaald als: Uitvoeringsregeling multifunctionele accommodaties Noord-Holland 2009-2012.

Lid 4.

De Uitvoeringsregeling multifunctionele accommodaties Noord-Holland 2009 wordt ingetrokken.

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 30 juni 2009, nr. 2009-33190, tot bekendmaking van de Uitvoeringsregeling Wonen, Welzijn en Zorg Noord-Holland 2009.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

maken overeenkomstig artikel 136 van de Provinciewet bekend dat zij in hun vergadering van 30 juni 2009, onder nr. 2009-33190 het volgende besluit hebben genomen:

overwegende dat het gewenst is gemeenten en andere partijen te stimuleren om invulling te geven aan projecten op het gebied van Wonen, Welzijn en Zorg;

gelet op artikel 1, derde lid van de Algemene subsidieverordening Noord-Holland 2009;

besluiten vast te stellen de volgende Uitvoeringsregeling Wonen, Welzijn en Zorg Noord-Holland 2009.

Haarlem, 30 juni 2009.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

H.C.J.L. Borghouts, voorzitter.

H.W.M. Oppenhuis de Jong, provinciesecretaris.

Uitgegeven op 3 juli 2009.

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

H.W.M. Oppenhuis de Jong, provinciesecretaris.

Uitvoeringsregeling Wonen, Welzijn en Zorg Noord-Holland 2009

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

overwegende dat het gewenst is gemeenten en andere partijen te stimuleren om invulling te geven aan projecten op het gebied van wonen, welzijn en zorg;

gelet op artikel 1, derde lid van de Algemene subsidieverordening Noord-Holland 2009;

besluiten vast te stellen de volgende Uitvoeringsregeling wonen, welzijn en zorg Noord-Holland 2009.

Artikel 1 doelgroep

Subsidie wordt uitsluitend verstrekt aan:

- a Noord-Hollandse gemeenten, of
- b rechtspersonen die actief zijn op het gebied van wonen, welzijn en zorg.

Artikel 2 activiteiten

Subsidie kan worden verstrekt voor het uitvoeren van een project op het gebied van wonen, welzijn en zorg, waarbij door middel van fysieke investeringen ervaring opgedaan wordt met actuele thema's en vraagstukken.

Artikel 3 weigeringsgronden

Lid 1

Subsidie wordt in ieder geval geweigerd indien:

- a de activiteit in aanmerking komt voor bekostiging uit een specifieke doeluitkering van het Rijk in het grote stedenbeleid;
- b voor de activiteit op grond van deze of een andere provinciale regeling subsidie is ontvangen;
- c met de activiteit is begonnen voordat de aanvraag door ons is ontvangen;
- d de activiteit niet in de Provincie Noord-Holland wordt uitgevoerd.

Lid 2

Subsidie wordt geweigerd indien de subsidieaanvrager een rechtspersoon is en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waarbinnen de activiteiten zullen worden uitgevoerd niet met de activiteiten instemt.

Lid 3

Subsidie wordt geweigerd indien er een voorziening, waarvoor exploitatie nodig is, wordt gerealiseerd en er niet voorzien is in een deugdelijke exploitatie daarvan voor minimaal twee jaar.

Artikel 4 procedure bepalingen

Lid 1

Voor het jaar 2009 dient een subsidieaanvraag op grond van deze regeling door ons te zijn ontvangen uiterlijk 1 september 2009.

Lid 2

Voor de jaren 2010 tot en met 2012 dient een subsidieaanvraag op grond van deze regeling door ons te zijn ontvangen tussen 1 januari en 1 maart van het betreffende jaar.

Lid 3

De aanvraag om vaststelling van de subsidie dient door ons te zijn ontvangen binnen 13 weken na afloop van de activiteiten waarvoor subsidie is verkregen.

Lid 4

Wij besluiten op de in de eerste drie leden genoemde aanvragen binnen 13 weken na ontvangst ervan.

Artikel 5 subsidiabele kosten

Subsidie wordt uitsluitend verstrekt voor de kosten voor fysieke investeringen en de daarmee samenhangende onderzoekskosten, personeelskosten, de kosten voor externe deskundigen, huisvestingskosten, voorlichtingskosten, kosten voor kennisoverdracht en realisatiekosten.

Artikel 6 berekening van de subsidie

Lid 1

De subsidie bedraagt maximaal 50% van de door ons noodzakelijk geachte kosten met een maximum van € 200.000,-.

Lid 2

Indien toepassing van het eerste lid zou leiden tot het overtreden van het verbod op het geven van staatssteun in de zin van artikel 87, eerste lid, EG-Verdrag, wordt het subsidiebedrag in afwijking van de eerste drie leden zodanig vastgesteld dat het totaal van alle subsidies voor de activiteit niet hoger is dan het bedrag dat op grond van de van toepassing zijnde vrijstellingsverordeningen van de Europese Commissie verstrekt mag worden.

Artikel 7 subsidie plafond en wijze van verdeling

Lid 1

Jaarlijks in de maand december stellen wij het subsidieplafond dat voor deze regeling geldt voor het volgende kalenderjaar vast.

Lid 2

Wij rangschikken de aanvragen die voor de subsidie in aanmerking kunnen komen op een

prioriteitenlijst, waarbij prioriteit wordt gegeven aan de volgende criteria.

- a de mate waarin wordt aangesloten bij het programma Zorg en Welzijn 2009-2012 'Meedoen in Noord-Holland';
- b de kwaliteit van het plan van aanpak;
- c de wijze waarop de opgedane ervaringen worden verspreid;
- d in de gemeente niet eerder een WWZ-project is uitgevoerd waarvoor een provinciale WWZ-subsidie is ontvangen;
- e de mate waarin de activiteit gericht is op de uitvoering door of toepassing bij meerdere gemeenten dan wel maatschappelijke organisaties;
- f de mate van samenhang tussen de beleids-terreinen Wonen, Welzijn en Zorg;
- g de mate waarin vraagsturing en/of burgerparticipatie wordt toegepast;

Uitgegeven op 3 juli 2009.

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

H.W.M. Oppenhuis de Jong, provinciesecretaris.

Lid 3

Per criterium geven wij de aanvraag een waardering tussen 0 en 3 punten.

Indien een aanvraag in totaal minder dan 12 punten, dan wel driemaal een 0 scoort op de criteria, wordt de aanvraag om subsidie niet op de prioriteitenlijst geplaatst en wordt deze aanvraag alsnog door ons geweigerd.

Lid 4

Aanvragen worden gehonoreerd naar de volgorde op de prioriteitenlijst.

Artikel 8 verplichtingen

Lid 1

De subsidieontvanger is verplicht om binnen één jaar na ontvangst van de subsidiebeschikking een aanvang te maken met de activiteiten waarvoor subsidie is verleend. Indien deze termijn wordt overschreden is de subsidieontvanger verplicht ons hiervan op de hoogte te stellen.

Lid 2

De subsidieontvanger is verplicht de door de activiteiten opgedane kennis aan andere gemeenten beschikbaar te stellen.

Artikel 9 slotbepalingen

Lid 1

Deze regeling treedt in werking op de dag na die van publicatie in het Provinciaal blad.

Lid 2

Deze regeling vervalt op 31 december 2012.

Lid 3

Deze uitvoeringsregeling wordt aangehaald als: Uitvoeringsregeling Wonen, welzijn en zorg Noord-Holland 2009.

DSP-groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam

T +31 (0)20 625 75 37
dsp@dsp-groep.nl
www.dsp-groep.nl

KvK A'dam 33176766

DSP-groep, opgericht in 1984, is een onafhankelijk landelijk bureau voor onderzoek, advies en management, met zestig medewerkers. We werken in opdracht van de overheid (ministeries, provincies en gemeenten), maar ook van maatschappelijke organisaties op landelijk, regionaal en lokaal niveau.

Werkvelden

De werkvelden waarop we de meeste expertise hebben opgebouwd zijn veiligheid, jeugd, sport, kunst en cultuur, onderwijs, openbare ruimte en groen, sociaal beleid, stedelijke vernieuwing, welzijn, wonen en wijkgericht werken.

Dienstverlening

We ondersteunen onze opdrachtgevers bij complexe vraagstukken. We kunnen onderzoek doen, een registratiesysteem of monitor ontwikkelen, een advies uitbrengen, een beleidsvisie voorbereiden, een plan toetsen of tijdelijk het management voeren. DSP-groep geeft ook trainingen, workshops en lezingen.

Meer weten?

Neem vrijblijvend contact met ons op voor meer informatie of om een afspraak te maken. Bezoek onze website www.dsp-groep.nl voor onze projecten, publicaties en opdrachtgevers.